શ્રી યશોવિજયજી
જૈન ગ્રંથમાળા
દાદાસાહેબ, ભાવનગર.
ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨
૩૦૦૪૨૪૫
2832

...ન્ય શ્રી વિજયપાળજી શાસ્ત્રમાળા.

મણકો ૧ લો.

॥ ॐ ॥

વિવિધ પુષ્પવાટિકા.

યાને

ચતુર્વિંશત્યાદિ સંગ્રહ.

卐

સંગ્રહ કર્તા

મુનિશ્રી રેવચંદજી મહારાજ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

વિવિધ પુષ્પ-વાટિકા

યાને

ચતુર્વિંશત્યાદિ સંગ્રહ.

પ્રકાશક,

(કચ્છપત્રીવાલા)

શા. નેણશી આણંદજીના પિતા શા. આણંદજી
કેશવજીના સ્મરણાર્થે નકલ ૫૦૦

શા. ખીમજી કાનજીની કુંપની સ્વ. વડીલોના
સ્મરણાર્થે નકલ ૫૦૦

સંગ્રહ કર્ત્તા.

શ્રીમદ્ વિજયજ્ઞાનરત્નમંડલસ્થ
મુનિ દેવચંદ્રજી મહારાજ.

આવૃત્તિ બીજી.

દ્વિતીય સંસ્કરણ — વીર સં. ૨૪૫૬.
નકલ ૧૦૦૦ — વિક્રમ સં. ૧૯૮૬.

કિમ્મત આના છ.

(ઉત્પન્ન થયેલી રકમ જ્ઞાનવૃદ્ધિમાં વપરાશે.)

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અગ્રવચન.

બહુ ચિરંતન કાલથી સાહિત્યરસિકોએ વિવિધ અનવધિ શાસ્ત્ર-રત્નાકરના તલસ્પર્શી બનીને તેમાંથી યથારૂચિ વસ્તુ (તત્ત્વ) મેળવીને યથાશક્તિ યથામતિ પ્રતિપાદન કરવા પ્રયત્ન કરેલ છે. જેમ સમુદ્ર, અમૂલ્ય રત્ન, મૌક્તિક અને શંખલા વગેરે વસ્તુઓનો વિશાળ ભંડાર છે. તેમ શાસ્ત્રાર્ણવ પણ આર્થિક, માનસિક, નૈતિક, ઐતિહાસિક, ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક વિષયોનો અખૂટ ખજાનો છે.

અહિં અન્યાન્ય સાહિત્ય વિષયક ઉહાપોહ ન કરતાં કેવલ જૈન સાહિત્ય વિષયક કંઇક લખવા પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. જૈન સાહિત્ય પ્રાકૃત-સંસ્કૃત ભાષામાં વિભક્ત કરવામાં-રચવામાં આવેલ છે. જૈનનાં મૌલિક સિદ્ધાંતો પ્રાકૃત ભાષામાં લખાયેલા છે અને ટીકા વિગેરે ગ્રંથો સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ભાષામાં રચાયેલા છે.

જૈન સાહિત્યરસિકોએ વિવિધ વિષય (વ્યવહારિક પારમાર્થિક વગેરે) નું સ્વરૂપ વિષદ દૃષ્ટિપૂર્વક પ્રતિપાદન કરેલ છે. તથાપિ પ્રાધાન્યતઃ કર્મયોગ, જ્ઞાનયોગ અને ભક્તિયોગ તરફ જૈન કોવિદોનું વિશેષ વલણ થવા પામેલ છે.

યદ્યપિ ઉપર્યુક્ત યોગ-ત્રિપુટી અન્યોન્ય સાપેક્ષ છે. જૈનદૃષ્ટિએ એકજ વસ્તુ (વિષય) પ્રત્યે નિર્ભર થવાથી-એકાંત પક્ષનો સ્વીકાર કરવાથી-અનેકાંત દૃષ્ટિ યાને સ્યાદ્વાદ મુદ્રાનો ભંગ થવા પામે છે.

જેમ જ્ઞાનયોગ, કર્મયોગ અને ભક્તિયોગને પ્રકાશ આપી શકે છે. તેમજ કર્મયોગ અને ભક્તિયોગથી જ્ઞાનયોગની શુદ્ધતા-સફલતા થવા પામે છે. ઉપર્યુક્ત ત્રિવિધ યોગ વિવિધ તાપના સંતાપનો નાશ કરનાર છે અને અનેકધા ઉપાધિમાંથી નિરૂપાધિકતા પ્રાપ્ત કરાવે છે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એ ત્રિવિધ યોગના સ્વરૂપનું સ્પષ્ટીકરણ કરવા માટે પૂર્વ મહર્ષિઓએ પ્રાકૃત અને સંસ્કૃત ભાષામાં અનેક શાસ્ત્રો રચેલા છે. પરંતુ આશ્ચર્ય તો એ છે કે એવા ગહન વિષયને કેટલાએક અર્વાચીન જૈન શાસ્ત્રવિશારદ મુનિઓએ ગુર્જર ભાષામાં સુબદ્ધ કરી વિવિધ પદ્યબંધ રચના કરેલ છે, તે પણ જુદા જુદા રાગોમાં રચેલ છે. સંગીતના મધુર આલ્હાદ સાથે સામાન્ય જનસમાજને આત્મશ્રેય સાધવાની સગવડતા થાય-પ્રભુમય જીવન બનાવી શકાય તેવા શુદ્ધ આદર્શપૂર્વક સ્તવનો વિગેરે રચવામાં આવેલ છે.

પ્રાકૃત સંસ્કૃત વાઙ્મયમાં સ્તુતિ (સ્તવન) પદ્ધતિ પ્રાચીન કાળથી સંગ્રહિત થયેલ છે. સંગીતમય સ્તુતિ કરતાં ચિત્તની એકાગ્રતા-કોમલતા સાથે ભકિતરસની જમાવટ થવા પામે છે એ નિર્વિવાદ છે. સંગીતની અસર આબાલગોપાલને જે રીતે થવા પામે છે તેનો અનુભવ સર્વને સુવિદિત છે, એ હકીકત સમજાવવાની વિશેષ અગત્ય નજ હોય. એમાં છેવટે દેહાધ્યાસનો પણ લય થાય છે. જૈન સાહિત્યરસિક મુનિઓએ સ્તવનો, સજ્ઝાયો ભિન્નભિન્ન ઢાળમાં કિંવા રાગરાગણીઓમાં રચીને અખૂટ ફાળો આપેલ છે. તે માટે જૈનેતર સાહિત્યપ્રેમીઓ-ઉદાર સાક્ષરોએ મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરેલ છે.

અહીં જે જૈન ગુર્જર સાહિત્યનો યત્કિંચિત્ સંગ્રહ કરવામાં આવેલ છે. (દેવચંદ્રજી કૃત ચોવીશી વગેરેનો) તેના રચયિતા દ્રવ્યાનુયોગવેત્તા શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ, અધ્યાત્મપ્રેમી શ્રીમાન્ આનંદઘનજી મહારાજ, ન્યાયવિશારદ ઉપાધ્યાયશ્રી યશોવિજયજી મહારાજ વગેરે મુનિ મહાશયોની કૃતિઓનો સંગ્રહ છે.

એ કૃતિઓમાં જ્ઞાનયોગ, કર્મયોગ અને ભકિતયોગનું બહુ સ્પષ્ટ રીતે વિવેચન કરેલ છે, એ કૃતિઓમાં કવચિત્ જ્ઞાનાદિયોગની મુખ્યતા છે અને

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કર્માદિ યોગની ગૌણતા પણ સાથે છે. એ ત્રણે યોગ જેમ શરીરને સાત્ત્વિક અન્ન, જળ અને હવા પોષક છે તેમ અંતરાત્માને એ ત્રણે યોગ પોષક–શ્રેયસ્કર છે.

આ સંગ્રહમાંથી ત્રણે યોગના નમુનાઓ આપી શકાય તેમ છે. પરંતુ તેમ કરવા જતાં " અગ્ર વચન " નું લંબાણ થઇ જવાથી વાચકવૃંદને આ " કૃતિઓના સંગ્રહ " ને સાદ્યંત ધ્યાનપૂર્વક વાંચી વિચારી જવાની ખાસ ભલામણ કરવામાં આવે છે. આ પુસ્તકમાં જે જે કૃતિઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવેલ છે તેના રચયિતા મહાપુરૂષોનું ટુંકુ જીવન ચારિત્ર આપવાની ઇચ્છા હતી, પરંતુ તેઓના જીવનપ્રસંગની સર્વ સામગ્રી પૂરતી રીતે ન મળવાથી તેઓની જીવનચર્યા આપવાનું કાર્ય પડતું મૂકવું પડ્યું છે.

આ સંગ્રહ કરવાનો પ્રયાસ સફળ થવા માટે એટલુંજ ઇચ્છું છું કે:–જનસમાજ આ પુસ્તકમાંથી યથાશક્તિ–યથારૂચિ ખોરાક મેળવી પોતાના જીવનમાં ઉતારે. એજ અંતરની અભિલાષાપૂર્વક વિરમું છું.

લેખક સંગ્રહકર્તા,

મુનિ દેવચંદ્રજી. (કચ્છ–**મુંદ્રા**)

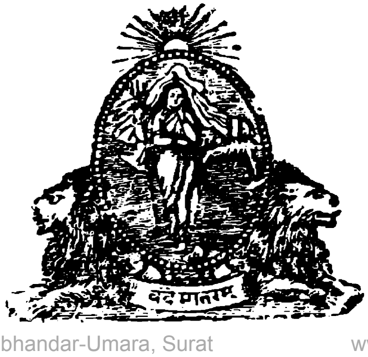

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શાસ્ત્રમાળાનો ઉદ્દેશ.

પૂજ્યપાદ કૃપાળુ ગુરૂદેવ સ્વ૦ આચાર્ય શ્રીમાન્ વૃજપાલજી સ્વામીના સ્મરણાર્થે આ પુસ્તક શાસ્ત્રમાળાના પ્રથમ પુષ્પ તરીકે બહાર પાડવામાં આવે છે. એનો ઉદ્દેશ એજ કે:—

પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રીમદ્ વૃજપાલજી મહારાજ કચ્છદેશસ્થ અષ્ટકોટિ બૃહદ્પક્ષમાં એક સમર્થ અને પરમ પ્રભાવિક મહાપુરૂષ થયેલ, તેઓશ્રીનો જૈનસમાજ (સ્થાનકવાસી અને દેરાવાસી) ઉપર અપાર ઉપકાર છે. તેઓશ્રીજી વયોવૃદ્ધ–જૂના જમાનાના હોવા છતાં વર્તમાન યુગને પીછાનનારા હતા. જ્ઞાનવૃદ્ધ છતાં ઘમંડી નજ હતા અને ચારિત્રવૃદ્ધ હોવા છતાં પણ એક સામાન્ય મુનિ પ્રત્યે પણ સન્માનની દૃષ્ટિથી વર્તતા. એઓશ્રીનું હૃદય ઉદાર, સર્વતોભદ્ર અને કરૂણાશીલ હતું. તેઓશ્રીની શ્રદ્ધા શુદ્ધ ઉદાત્ત સ્યાદ્વાદ શૈલીવાળી હતી. તેમની આગળ કોઇપણ જૈન ફીરકાના સાધુઓ–શ્રાવકો આવી શકતા પ્રેમથી વિચારોની આપ લે કરતા. એમના હૃદયમાં કોઇપણ ગચ્છ મત કે સંપ્રદાયનો દુરાગ્રહ ન હતો. એ સત્યનાં જુગજૂના ઉપાસક હતા, એ હકીકત તેમના સમાગમમાં આવનારાઓને સુવિદિત છે.

સં. ૧૮૯૬ ના વૈશાખ શુદિ ત્રીજ (અક્ષય તૃતીયા)નો જન્મ-સમય. સં. ૧૯૧૨ ના વૈશાખ શુદિ ૫ ને ગુરૂવાર દીક્ષાસમય. આચાર્ય-પદ સં. ૧૯૬૯ મા મળ્યું. અને સં. ૧૯૮૪ ના વૈશાખ શુદિ ૩ (અક્ષય તૃતીયા) નો સ્વર્ગવાસ.

આ મહાપુરૂષનું સંપૂર્ણ જીવનવૃત્તાંતનું સ્વતંત્ર એક પુસ્તક છપાવવાનું છે એટલે અહિં સંક્ષેપતઃ વર્ણન કરવાનો હેતુ એકજ કે તે મહાપુરૂષ પૂજ્યપાદ સ્વ૦ આચાર્યશ્રીનું સદા સ્મરણ રહે અને જૈનસમાજને ભવિષ્યમાં જ્ઞાનનો બહોળો લાભ મળે જેને લઇને શાસ્ત્ર-માળાના પુષ્પો તરીકે પુસ્તકો છપાવવા અને તેનો ખૂબ પ્રચાર કરવાના વિચારથી જ આ પ્રથમ પુષ્પ તરીકે પુષ્પવાટિકા બાહાર પાડવામાં આવે છે.

વિ. મંડળ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અનુક્રમણિકા.

નંબર.	વિષય.	પૃષ્ઠ.
૧	શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજીકૃત ચોવીશી.	૧–૨૮
૨	અષ્ટ પ્રવચન માતાની ઢાળો.	૨૯
૩	શ્રી ગજસુકુમાળની ઢાળો.	૪૨
૪	પ્રભંજનાની ઢાળો.	૪૬
૫	પાંચ ભાવનાની ઢાળો	૫૧
૬	શ્રીમદ્ યશોવિજયજીકૃત ચોવીશી.	૬૦
૭	સમકિતના સડસઠ બોલની સજ્ઝાય.	૭૬
૮	સવાસો ગાથાનું સ્તવન.	૮૬
૯	આઠ દૃષ્ટિની ઢાળો.	૯૮
૧૦	શ્રીમદ્ આનંદઘનજીકૃત ચોવીશી.	૧૦૬
૧૧	પાંચ સમિતિની ઢાળો.	૧૨૭
૧૨	પાંચ વ્યવહારની ઢાળ	૧૩૫
૧૩	પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન.	૧૩૭
૧૪	લઘુ આરાધના.	૧૪૬
૧૫	બોધ બાવની.	૧૪૯
૧૬	રત્નાકર પચ્ચીશીનો અનુવાદ.	૧૫૫
૧૭	ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તુતિ	૧૫૯
૧૮	ગુણસ્થાન ક્રમારોહ (અપૂર્વ અવસર)	૧૬૫
૧૯	શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ.	૧૬૯
૨૦	ક્ષમાપનાનું સ્તવન.	૧૭૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શુદ્ધિ પત્ર.

પૃષ્ટ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
ટાઇટલ પૃ. ૨	૧૩	વિષદ	વિશદ
૩	૪	પદ્મબંધ	પદ્યબંધ
૩	૬	આલ્હાદ	આહ્લાદ
૩	૧૦	સંગંહિત	સંગહિત
બુક પૃ. ૫	૨૧	સ્યાધ્વાદ	સ્યાદ્વાદ
૧૮	૭	ગણ	ગુણ
૨૯	૪	ઉત્તમકુરૂ	ઉત્તરકુરૂ
૨૯	૧૮	ગુપ્તિપર	ગુપ્તિધર
૨૫	૨૧	મિક્ષ	મિશ્ર
૩૮	૨૩	ભુણ	ગુણ
૩૯	૪	વદો	વંદો
૪૨	૧૭	નિજત્વ	નિજતત્ત્વ
૫૨	૧૦	શ્રત	શ્રુત
૫૭	૭	દશન	દર્શન
૬૧	૧	કમાલની	કમલિની
૬૫	૨૦	યેગી	યોગી
૬૬	૪	વિબુવનો	વિબુધનો
૧૦૧	૧૨	સવેદ્ય	સંવેદ્ય
૧૦૪	૧૭	નાવ	નવિ
૧૧૦	૫	પ્રદેસથી	પ્રદેશથીરે
૧૧૩	૧૮	પૂગ્ણ	પૂરણ

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૧૪	૫	વરતુ	વસ્તુ
૧૧૮	૬	સમ્પ્રદાયી	સંપ્રદાયી
૧૧૯	૧૨	ચિતે	ચિંતે
૧૨૧	૨	કશી	કાશી
૧૨૧	૨૦	પૂગણુ	પૂરણુ
૧૨૧	૨૧	વજિત	વર્જિત
૧૨૩	૧૨	આરાધક	આરાધક
૧૨૪	૧૩	ધતૂર	ધત્તર
૧૨૭	૧	અયેગી	અયોગી
૧૨૮	૨૪	દેષ	દોષ
૧૩૦	૧૫	પગ્હવે	પરહવે
૧૩૮	૨૧	ચરિત્ર	ચારિત્ર
૧૪૬	૧૦	દુરતર	દુસ્તર
૧૬૯	૧૭	સમર્ચ્યો	સમાર્ચ્યો

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

विविध पुष्पवाटिका.

શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ વિરચિત–

ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવનો.

(૧) શ્રી ઋષભજિન સ્તવન.

નિંદ્રડી વેરણ હુઈ રહી–એ દેશી.

ઋષભજિણંદશું પ્રીતડી, કેમ કીજે હો કહો ચતુર વિચાર;
પ્રભુજી જઇ અલગા વસ્યા, તિહાંકણે નવિ હો કોઈ વચન ઉચ્ચાર. ઋ. ૧
કાગલ પણ પહોંચે નહિં, નવિ પહોંચે હો તિહાં કો પરધાન;
જે પહોંચે તે તુમ સમો, નવિ ભાંખે હો કોઇનું વ્યવધાન. ઋ. ૨
પ્રીતિ કરે તે રાગિયા, જિનવરજી હો તમે તો વીતરાગ;
પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, ભેળવવી હો લોકોત્તર માર્ગ. ઋ. ૩
પ્રીતિ અનાદિની વિષભરી, તે રીતે હો કરવા મુઝ ભાવ;
કરવી નિર્વિષ પ્રીતડી, કિણ ભાતે હો કહો બને બનાવ. ઋ. ૪
પ્રીતિ અનંતી પરથકી, જે તોડે હો તે જોડે એહ;
પરમ પુરૂષથી રાગતા, એકત્વતા હો દાખી ગુણ ગેહ. ઋ. ૫
પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતા હો પ્રગટે ગુણરાશ;
દેવચંદ્રની સેવના, આપે મુઝ હો અવિચલ સુખવાસ. ઋ. ૬

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૨) શ્રી અજિત જિન સ્તવન.

દેખો ગતિ દેવનીરે—એ દેશી.

જ્ઞાનાદિક ગુણ સંપદા રે, તુજ અનંત અપાર,
તે સાંભલતાં ઉપની રે, રૂચિ તેણે પાર ઉતાર;
અજિત જિન તારજો રે, તારજો દીન દયાલ. અ. ૧
જે જે કારણ જેહનું રે, સામગ્રી સંયોગ;
મળતાં કારજ નીપજે રે, કર્ત્તા તણે પ્રયોગ. અ. ૨
કાર્ય સિદ્ધિ કરતા વસુ રે, લહી કારણ સંયોગ;
નિજપદ કારક પ્રભુ મલ્યા રે, હોય નિમિત્તહભોગ. અ. ૩
અજકુલગત કેશરી લહે રે, નિજપદ સિંહ નિહાલ;
તિમ પ્રભુ ભકતે ભવિ લહે રે, આતમ શક્તિ સંભાલ. અ. ૪
કારણ પદ કર્ત્તા પણે રે, કરી આરોપ અભેદ;
નિજપદ અર્થી પ્રભુ થકી રે, કરે અનેક ઉમેદ. અ. ૫
એહવા પરમાતમ પ્રભુ રે, પરમાનંદ સ્વરૂપ;
સ્યાદ્વાદ સત્તા રસી રે, અમલ અખંડ અનુપ. અ. ૬
આરોપિત સુખ ભ્રમ ટલ્યો રે, ભાસ્યો અવ્યાબાધ;
સમર્યું[૧] અભિલાષીપણું રે, કર્ત્તા સાધન સાધ્ય. અ. ૭
ગ્રાહકતા સ્વામિત્વતા રે, વ્યાપક ભોક્તા ભાવ;
કારણતા કારજ દશા રે, સકલ ગ્રહ્યું નિજ ભાવ. અ. ૮
શ્રદ્ધા ભાસન રમણતા રે, દાનાદિક પરિણામ;
સકલ થયા સત્તા રસી રે, જિનવર દર્શન પામ. અ. ૯
તેણે નિર્યામક માહણો રે, વૈદ્ય ગોપ આધાર;
દેવચંદ્ર સુખ સાગરૂ રે, ભાવ ધર્મ દાતાર. અ. ૧૦

---

૧ સુધર્યું—પૌદ્ગલક મટીને આત્મિક થયું.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૩) શ્રી સંભવ જિન સ્તવન.

ધરણારે ઢોલા—એ દેશી.

શ્રી સંભવ જિનરાજજી રે, તાહરૂં અકલ સ્વરૂપ, જિનવર પૂજો.
સ્વપર પ્રકાશક દિનમણિ રે, સમતા રસનો ભૂપ. જિનવર પૂજો.
પૂજો પૂજો રે ભવિક જન પૂજો, હાંરે પ્રભુ પૂજ્યા પરમાનંદ. જિ. ૧
અવિસંવાદ નિમિત્ત છો રે, જગત જંતુ સુખકાજ; જિ.
હેતુ સત્ય બહુમાનથી રે, જિન સેવ્યા શિવરાજ. જિ. ૨
ઉપાદાન આતમ સહી રે, પુષ્ટાલંબન દેવ; જિ.
ઉપાદાન કારણપણે રે, પ્રગટ કરે પ્રભુ સેવ. જિ. ૩
કાર્ય ગુણ કારણપણે રે, કારણ કાર્ય અનુપ; જિ.
સકલ સિદ્ધતા તાહરી રે, માહરે સાધન રૂપ. જિ. ૪
એકવાર પ્રભુ વંદના રે, આગમરીતે થાય; જિ.
કારણ સત્યે કાર્યની રે, સિદ્ધિ પ્રતીતિ કરાય. જિ. ૫
પ્રભુપણે પ્રભુ ઓલખી રે, અમલ વિમલ ગુણગેહ; જિ.
સાધ્ય દૃષ્ટિ સાધકપણે રે, વંદે ધન્ય નર તેહ. જિ. ૬
જન્મ કૃતારથ તેહનો રે, દિવસ સફલ પણ તાસ; જિ.
જગત શરણ જિન ચરણને રે, વંદે ધરી ઉલ્લાસ. જિ. ૭
નિજ સત્તા નિજ ભાવથી રે, ગુણ અનંતનું ઠાણ; જિ.
દેવચંદ્ર જિનરાજજી રે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખ ખાણ. જિ. ૮

---

(૪) શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

બ્રહ્મચર્ય પદ પૂજીએ—એ દેશી.

ક્યું જાણું ક્યું બની આવશી, અભિનંદન રસ રીત હો મિત્ત;
પુદ્ગલ અનુભવ ત્યાગથી, કરવી જસુ પરતીત હો મિત્ત. ક્યું. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પરમાતમ પરમેસરૂ, વસ્તુ ગતે તે અલિપ્ત હો મિત્ત;
દ્રવ્યે દ્રવ્ય મલે નહિ, ભાવે તે અન્ય અવ્યાપ્ત હો મિત્ત. ક્યું. ૨
શુદ્ધ સ્વરૂપ સનાતનો, નિર્મલ જે નિસ્સંગ હો મિત્ત;
આત્મ વિભૂતિ પરિણમ્યો, ન કરે તે પરસંગ હો મિત્ત. ક્યું. ૩
પણ જાણું આગમ બલે, મિલવું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત;
પ્રભુ તો સ્વ સંપત્તિમયી, શુદ્ધ સ્વરૂપનો નાથ હો મિત્ત. ક્યું. ૪
પર પરિણામિકતા અછે, જે તુઝ પુદ્‌ગલ્લ યોગ હો મિત્ત;
જડ ચલ જગની એઠનો, ન ઘટે તુજને ભોગ હો મિત્ત. ક્યું. ૫
શુદ્ધ નિમિત્તી પ્રભુ ગ્રહો, કરી અશુદ્ધ પર હેય હો મિત્ત;
આત્માલંબી ગુણ લહી, સહુ સાધકનો ધ્યેય હો મિત્ત. ક્યું. ૬
જિમ જિનવર આલંબને, વધે સધે એકતાન હો મિત્ત;
તેમ તેમ આત્માલંબની, ગ્રહે સ્વરૂપ નિદાન હો મિત્ત. ક્યું. ૭
સ્વ સ્વરૂપ એકત્વતા, સાધે પૂર્ણાનંદ હો મિત્ત;
રમે ભોગવે આતમા, રત્નત્રયી ગુણવૃંદ હો મિત્ત. ક્યું. ૮
અભિનંદન અવલંબને, પરમાનંદ વિલાસ હો મિત્ત;
દેવચંદ્ર પ્રભુ સેવના, કરી અનુભવ અભ્યાસ હો મિત્ત. ક્યું. ૯

---

(૫) શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તવન.

કડખાની દેશી.

અહો ! શ્રી સુમતિ જિન ! શુદ્ધતા તાહરી;
સ્વગુણ પર્યાય પરિણામરામી;
નિત્યતા એકતા અસ્તિતા ઇતરયુત,
ભોગ્ય ભોગી થકો પ્રભુ અકામી. અ૦ ૧

ઉપજે વ્યય લહે તહવી તેહવો રહે,
ગુણ પ્રમુખ બહુલતા તહવી પિંડી;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

આત્મ ભાવે રહે અપરતા નવિ ગ્રહે,
લોક પ્રદેશ મિત પણ અખંડી. અ૦ ૨
કાર્ય કારણ પણે [૧]પરિણમે તહવી ધ્રુવ,
કાર્ય ભેદે કરે પણ અભેદી;
કર્તૃતા પરિણમે નવ્યતા નવિ રમે,
સકલવેત્તા થકો પણ અવેદી. અ૦ ૩
શુદ્ધતા બુદ્ધતા દેવ પરમાત્મતા,
સહજ નિજ ભાવ ભોગી અજોગી;
સ્વપર ઉપયોગી તાદાત્મ્ય સત્તારસી,
શક્તિ પ્રયુંજતો ન પ્રયોગી.[૨] અ૦ ૪
વસ્તુ નિજ પરિણતે સર્વ પરિણામકી,
એટલે કોઇ પ્રભુતા ન પામે;
કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રભુ,
તત્ત્વસ્વામિત્વ શુચિતત્ત્વ ધામે. અ૦ ૫
જીવ નવિ પુગ્ગલી નૈવ પુગ્ગલ કદા,
પુગ્ગલાધાર નહીં તાસ રંગી;
પરતણો ઇશ નહિં અપર ઐશ્વર્યતા,
વસ્તુ ધર્મે કદા ન પરસંગી. અ૦ ૬
સંગ્રહે નહિં આપે નહિં પર ભણી,
નવી કરે આદરે ન પર રાખે;
શુદ્ધ સ્યાદ્વાદ નિજ ભાવ ભોગી જિકે,
તેહ પર ભાવને કેમ ચાખે. અ૦ ૭
તાહરી શુદ્ધતા ભાસ આશ્ચર્યથી,
ઉપજે રૂચિ તેણે તત્ત્વ ઇહે;

---

૧ પરિણામ પામે. ૨ પરભાવનો ભોગી નથી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

તત્ત્વરંગી થયો દોષથી ઉભગ્યો,
દોષ ત્યાગે ઢલે તત્ત્વ લીહે. અ૦ ૮
શુદ્ધમાર્ગે વધ્યો સાધ્ય સાધન સધ્યો,
સ્વામિ–પ્રતિછંદે સત્તા આરાધે;
આત્મ નિષ્પત્તિ તેમ સાધના નવિ ટકે,
વસ્તુ ઉત્સર્ગ આતમ સમાધે. અ૦ ૯
માહરી શુદ્ધ સત્તા તણી પૂર્ણતા,
તેહનો હેતુ પ્રભુ તુંહી સાચો;
દેવચંદ્રે સ્તવ્યો મુનિ ગુણે અનુભવ્યો,
તત્ત્વ ભકતે ભવિક સકલ રાચ્યો. અ૦ ૧૦

---

(૬) શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવન.

હું તુજ આગળ શી કહું કેશરીયાલાલ–એ દેશી.

શ્રી પદ્મપ્રભ જિન ગુણનિધિરે લાલ, જગતારક જગદીશરે વાલેસર;
જિનઉપગારથકી લહેરે લાલ, ભવિજન સિદ્ધિ જગીશરે વાલેસર ૧.
તુઝ દરિશણ મુઝ વાલહોરે લાલ, દરિસણ શુદ્ધ પવિત્તરે વા૦
દરિશણ શબ્દ નયે કરેરે લાલ, સંગ્રહ એવંભૂતરે વા. તુ. ૨.
બીજે વૃક્ષ અનંતતારે લાલ, પસરે ભૂજલ યોગરે વા૦
તિમ મુઝ આતમ સંપદારે લાલ, પ્રગટે પ્રભુ સંયોગરે વા. તુ. ૩.
જગત જંતુ કારજ રૂચિરે લાલ, સાધે ઉદયે ભાણુરે વા૦
ચિદાનંદ સુવિલાસતારે લાલ, વાધે જિનવર ઝાણુરે વા. તુ. ૪.
લબ્ધિ સિદ્ધિ મંત્રાક્ષરેરે લાલ, ઉપજે સાધક સંગરે વા૦
સહજ અધ્યાતમ તત્ત્વતારે લાલ, પ્રગટે તત્ત્વી રંગરે વા. તુ. ૫.
લોહ ધાતુ કાંચન હુવેરે લાલ, પારસ ફરસન પામરે વા૦
પ્રગટે અધ્યાતમ દશારે લાલ, વ્યક્તગુણી ગુણગ્રામરે વા. તુ. ૬.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

આત્મસિદ્ધિ કારજ ભણીરે લાલ, સહજ નિયામક હેતુરે વા૦
નામાદિક જિનરાજનાં રે લાલ, ભવસાગર માંહે સેતુરે વા. તુ. ૭.
સ્તંભન ઇંદ્રિય યોગનોરે લાલ, રક્તવર્ણ ગુણ રાયરે વા૦
દેવચંદ્ર વૃંદે સ્ત૦યોરે લાલ, આપ અવર્ણ અકાયરે વા. તુ. ૮

---

(૭) શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

તપ સરિખું જગ કો નહિ—એ દેશી.

શ્રી સુપાસ આનંદમેં, ગુણ અનંતનો કંદ હો જિનજી;
જ્ઞાનાનંદે પૂરણો, પવિત્ર ચારિત્રાનંદ હો જિનજી. શ્રી. ૧
સંરક્ષણ વિણ નાથ છો, દ્રવ્ય વિના ધનવંત હો જિનજી;
કર્ત્તા પદ કિરિયા વિના, સંત અજેય અનંત હો જિ૦ શ્રી. ૨
અગમ અગોચર અમર તું, અન્વય ઋદ્ધિ સમૂહ હો જિનજી;
વર્ણ ગંધ રસ ફરસ વિણુ, નિજ ભોક્તા ગુણવ્યુહ હો જિ૦ શ્રી. ૩
અક્ષય દાન અચિંતના, લાભ અયત્ને ભોગ હો જિનજી;
વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસતા, શુદ્ધ સ્વગુણ ઉપભોગ હો જિ૦ શ્રી. ૪
એકાંતિક આત્યંતિકો, સહજ અકૃત સ્વાધિન હો જિનજી;
નિરૂપચરિત નિર્દ્વંદ્વ સુખ, અન્ય અહેતુક પીન હો જિ૦ શ્રી. ૫
એક પ્રદેશે તાહરે, અવ્યાબાધ સમાય હો જિનજી;
તસ પર્યાય અવિભાગતા, સર્વાકાશ ન માય હો જિ૦ શ્રી. ૬
એમ અનંત ગુણનો ધણી, ગુણ ગુણનો આનંદ હો જિનજી;
ભોગ રમણ આસ્વાદયુત, પ્રભુ તું પરમાનંદ હો જિ૦ શ્રી. ૭
અવ્યાબાધ રૂચિ થઇ, સાધે અવ્યાબાધ હો જિનજી;
દેવચંદ્ર પદ તે લહે, પરમાનંદ સમાધ હો જિ૦ શ્રી. ૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૮) શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદાર—એ દેશી.

શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિનપદ સેવા, હેવાએ જે હલિયાજી;
આતમ ગુણ અનુભવથી મલિયા, તે ભવભયથી ટલીયાજી. શ્રી. ૧
દ્રવ્ય સેવ (વા) વંદન નમનાદિક, અર્ચન વલી ગુણગ્રામોજી;
ભાવ અભેદ થવાની ઈહા, પરભાવે નિઃકામોજી. શ્રી. ૨
ભાવસેવ (વા) અપવાદે નૈગમ, પ્રભુગુણને સંકલ્પેજી;
સંગ્રહ સત્તા તુલ્યારોપે, ભેદાભેદ વિકલ્પેજી. શ્રી. ૩
વ્યવહારે બહુમાન જ્ઞાન નિજ, ચરણે જિનગુણ રમણાજી;
પ્રભુગુણ આલંબી પરિણામી, ઋજુપદ ધ્યાન સ્મરણાજી. શ્રી. ૪
શબ્દે શુકલ ધ્યાનારોહણ, સમભિરૂઢ ગુણ દશમેજી;
બીય શુકલ અવિકલ્પ એકત્વે, એવંભૂત તે અમમેજી. શ્રી. ૫
ઉત્સર્ગે સમકિત ગુણ પ્રગટ્યો, નૈગમ પ્રભુતા અંશેજી;
સંગ્રહ આતમ સત્તાલંબી, મુનિપદ ભાવ પ્રશંસેજી. શ્રી. ૬
ઋજુસૂત્રે જે શ્રેણિપદસ્થે, આતમ શક્તિ પ્રકાશેજી;
યથાખ્યાત પદ શબ્દ સ્વરૂપે, શુદ્ધ ધર્મ ઉલ્લાસેજી. શ્રી. ૭
ભાવ સયોગી અયોગી શૈલેશે, અંતિમ દુગ નય જાણોજી;
સાધનતાએ નિજ ગુણ વ્યક્તિ, તેહ સેવના વખાણોજી. શ્રી. ૮
કારણ ભાવ તેહ અપવાદે, કાર્યરૂપ ઉત્સર્ગેજી;
આત્મભાવ તે ભાવ દ્રવ્યપદ, બાહ્ય પ્રવૃત્તિ નિસર્ગેજી. શ્રી. ૯
કારણભાવ પરંપર સેવન, પ્રગટે કારજ ભાવોજી;
કારજ સિદ્ધે કારણતા વ્યય, શુચિ પરિણામિક ભાવોજી. શ્રી. ૧૦
પરમ ગુણી સેવન તન્મયતા, નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાવેજી;
શુદ્ધાતમ અનુભવ આસ્વાદી, દેવચંદ્ર પદ પાવેજી. શ્રી. ૧૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૯) શ્રી સુવિધિ જિન સ્તવન.

થારા મહોલા ઉપર મેહ ઝરૂખે વીજલી હોલાલ—એ દેશી.

દીઠો સુવિધિ જિણંદ, સમાધિરસે ભર્યો હોલાલ સ૦,
ભાસ્યો આત્મસ્વરૂપ અનાદિનો વીસર્યો હોલાલ અ૦;
સકલ વિભાવ ઉપાધિ થકી મન ઓસર્યો હોલાલ થ૦,
સત્તા સાધન માર્ગ ભણી એ સંચર્યો હોલાલ ભ૦ ૧
તુમ પ્રભુ જાણગ રીતે સર્વ જગ દેખતા હોલાલ સ૦,
નિજ સત્તાએ શુદ્ધ સહુને લેખતા હોલાલ સ૦;
પર પરિણતિ અદ્વેષ પણે ઉવેખતા હોલાલ પ૦,
ભોગ્યપણે નિજ શક્તિ અનંત ગવેખતા હોલાલ અ૦ ૨
દાનાદિક નિજ ભાવ હતા જે પર વશા હોલાલ હ૦,
તે નિજ સન્મુખ ભાવ ગ્રહી લહી તુઝ દશા હોલાલ ગ્ર૦;
પ્રભુનો અદ્‌ભૂત યોગ સ્વરૂપ તણી રસા હોલાલ સ્વ૦,
વાસે ભાસે તાસ જાસ ગુણ તુઝ જિસા હોલાલ જા૦ ૩
મોહાદિકની ઘૂમિ અનાદિની ઉતરે હોલાલ અ૦,
અમલ અખંડ અલિપ્ત સ્વભાવજ સાંભરે હોલાલ સ્વ૦;
તત્ત્વ રમણ શુચિ ધ્યાન ભણી જે આદરે હોલાલ ભ૦,
તે સમતા રસધામ સ્વામી મુદ્રા વરે હોલાલ સ્વા૦ ૪
પ્રભુ છો ત્રિભુવનનાથ દાસ હું તાહરો હોલાલ દા૦,
કરૂણાનિધિ અભિલાષ અછે મુઝ એ ખરો હોલાલ અ૦;
આતમ વસ્તુ સ્વભાવ સદા મુઝ સાંભરો હોલાલ સ૦,
ભાસન વાસન એહ ચરણ ધ્યાને ધરો હોલાલ ચ૦ ૫
પ્રભુ મુદ્રાને યોગ પ્રભુ પ્રભુતા લખે હોલાલ પ્ર૦,
દ્રવ્ય તણે સાધર્મ્ય સ્વસંપત્તિ ઓલખે હોલાલ સ્વ૦;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઓળખતાં બહુમાન સહિત રૂચિ પણ વધે હોલાલ સ૦,
રૂચિ અનુયાયી વીર્ય ચરણધારા સધે હોલાલ ચ૦ ૬
ક્ષાયોપશમિક ગુણ સર્વ થયા તુઝ ગુણરસી હોલાલ થ૦,
સત્તા સાધન શક્તિ વ્યક્તતા ઉલ્લસી હોલાલ વ્ય;
હવે સંપૂરણ સિદ્ધ તણી શી વાર છે હોલાલ ત૦,
દેવચંદ્ર જિનરાજ જગત આધાર છે હોલાલ જ૦ ૭

(૧૦) શ્રી શીતલ જિન સ્તવન.

આદર જીવ ક્ષમાગુણ આદર—એ દેશી.

શીતલ જિનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની, મુઝથી કહીય ન જાયજી;
અનંતતા નિર્મલતા પૂરણતા, જ્ઞાન વિના ન જણાયજી શી૦ ૧
ચરમ જલધિજલ મિણે અંજલિ, ગતિ ઝીપે અતિ વાયજી;
સર્વ આકાશ ઓલંઘે ચરણે, પણ પ્રભુતા ન ગણાયજી. શી૦ ૨
સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા, તેહથી ગુણ પર્યાયજી;
તાસ વર્ગથી અનંતગણુ પ્રભુ, કેવલ જ્ઞાન કહાયજી. શી૦ ૩
કેવલ દર્શન એમ અનંતુ, ગ્રહે સામાન્ય સ્વભાવજી;
સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંતુ, સમરણ સંવરભાવજી. શી૦ ૪
દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ ભાવ ગુણ, રાજનીતિ એ ચારજી;
ત્રાસ વિના જડ ચેતન પ્રભુની, કોઇ ન લોપે કારજી. શી૦ ૫
શુદ્ધાશય સ્થિર પ્રભુ ઉપયોગે, જે સમરે તુઝ નામજી;
અવ્યાબાધ અનંતુ પામે, પરમ અમૃત સુખ ધામજી. શી૦ ૬
આણા ઇશ્વરતા નિર્ભયતા, નિર્વાંછકતા રૂપજી;
ભાવ સ્વાધીન તે અવ્યય રીતે, એમ અનંત ગુણ ભૂપજી. શી૦ ૭
અવ્યાબાધ સુખ નિર્મલ તે તો, કરણ જ્ઞાને ન જણાયજી;
તેહજ એહનો જાણગ ભોક્તા, જે તુમ સમ ગુણરાયજી. શી૦ ૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એમ અનંતદાનાદિક નિજગુણ, વચનાતીત પંડૂરજી;
વાસન ભાસન ભાવે દુર્લભ, પ્રાપ્તિ તો અતિ દૂરજી. શી૦ ૯
સકલ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિભુવનગુરૂ, જાણું તુઝ ગુણ ગ્રામજી;
બીજું કાંઈ ન માગું સ્વામી, એહિજ છે મુઝ કામજી. શી૦ ૧૦
એમ અનંત પ્રભુતા સર્દ્દહતાં, અર્ચે જે પ્રભુ રૂપજી;
દેવચંદ્ર પ્રભુતા તે પામે, પરમાનંદ સ્વરૂપજી. શી૦ ૧૧

(૧૧) શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન.

પ્રાણી વાણી જિનતણી, તમે ધારો ચિત્તમુઝાર—એ દેશી.

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો, અતિ અદ્દભુત સહજાનંદરે;
ગુણ એકવિધ ત્રિક પરિણમ્યો, એમ ગુણ અનંતનો વૃંદરે.
મુનિચંદ જિણંદ અમંદ દિણંદપરે દીપતો સુખકંદરે. ૧
નિજ જ્ઞાને કરી જ્ઞેયનો, જ્ઞાયક જ્ઞાતાપદ ઈશરે;
દેખે નિજ દર્શને કરી, નિજ દૃશ્ય સામાન્ય જગીશરે. મુ. ૨
નિજ રમ્યે રમણ કરો, પ્રભુ ચારિત્રે રમતા રામરે;
ભોગ્ય અનંતને ભોગવો, ભોગે તેણે ભોક્તા સ્વામરે. મુ. ૩
દેય દાન નિત્ય દીજતે, અતિદાતા પ્રભુ સ્વયમેવરે;
પાત્ર તુમે નિજ શક્તિના, ગ્રાહક વ્યાપકમય દેવરે. મુ. ૪
પરિણામી કારજ તણો, કર્ત્તા ગુણ કરણે નાથરે;
અક્રિય અક્ષય સ્થિતિમયી, નિકલંક અનંતી આથરે. મુ. ૫
પરિણામિક સત્તા તણો, આવિર્ભાવ વિલાસ નિવાસરે;
સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયી, નિર્વિકલ્પ ને નિઃપ્રયાસરે. મુ. ૬
પ્રભુ પ્રભુતા સંભારતાં, ગાતાં કરતાં ગુણ ગ્રામરે;
સેવક સાધનતા વરે, નિજ સંવર પરિણતિ પામરે. મુ. ૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પ્રગટ તત્ત્વતા ધ્યાવતા, નિજ તત્ત્વનો ધ્યાતા થાયરે;
તત્ત્વ રમણ એકાગ્રતા, પૂરણ તત્ત્વે એહ સમાયરે. મુ. ૮
પ્રભુ દીઠે મુઝ સાંભરે, પરમાતમ પૂર્ણાનંદરે;
દેવચંદ્ર જિનરાજના, નિત્ય વંદો પય અરવિંદરે. મુ. ૯

---

(૧૨) શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન.

પંથડો નિહાળુંરે બીજા જિનતણોરે–એ દેશી.

પૂજના તો કીજેરે બારમા જિનતણીરે, જસુ પ્રગટચો પૂજ્ય સ્વભાવ;
પરકૃત પૂજારે જે ઇચ્છે નહિરે, સાધક કારજ દાવ. પૂ૦ ૧
દ્રવ્યથી પૂજારે કારણ ભાવનુંરે, ભાવ પ્રશસ્ત ને શુદ્ધ;
પરમ ઇષ્ટ વલ્લભ ત્રિભુવન ધણીરે, વાસુપૂજ્ય સ્વયંબુદ્ધ. પૂ૦ ૨
અતિશય મહિમારે અતિ ઉપકારતારે, નિર્મલ પ્રભુ ગુણ રાગ;
સુરમણિ સુરઘટ સુરતરૂ તુચ્છ તે રે, જિનરાગી મહાભાગ. પૂ૦ ૩
દર્શન જ્ઞાનાદિક ગુણ આત્મનારે, પ્રભુ પ્રભુતા લયલીન;
શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયીરે, તસુ આસ્વાદન પીન. પૂ૦ ૪
શુદ્ધતત્ત્વ રસ રંગી ચેતનારે, પામે આત્મ સ્વભાવ;
આત્માલંબી નિજ ગુણ સાધતારે, પ્રગટે પૂજ્ય સ્વભાવ. પૂ૦ ૫
આપ અકર્ત્તા સેવાથી હુવેરે, સેવક પૂરણ સિદ્ધિ;
નિજધન ન દીયે પણ આશ્રિત લહેરે, અક્ષય અક્ષર ઋદ્ધિ. પૂ૦ ૬
જિનવર પૂજારે તે નિજ પૂજનારે, પ્રગટે અન્વય શક્તિ;
પરમાનંદ વિલાસી અનુભવેરે, દેવચંદ્ર પદ વ્યક્તિ. પૂ૦ ૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૩) શ્રી વિમલ જિન સ્તવન.

રતન ગુરૂગુણ મીઠડાજી–એ દેશી.

વિમલજિન વિમલતા તાહરીજી, અવર બીજે ન કહાય;
લઘુ નદી જેમ તેમ લંઘીએજી, સ્વયંભૂરમણ ન તરાય. વિ૦ ૧
સયલ પુઢવી ગિરિ જલ તરૂજી, કોઈ તોલે એક હત્થ;
તેહ પણ તુઝ ગુણગણ ભણીજી, ભાખવા નહિ સમરથ. વિ૦ ૨
સર્વ પુદ્દગલ નભ ધર્મનાજી, તેમ અધર્મ પ્રદેશ;
તાસ ગુણ ધર્મ પજ્જવ સહુજી, તુજ ગુણ એક તણો લેશ. વિ૦ ૩
એમ નિજ ભાવ અનંતનીજી, અસ્તિતા કેટલી થાય;
નાસ્તિતા સ્વપર પદ અસ્તિતાજી, તુઝ સમ કાલ સમાય. વિ૦ ૪
તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેજી, આદરે ધરી બહુમાન;
તેહને તેહિજ નિપજેજી, એ કોઈ અદ્દભૂત તાન. વિ૦ ૫
તુમ પ્રભુ તુમ તારક વિભૂજી, તુમ સમો અવર ન કોય;
તુમ દરિસણ થકી હું તર્યોજી, શુદ્ધ આલંબન હોય. વિ૦ ૬
પ્રભુ તણી વિમલતા ઓલખીજી, જે કરે સ્થિર મન સેવ;
દેવચંદ્ર પદ તે લહેજી, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. વિ૦ ૭

---

(૧૪) શ્રી અનંત જિન સ્તવન.

દીઠી હો પ્રભુ દીઠી જગગુરૂ તુજ–એ દેશી.

મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ અનંત જિણંદ,
તાહરી હો પ્રભુ તાહરી મુઝ નયણે વસીજી;
સમતા હો પ્રભુ સમતા રસનો કંદ,
સહજે હો પ્રભુ! સહજે અનુભવ રસ લસીજી. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભવદવ હો પ્રભુ ! ભવદવ તાપિત જીવ,
 તેહને હો પ્રભુ ! તેહને અમૃત ઘન સમીજી;
મિથ્યા વિષ હો પ્રભુ ! મિથ્યા વિષની ખીવ,
 હરવા હો પ્રભુ ! હરવા જાંગુલિ મન રમીજી. ૨
ભાવ હો પ્રભુ ! ભાવ ચિંતામણિ એહ,
 આતમ હો પ્રભુ ! આતમ સંપત્તિ આપવાજી;
એહિજ હો પ્રભુ ! એહિજ શિવ સુખ ગેહ,
 તત્ત્વ હો પ્રભુ ! તત્ત્વાલંબન થાપવાજી. ૩
જાયે હો પ્રભુ ! જાયે આશ્રવ ચાલ,
 દીઠે હો પ્રભુ ! દીઠે (સર્વ) સંવર વધેજી;
રત્ન હો પ્રભુ ! રત્નત્રયી ગુણમાલ,
 અધ્યાતમ હો પ્રભુ ! અધ્યાતમ સાધન સધેજી. ૪
મીઠી હો પ્રભુ ! મીઠી સુરત તુઝ,
 દીઠી હો પ્રભુ ! દીઠી રૂચિ બહુ માનથીજી;
તુઝ ગુણ હો પ્રભુ ! તુઝ ગુણ ભાસન યુક્ત,
 સેવે હો પ્રભુ ! સેવે તસુ ભવ ભય નથીજી. ૫
નામે હો પ્રભુ ! નામે અદ્દ્ભૂત રંગ,
 ઠવણા હો પ્રભુ ! ઠવણા દીઠે ઉલ્લસેજી;
ગુણ આસ્વાદ હો પ્રભુ ! ગુણ આસ્વાદ અભંગ,
 તન્મય હો પ્રભુ ! તન્મયતાએ જે ધસેજી. ૬
ગુણ અનંત હો પ્રભુ ! ગુણ અનંતનો વૃંદ,
 નાથ હો પ્રભુ ! નાથ અનંતને આદરેજી;
દેવચંદ્ર હો પ્રભુ ! દેવચંદ્રને આનંદ,
 પરમ હો પ્રભુ ! પરમ મહોદય તે વરેજી. ૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૫) શ્રી ધર્મનાથ જિન સ્તવન.

સફલ સંસાર અવતાર એ હું ગણું—એ દેશી.

ધર્મ જગનાથનો ધર્મ શુચિ ગાઇયે,
 આપણો આત્મા તેહવો ભાવિયે;
જાતિ જસુ એકતા તેહ પલટે નહિ,
 શુદ્ધ ગુણ પજ્જવા વસ્તુ સત્તામયી. ૧
નિત્ય નિરવયવ વલી એક અક્રિયપણે,
 સર્વગત તેહ સામાન્ય ભાવે ભણે;
તેહથી ઇતર સાવયવ વિશેષતા,
 વ્યક્તિ ભેદે પડે જેહની ભેદતા. ૨
એકતા પિંડ ને નિત્ય અવિનાશતા,
 અસ્તિ નિજ ઋદ્ધિથી કાર્યગત ભેદતા;
ભાવશ્રુત ગમ્ય અભિલાપ્ય અનંતતા,
 ભવ્યપર્યાયની જે પરાવર્તિતા. ૩
ક્ષેત્રગુણ ભાવ અવિભાગ અનેકતા,
 નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પર નાસ્તિતા;
ક્ષેત્ર વ્યાપ્યત્વ અભેદ અવ્યક્તતા,
 વસ્તુ તે રૂપથી નિયત અભવ્યતા. ૪
ધર્મ પ્રાગ્ભાવતા સકલગુણ શુદ્ધતા,
 ભોગ્યતા કર્તૃતા રમણ પરિણામતા;
શુદ્ધ સ્વપ્રદેશતા તત્ત્વ ચૈતન્યતા,
 વ્યાપ્ય વ્યાપક તથા ગ્રાહ્ય ગ્રાહકગતા. ૫
સંગ પરિહારથી સ્વામિ ! નિજ પદ લહ્યું,
 શુદ્ધ આત્મિક આનંદપદ સંગ્રહ્યું;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જહવી પરભાવથી હું ભવોદધિ વસ્યો,
પરતણો સંગ સંસારતાએ ગ્રસ્યો. ૬
તહવી સત્તા ગુણે જીવ એ નિર્મલો,
અન્ય સંશ્લેષ જિમ સ્ફટિક નવિ શામલો;
જે પરોપાધિથી દુષ્ટ પરિણુતિ ગ્રહી,
ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરૂં તે નહી. ૭
તેણે પરમાત્મ પ્રભુ ભક્તિ રંગી થઈ,
શુદ્ધ કારણ રસે તત્ત્વ પરિણુતિ મયી;
આત્મ ગ્રાહક થયે તજે પર ગ્રહણુતા,
તત્ત્વભોગી થયે ટલે પર ભોગ્યતા. ૮
શુદ્ધ નિઃપ્રયાસ નિજ ભાવ ભોગી યદા,
આત્મ ક્ષેત્રે નહિ અન્ય રક્ષણુ તદા;
એક અસહાય નિસ્સંગ નિર્દ્વંદ્વતા,
શક્તિ ઉત્સર્ગની હોય સહુ વ્યકતતા. ૯
તેણે મુઝ આતમા તુઝ થકી નીપજે,
માહરી સંપદા સકલ મુઝ સંપજે;
તેણે મન મંદિરે ધર્મ પ્રભુ ધ્યાઇએ,
પરમ દેવચંદ્ર નિજ સિદ્ધિ સુખ પાઇએ. ૧૦

---

(૧૬) શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન.

આજ ગઈતી હું સમવસરણમાં—એ દેશી.

જગત દિવાકર જગત કૃપાનિધિ, વ્હાલા મારા સમવસરણમાં બેઠારે;
ચઉમુખ ચઉવિહ ધર્મ પ્રકાશે, તે મેં નયણે દીઠારે.
ભવિકજન ! હરખોરે, નિરખી શાંતિ જિણુંદ; ભ૦
ઉપશમ રસનો કંદ, નહીં ઇણુ સરખોરે. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પ્રાતિહાર્ય અતિશય શોભા, વા૦ તે તો કહીય ન જાવેરે;
ઘુક બાલકથી રવિકરભરનું, વર્ણન કેણી પરે થાવે રે. ભ. ૨
વાણી ગુણ પાંત્રીશ અનુપમ, વા૦ અવિસંવાદ સ્વરૂપેરે;
ભવદુઃખ વારણ શિવસુખ કારણ, સુધો ધર્મ પ્રરૂપેરે. ભ. ૩
દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર દિસિમુખ, વા૦ ઠવણા જિન ઉપકારીરે;
તસ્સ આલંબન લહિય અનેકે, તિહાં થયા સમકિત ધારીરે. ભ. ૪
ષટ્ નય કારજ રૂપે ઠવણા, વા૦ સગ(સત્ત) નય કારણ ઠાણીરે;
નિમિત્ત સમાન થાપના જિનજી, એ આગમની વાણીરે. ભ. ૫
સાધક તીન નિક્ષેપા મુખ્ય, વા૦ જે વિણુ ભાવ ન લહિએરે;
ઉપકારી દુગ ભાષ્યે ભાખ્યા, ભાવ વંદકનો ગ્રહીએરે. ભ. ૬
ઠવણા સમવસરણે જિનસેતિ, વા૦ જો અભેદતા વાધીરે;
એ આતમના સ્વસ્વભાવ ગુણ, વ્યક્ત યોગ્યતા સાધીરે. ભ. ૭
ભલું થયું મેં પ્રભુ ગુણ ગાયા, વા૦ રસનાનો ફલ લીધોરે;
દેવચંદ્ર કહે માહરા મનનો, સકલ મનોરથ સીધોરે. ભ. ૮

---

(૧૭) શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન.

ચરમ જિણેસર—એ દેશી.

સમવસરણ બેસી કરી રે, બાર પરિષદ માંહે;
વસ્તુ સ્વરૂપ પ્રકાશતારે, કરૂણાકર જગનાહોરે. ૧
કુંથુ જિનેશ્વરૂ, નિર્મલ તુજ મુખવાણીરે;
જે શ્રવણે સુણે, તેહિજ ગુણમણિ ખાણીરે. કું૦ ૨
ગુણ પર્યાય અનંત તારે, વલિય સ્વભાવ અગાહ;
નય ગમ ભંગ નિક્ષેપનારે હેયાદેય પ્રવાહોરે. કું૦ ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કુંથુનાથ પ્રભુ દેશનારે, સાધન સાધક સિદ્ધ;
ગૌણ મુખ્યતા વચનમાંરે, જ્ઞાન તે સકલ સમૃદ્ધોરે. કું૦ ૪
વસ્તુ અનંત સ્વભાવ છેરે, અનંત કથક તસુ નામ;
ગ્રાહક અવસર બોધથીરે, કહેવે અર્પિત કામોરે. કું૦ ૫
શેષ અનર્પિત ધર્મનેરે, સાપેક્ષ શ્રદ્ધા બોધ;
ઉભય રહિત ભાસન હોવેરે, પ્રગટે કેવલ બોધોરે. કું૦ ૬
છતી પરિણુતિ ગણુ વર્તનારે, ભાસન ભોગ આનંદ;
સમકાલે પ્રભુ તાહરે રે, રમ્ય રમણુ ગુણ વૃંદોરે. કું૦ ૭
નિજ ભાવે સીય અસ્તિતારે, પરનાસ્તિત્વ સ્વભાવ;
અસ્તિપણે તે નાસ્તિતારે, સીય તે ઉભય સ્વભાવોરે. કું૦ ૮
અસ્તિ સ્વભાવ જે આપણોરે, રૂચિ વૈરાગ્ય સમેત;
પ્રભુ સન્મુખ વંદન કરીરે, માગીશ આતમ હેતોરે. કું૦ ૯
અસ્તિ સ્વભાવ રૂચિ થયીરે, ધ્યાતો અસ્તિ સ્વભાવ;
દેવચંદ્ર પદ તે લહેરે, પરમાનંદ જમાવોરે. કું૦ ૧૦

——:o:——

(૧૮) શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન.

રામચંદ્રકે બાગ ચાંપો મોરી રહયોરી—એ દેશી.

પ્રણુમો શ્રી અરનાથ, શિવપુર સાથ ખરોરી;
ત્રિભુવન જન આધાર, ભવ નિસ્તાર કરોરી. ૧

કર્ત્તા કારણુ યોગ, કારજ સિદ્ધિ લહેરી;
કારણુ ચાર અનુપ, કાર્યાર્થી તેહ ગ્રહેરી. ૨

જે કારણુ તે કાર્ય, થાયે પૂર્ણ પદેરી;
ઉપાદાન તે હેતુ, માટી ઘટ તે વદેરી. ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઉપાદાનથી ભિન્ન, જે વિણુ કાર્ય ન થાયે;
ન હુવે કારજ રૂપ, કર્ત્તાને વ્યવસાયે. ૪
કારણુ તેહ નિમિત્ત, ચક્રાદિક ઘટ ભાવે;
કાર્ય તથા સમવાય, કારણુ નિયતને દાવે. ૫
વસ્તુ અભેદ સ્વરૂપ, કાર્યપણું ન ગ્રહેરી;
તે અસાધારણુ હેતુ, કુંભે થાસ લહેરી. ૬
જેહનો નવિ વ્યાપાર, ભિન્ન નિયત બહુભાવી;
ભૂમી કાલ આકાશ, ઘટ કારણુ સદ્ભાવી. ૭
એહ અપેક્ષા હેતુ, આગમ માંહે કહ્યોરી;
કારણુ પદ ઉત્પન્ન, કાર્ય થયે ન લહ્યોરી. ૮
કર્ત્તા આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય સિદ્ધિ પણોરી;
નિજ સત્તાગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણોરી. ૯
યોગ સમાધિ વિધાન, અસાધારણ તેહ વદેરી;
વિધિ આચરણા ભક્તિ, જિણે નિજ કાર્ય સધેરી. ૧૦
નરગતિ પઢમ સંઘયણુ, તેહ અપેક્ષા જાણો;
નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહને લેખે આણો. ૧૧
નિમિત્ત હેતુ જિનરાજ, સમતા અમૃતખાણી;
પ્રભુ અવલંબન સિદ્ધિ, નિયમા એહ વખાણી. ૧૨
પુષ્ટ હેતુ અરનાથ, તેહને ગુણથી મલિએં;
રીઝ ભકિત બહુમાન, ભોગ ધ્યાનથી હલિએં. ૧૩
મોટાને ઉત્સંગ, બેઠાને શી ચિંતા ?;
તેમ પ્રભુ ચરણુ પસાય, સેવક થયા નિચિંતા. ૧૪
અરપ્રભુ પ્રભુતા રંગ, અંતર શક્તિ વિકાસી;
દેવચંદ્રને આનંદ, અક્ષય ભોગ વિલાસી. ૧૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૯) શ્રી મલ્લિનાથ જિન સ્તવન.

દેખી કામની દોય કે કામે વ્યાપિયો—એ દેશી.

મલ્લિનાથ જગનાથ ચરણ યુગ ધ્યાઈએરે ચ૦
શુદ્ધાતમ પ્રાગ્ભાવ પરમપદ પાઈએરે પ૦;
સાધક કારક ષટ્ક કરે ગુણ સાધનારે ક૦,
તેહિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, થાય નિરા બાધનારે. થા૦ ૧
કર્ત્તા આતમ દ્રવ્ય કાર્ય નિજ સિદ્ધતારે કા૦,
ઉપાદાન પરિણામ પ્રયુક્ત તે કરણતારે પ્ર૦;
આતમ સંપદ દાન તેહ સંપ્રદાનતારે તે૦,
દાતા પાત્રને દેય ત્રિભાવ અભેદતારે ત્રિ૦. ૨
સ્વપર વિવેચન કરણ તેહ અપાદાનથીરે તે૦,
સકલ પર્યાય આધાર સબંધ આસ્થા નથીરે સ૦;
બાધક કારક ભાવ અનાદિ નિવારવારે અ૦,
સાધકતા અવલંબી તેહ સમારવારે તે૦. ૩
શુદ્ધપણે પર્યાય પ્રવર્ત્તન કાર્યમેંરે પ્ર૦,
કર્ત્તાદિક પરિણામ તે આતમ ધર્મમેંરે આ૦;
ચેતન ચેતન ભાવ કરે સમવેતમેંરે ક૦,
સાદિ અનંતો કાલ રહે નિજ ખેતમેંરે રે૦. ૪
પર કર્તૃત્વ સ્વભાવ કરે તાં લગે કરે રે ક૦,
શુદ્ધકાર્ય રૂચિભાસ થયે નવિ આદરે રે થ૦;
શુદ્ધાતમ નિજ કાર્ય રૂચે કારક ફિરે રે રૂ૦,
તેહિજ મૂલ સ્વભાવ ગ્રહે નિજપદ વરેરે ગ્ર૦. ૫
કારણ કારજરૂપ અછે કારક દશારે અ૦,
વસ્તુ પ્રગટ પર્યાય એહ મનમેં વસ્યારે એ૦;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પણ શુદ્ધ સ્વરૂપ ધ્યાન તે ચેતનતા ગ્રહે રે તે૦,
તવ નિજ સાધક ભાવ સકલ કારક લહેરે સ૦. ૬
માહરૂં પૂર્ણાનંદ પ્રગટ કરવા ભણીરે પ્ર૦,
પુષ્ટાલંબન રૂપ સેવ (વા) પ્રભુજી તણીરે સે૦;
દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર ભકિત મનમેં ધરોરે ભ૦,
અવ્યાબાધ અનંત અક્ષયપદ આદરોરે અ૦. ૭

---

(૨૦) શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન.

ઓલંગડી ઓલંગડી સુહેલી હો, શ્રી શ્રેયાંસની–એ દેશી.

ઓલંગડી ઓલંગડી તો કીજે શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીનીરે
જેહથી નિજ પદ સિદ્ધ;
કેવલ કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ ઉલ્લસેરે,
લહિએ સહજ સમૃદ્ધિ. ઓ૦ ૧
ઉપાદાન ઉપાદાન નિજ પરિણતિ વસ્તુની રે,
પણ કારણ નિમિત્ત આધીન;
પુષ્ટ અપુષ્ટ દુવિધ તે ઉપદિશ્યોરે,
ગ્રાહક વિધિ આધીન. ઓ૦ ૨
સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંહે હોવેરે,
તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ;
પુષ્પ પુષ્પ માંહે તિલ વાસક વાસનારે,
નવિ પ્રધ્વંસક દુષ્ટ. ઓ૦ ૩
દંડ દંડ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણો રે,
નવિ ઘટતા તસમાંય;
સાધક સાધક પ્રધ્વંસકતા અછે રે,
તેણે નહિ નિયત પ્રવાહ. ઓ૦ ૪

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ષટ્કારક ષટ્કારક તે કારણ કાર્યનું રે,
જે કારણ સ્વાધીન;
કર્ત્તા તે કર્ત્તા સહુ કારક તે વસુરે,
કર્મ તે કારણ પીન. ઓ૦ ૫
કાર્ય કાર્ય સંકલ્પે કારક દશારે,
છતી સત્તા સદ્ભાવ;
અથવા અથવા તુલ્ય ધર્મને જોયવે,
સાધ્યારોપણ દાવ. ઓ૦ ૬
અતિશય અતિશય કારણ કારક કરણતા રે,
નિમિત્ત અને ઉપાદાન;
સંપ્રદાન સંપ્રદાન કારણપદ ભવનથી રે,
કારણ વ્યય અપાદાન. ઓ૦ ૭
ભવન ભવન વ્યયવિણ કારજ નવિ હુવે રે,
જેમ દૃષદે ન ઘટત્વ;
શુદ્ધાધાર શુદ્ધાધાર સ્વગુણનો દ્રવ્ય છે રે,
સત્તાધાર સુતત્ત્વ. ઓ૦ ૮
આતમ આતમ કર્ત્તા કારજ સિદ્ધતા રે,
તસ્સ સાધન જિનરાજ;
પ્રભુ દીઠે પ્રભુ દીઠે કારજ રૂચિ ઉપજે રે,
પ્રગટે આતમ સમાજ. ઓ૦ ૯
વંદન વંદન નમન સેવન વલી પૂજના રે,
સ્મરણ સ્તવન વલી ધ્યાન;
દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જગદીશનું રે,
પ્રગટે પૂર્ણ નિધાન. ઓ૦ ૧૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૨૧) શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન.

પીછોલારી પાલ ઉભા દોય માનવી—એ દેશી.

શ્રી નમિ જિનવર સેવ (ન) ઘનાઘન ઉનમ્યો રે ઘ૦,
દીઠાં મિથ્યારોર ભવિક ચિત્તથી ગમ્યો રે ભ૦;
શુચિ આચરણા રીતિ તે અભ્ર વધે વડા રે અ૦,
આતમ પરિણુતિ શુદ્ધ તે વીજ ઝબુકડા રે તે૦. ૧
વાજે વાયુ સુવાયુ તે પાવન ભાવના રે તે૦,
ઇંદ્ર ધનુષ્ય ત્રિકયોગ તે ભક્તિ એકમના રે તે૦;
નિર્મલ પ્રભુ સ્તવઘોષ ધ્વનિ ઘન ગર્જના રે ધ્વ૦,
તૃષ્ણા ગ્રીષમ કાલ તાપની તર્જના રે તા૦. ૨
શુભ લેશ્યાની આલિ તે બગપંક્તિ બની રે બ૦,
શ્રેણિ સરોવર હંસ વસે શુચિ ગુણ મુનિ રે વ૦;
ચૌગતિ મારગ બંધ ભવિક નિજ ઘર રહ્યા રે ભ૦,
ચેતન સમતા સંગ રંગમેં ઉમહ્યા રે ૨૦. ૩
સમ્યગ્દષ્ટિ મોર તિહાં હરખે ઘણું રે તિ૦,
દેખી અદ્ભૂત રૂપ પરમ જિનવર તણું રે ૫૦;
પ્રભુ ગુણનો ઉપદેશ તે જલધારા વહી રે તે૦,
ધર્મરૂચિ ચિત્તભૂમિ માંહે નિશ્ચલ રહી રે માં૦. ૪
ચાતક શ્રમણ સમૂહ કરે તવ પારણો રે ક૦,
અનુભવ રસ આસ્વાદ સકલ દુઃખ વારણો રે સ૦;
અશુભાચાર નિવારણ તૃણ અંકુરતા રે તૃ૦,
વિરતિ તણા પરિણામ તે બીજની પૂરતા રે તે૦. ૫
પંચ મહાવ્રત ધાન્ય તણા કર્ષણ વધ્યા રે ત૦,
સાધ્યભાવ નિજ થાપી સાધન તાએ સધ્યા રે સા૦;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ક્ષાયિક દર્શન જ્ઞાન, ચરણ ગુણ ઉપના રે ચ૦,
આદિક બહુ ગુણ શસ્ય આતમ ઘર નીપના રે આ૦. ૬
પ્રભુ દર્શન મહામેહ, તણે પ્રવેશમેં રે ત૦,
પરમાનંદ સુભિક્ષ થયા મુઝ દેશમેં રે થ૦,
દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર તણો અનુભવ કરો રે ત૦,
સાદિ અનંતો કાલ આતમસુખ અનુસરો રે આ૦. ૭

---

(૨૨) શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન

પદ્મપ્રભ જિન જઇ અલગા વસ્યા—એ દેશી.

નેમિ જિનેશ્વર નિજ કારજ કર્યું, છાંડ્યો સર્વ વિભાવોજી;
આતમ શક્તિ સકલ પ્રગટ કરી, આસ્વાદ્યો નિજ ભાવોજી. ને૦ ૧
રાજુલ નારી રે સારી મતિ ધરી, અવલંબ્યા અરિહંતોજી;
ઉત્તમ સંગે રે ઉત્તમતા વધે, સધે આનંદ અનંતોજી. ને૦ ૨
ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના, તે વિજાતિ અગ્રાહ્યોજી;
પુદ્ગલ ગ્રહવે રે કર્મ કલંકતા, વાધે બાધક બાહ્યોજી. ને૦ ૩
રાગી સંગે રે રાગ દશા વધે, થાએ તેણે સંસારોજી;
નીરાગીથી રે રાગનું જોડવું, લહીએ ભવનો પારોજી. ને૦ ૪
અપ્રશસ્તતા રે ટાલી પ્રશસ્તતા, કરતા આશ્રવ નાસેજી;
સંવર વાધે રે સાધે નિર્જરા, આતમભાવ પ્રકાસેજી. ને૦ ૫
નેમિ પ્રભુ ધ્યાને રે એકત્વતા, નિજ તત્ત્વે એકતાનોજી;
શુકલ ધ્યાને રે સાધી સુસિદ્ધતા, લહિએ મુક્તિ નિદાનોજી. ને૦ ૬
અગમ અરૂપી રે અલખ અગોચરૂ, પરમાતમ પરમીશોજી;
દેવચંદ્ર જિનવરની સેવના, કરતાં વાધે જગીશોજી. ને૦ ૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૨૩) શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

કડખાની–દેશી.

સહજ ગુણ આગરો સ્વામી સુખ સાગરો,
    જ્ઞાન વૈરાગરો પ્રભુ સવાયો;
શુદ્ધતા એકતા તીક્ષ્ણતા ભાવથી,
    મોહ રિપુ જીતી જય પડહ વાયો. સ. ૧
વસ્તુ નિજભાવ અવિભાસ નિકલંકતા,
    પરિણતિ વૃત્તિતા કરી અભેદે;
ભાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિ ઉલ્લાસથી,
    સંતતિ યોગને તું ઉચ્છેદે. સ. ૨
દોષ ગુણ વસ્તુની લખીય યથાર્થતા,
    લહી ઉદાસીનતા અપર ભાવે;
ધ્વંસી તજજન્યતા ભાવકર્ત્તાપણું,
    પરમ પ્રભુ તું રમ્યો નિજ સ્વભાવે. સ. ૩
શુભ અશુભ ભાવ અવિભાસ તહકીકતા,
    શુભ અશુભ ભાવ તિહાં પ્રભુ ! ન કીધું;
શુદ્ધ પરિણામતા વીર્ય કર્ત્તા થઇ,
    પરમ અક્રિયતા અમૃત પીધું. સ. ૪
શુદ્ધતા પ્રભુતણી આત્મભાવે રમે,
    પરમ પરમાત્મતા તાસ થાએ;
મિશ્રભાવે અછે ત્રિગુણની ભિન્નતા,
    ત્રિગુણ એકત્વ તુજ ચરણ આએ. સ. ૫
ઉપશમ રસભરી સર્વજન શંકરી,
    મૂર્તિ જિનરાજની આજ ભેટી;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કારણે કાર્ય નિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન છે
તેણે ભવભ્રમણની ભીડ મેટી. સ. ૬
નગર ખંભાયતે પાર્શ્વ પ્રભુ દર્શને,
વિકસતે હર્ષ ઉત્સાહ વાધ્યો;
હેતુ એકત્વતા રમણ પરિણામથી,
સિદ્ધિ સાધકપણું આજ સાધ્યો. સ. ૭
આજ કૃતપુણ્ય ધન્ય દીહ માહરો થયો,
આજ નર જન્મ મેં સફલ ભાવ્યો;
દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશમો વંદિયો,
ભકિત ભર ચિત્ત તુજ ગુણ રમાવ્યો. સ. ૮

---

(૨૪) શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

કડખાની—દેશી.

તાર હો પ્રભુ! તાર મુઝ સેવક ભણી,
જગતમાં એટલું સુજશ લીજે;
દાસ અવગુણ ભર્યો જાણી પોતા તણો,
દયા નિધિ દીનપર દયા કીજે. તા. ૧
રાગ દ્વેષે ભર્યો મોહ વૈરી નડ્યો,
લોકની રીતમાં ઘણું એ રાતો;
ક્રોધવશ ધમધમ્યો શુદ્ધ ગુણ નવિ રમ્યો,
ભમ્યો ભવમાંહે હું વિષય માતો. તા. ૨
આદર્યું આચરણ લોક ઉપચારથી,
શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઇ કીધો;
શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વલી આત્મ અવલંબ વિના,
તેહવો કાર્ય તેણે કો ન સીધો. તા. ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સ્વામી દર્શન સમો નિમિત્ત લહી નિર્મલો,
જો ઉપાદાન એ શુચિ ન થાશે !
દોષ કો વસ્તુનો અહવા ઉદ્યમ તણો,
સ્વામિ સેવા સહી નિકટ લાસે. તા. ૪

સ્વામિ ગુણ ઓલખી સ્વામીને જે ભજે,
દર્શન શુદ્ધતા તેહ પામે;
જ્ઞાન ચારિત્ર તપ વીર્ય ઉલ્લાસથી;
કર્મ ઝીપી વસે મુક્તિ ધામે. તા. ૫

જગત વત્સલ મહાવીર જિનવર સુણી,
ચિત્ત પ્રભુ ચરણને શરણ વાસ્યો;
તારજો બાપજી બિરૂદ નિજ રાખવા,
દાસની સેવના રખે જોશો. તા. ૬

વીનતી માનજો શક્તિ એ આપજો,
ભાવ સ્યાદ્વાદતા શુદ્ધ ભાસે;
સાધી સાધક દશા સિદ્ધતા અનુભવી,
દેવચંદ્ર વિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે. તા. ૭

---

(૨૫) શ્રી સામાન્ય કળશરૂપ સ્તવન.

તુઝ વિણ ગતિ નહિં જંતુની—એ દેશી.

ચોવીશે જિન ગુણ ગાઇએ, ધ્યાઇએ તત્ત્વ સ્વરૂપોજી;
પરમાનંદ પદ પાઇએ, અક્ષય જ્ઞાન અનુપોજી. ચો૦ ૧

ચૌદશેં બાવન ભલા, ગણધર ગુણ ભંડારોજી;
સમતામયી સાહુ સાહુણી, સાવય સાવયી સારોજી. ચો૦ ૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

વર્દ્ધમાન જિનવર તણો, શાસન અતિ સુખકારોજી;
ચૌવિહ સંઘ વિરાજતો, દુષમ કાલ આધારોજી. ચો૦ ૩

જિનસેવનથી જ્ઞાનતા, લહે હિતાહિત બોધોજી;
અહિત ત્યાગ હિત આદરે, સંયમ તપની શોધોજી. ચો૦ ૪

અભિનવ કર્મ અગ્રહણતા, જીર્ણ કર્મ અભાવોજી;
નિઃકર્મીને અબાધતા, અવેદન અનાકુલ ભાવોજી. ચો૦ ૫

ભાવરોગના વિગમથી, અચલ અક્ષય નિરાબાધોજી;
પૂર્ણાનંદ દશા લહી, વિલસે સિદ્ધ સમાધોજી. ચો૦ ૬

શ્રી જિનચંદ્રની સેવના, પ્રગટે પુણ્ય પ્રધાનોજી;
સુમતિ સાગર અતિ ઉલ્લસે, સાધુ રંગ પ્રભુ ધ્યાનોજી. ચો૦ ૭

સુવિહિત ખરતર ગચ્છ વરૂ, રાજસાગર ઉવજ્ઝાયોજી;
જ્ઞાનધર્મ પાઠક તણો, શિષ્ય સુજશ સુખદાયોજી. ચો૦ ૮

દીપચંદ્ર પાઠક તણો, શિષ્ય સ્તવે જિનરાજોજી;
દેવચંદ્ર પદ સેવતાં, પૂર્ણાનંદ સમાજોજી. ચો૦ ૯

ઇતિ શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવનાનિ સંપૂર્ણાનિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ કૃત

અષ્ટ પ્રવચન માતાની ઢાલો.

દોહરા.

સુકૃત કલ્પતરૂ શ્રેણિની, વર ઉત્તમ કુરૂ ભૌમ;
અધ્યાતમ રસ શશિકલા, શ્રી જિનવર વાણી નૌમ. ૧
દીપચંદ્ર પાઠક પ્રવર, પય વંદી અવદાત;
સાર શ્રમણ ગુણ ભાવના, ગાઈશ પ્રવચન માત. ૨
જનની[૧] પુત્ર–શુભંકરી, તિમ એ પવયણ માય;
ચારિત્ર ગુણ ગણ વર્દ્ધની, નિર્મલ શિવ સુખદાય. ૩
ભાવ અયોગી કરણ રૂચિ, મુનિવર ગુપ્તિ ધરંત;
જો ગુપ્તે ન રહી શકે, તો સુમતે વિચરંત. ૪
ગુપ્તિ એક સંવરમયી, ઉત્સર્ગે પરિણામ;
સંવર નિર્જરા સુમતિથી, અપવાદે ગુણધામ. ૫
દ્રવ્યે દ્રવ્યતઃ ચરણતા, ભાવે ભાવ ચરિત;
ભાવ દૃષ્ટિ દ્રવ્યતઃ ક્રિયા, કરતાં શિવ સંપત્તિ. ૬
આતમ ગુણ પ્રાગ્ ભાવથી, જે સાધક પરિણામ;
સુમતિ ગુપ્તિથી જિન કહે, સાધ્ય સિદ્ધિ શિવઠામ. ૭
નિશ્ચય કરણ રૂચિ થઈ, સુમતિ ગુપ્તિપર સાધ !;
પરમ અહિંસક ભાવથી, આરાધો નિરૂપાધ. ૮
પરમ મહોદય સાધવા, જેહ થયા ઉજમાલ;
શ્રમણ ભિક્ષુ માહણ યતિ, ગાઉં તસ ગુણ માલ. ૯

---

૧ પાઠાંતર--જિનની પુત્રી–શુભંકરી. એ પ્રાયઃ અશુદ્ધ પાઠ છે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૧ લી.(પ્રથમ ગોવાલ તણે ભવેજી–એ દેશી.)

પ્રથમ અહિંસક વ્રત તણીજી, ઉત્તમ ભાવના એહ;
સંવર કારણ ઉપદિશીજી, સમતા રસ ગુણગેહ.
મુનીશ્વર ! ઈર્યા સુમતિ વિચાર, આશ્રવકર તનુયોગનીજી;
દુષ્ટ ચપલતા વાર, મુનીશ્વર ! ઈર્યા સુમતિ વિચાર. મુ. ૨
કાય ગુપ્તિ ઉત્સર્ગનોજી, પ્રથમ સુમતિ અપવાદ;
ઈર્યા તે જે ચાલવોજી, ધરી આગમ–વિધિવાદ. મુ. ૩
જ્ઞાન ધ્યાન સજ્ઝાયમાંજી, સ્થિર બેઠા મુનિરાય;
શાને ચપલપણું કરેજી, અનુભવરસ સુખરાય. મુ. ૪
મુનિ ઉઠે [1]વસહિ થકીજી, પામી કારણ ચાર;
જિનવંદન ગ્રામાંતરેજી, કે આહાર નિહાર. મુ. ૫
પરમ ચરણ સંવર ધરૂજી, સર્વજાણ[2] જિન દીઠ;
શુચિ સમતા રૂચિ ઉપજેજી, તિણે મુનિને એ ઇઠ્ઠ. મુ. ૬
રાગ વધે સ્થિર ભાવથીજી, જ્ઞાન વિના પરમાદ;
વીતરાગતા ઈહતાજી, વિચરે મુનિ સાલ્હાદ. મુ. ૭
એ શરીર ભવમૂલ છેજી, તસ પોષક આહાર;
જાવ અયોગી નવિ હુવેજી, ત્યાં અનાદિ આહાર. મુ. ૮
કવલ આહારે નિહાર છેજી, એહ અંગ વ્યવહાર;
ધન્ય ! અતનુ પરમાતમાજી, જિહાં નિશ્ચલતા સાર. મુ. ૯
પરપરિણુતિ કૃત ચપલતાજી, કેમ મૂકશે એહ;
એમ વિચારી કારણેજી, કરે ગોચરી તેહ. મુ. ૧૦
ક્ષમા દયાલુ પાલુઆ જી, નિસ્પૃહી તનુ નીરાગ;
નિર્વિષયી ગજ ગતિ પરેંજી, વિચરે મુનિ મહાભાગ. મુ. ૧૧

૧ વસતી–ઉતરવાની જગ્યા–ઉપાશ્રય. ૨ સર્વજ્ઞ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat	www.umaragyanbhandar.com

પરમાનંદ રસ અનુભવેજી, નિજ ગુણ રમતા ધીર;
દેવચંદ્ર મુનિ વંદતાજી, લહીએ ભવ જલ તીર. મુ. ૧૨

ઢાલ ૨ જી. (સ્વસ્તિ શ્રી પુષ્કલાવતી–એ દેશી.)

સાધુજી સુમતિ બીજી ધરો, વચન નિર્દોષ પ્રકાશરે;
ગુપ્તિ ઉત્સર્ગનો સુમતિ તે, માર્ગ અપવાદ સુવિલાસરે. સા. ૧
ભાવના બીય મહાવ્રત તણી, જિને ભણી સત્યતા મૂલરે;
ભાવ અહિંસકતા વધે, સર્વ સંવર અનુકૂલરે. સા. ૨
મૌનધારી મુનિ ના વદે, વચન જે આશ્રવ ગેહરે;
આચરણ જ્ઞાનને ધ્યાનનો, સાધક ઉપદિશે તેહરે. સા. ૩
ઉદિત પર્યાપ્તિ જે વચનની, તે કરી શ્રુત અનુસારરે;
બોધ પ્રાગ્ભાવ સજ્ઝાયથી, વલી કરે જગ ઉપકારરે. સા. ૪
સાધુ નિજ વીર્યથી પરતણો, નવી કરે ગ્રહણ ને ત્યાગરે;
તે ભણી વચન ગુપ્તિ રહે, એ ઉત્સર્ગ મુનિ–માગરે. સા. ૫
યોગ જે આશ્રવ પદ હતો, તે કર્યો નિર્જરા રૂપરે;
લોહથી કંચન મુનિ કરે, સાધતા સાધ્ય ચિદ્રૂપરે. સા. ૬
આત્મહિત પરહિત કારણે, આદરે પંચ સજ્ઝાયરે;
તે ભણી અશન વસનાદિક, આશ્રય સર્વ અવવાયરે. સા. ૭
જિન ગુણ સ્તવન નિજ [૧]તત્ત્વને, જો ઈહા[૨] કરે અવિરોધરે;
દેશના ભવ્ય પ્રતિબોધવા, વાયણા કરણ નિજ બોધરે. સા. ૮
નય ગમ ભંગ નિક્ષેપથી, સહિત સ્યાદ્વાદયુત વાણુરે;
સોલ દશ ચાર ગુણશું મિલી, કહે અનુયોગ સુપહાણુરે. સા. ૯

પાઠાંતર–૧ તત્ત્વની. ૨ અણુપેહા કરે અવિરોધરે; એ પાઠ યોગ્ય જણાય છે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સૂત્ર ને અર્થ અનુયોગ એ, બીય નિજ્જુત્તિ સંયુત્તરે;
તીય ભાષ્ય નય ભાવિયો, મુનિ વદે એમ તંતરે. સા. ૧૦
જ્ઞાન સમુદ્ર સમતા ભર્યા, સંવર દયા–ભંડારરે;
તત્ત્વાનંદ આસ્વાદતા, વંદિએ ચરણ ગુણ ધારરે. સા. ૧૧
મોહ ઉદયે અમોહી જિસ્યા, શુદ્ધ નિજ સાધ્ય લયલીનરે;
દેવચંદ્ર તે મુનિ વંદિએ, જ્ઞાન અમૃત રસ પીનરે. સા. ૧૨

ઢાલ ૩ જી. (ઝાંઝરિયા મુનિવરની–દેશી.)

સુમતિ ત્રીજી એષણાજી, પંચ મહાવ્રત મૂલ,
અનાહારી ઉત્સર્ગનો જી, એ અપવાદ અમુલ;
મન મોહન મુનિવર ! સુમતિ સદા દિલ ધાર. ૧
ચેતનતા ચેતન તણીજી, નવી પરસંગી તેહ;
તિણે પર–સન્મુખ નવી કરેજી, આત્મ રતિ વ્રતી જેહ. મ. ૨
કાય યોગ પુદ્ગલ ગ્રહે જી, એહ ન આતમ–ધર્મ;
જાણગ કર્તા ભોગ[૧]જી, હું માહરો એ મર્મ. મ. ૩
અનભિસંધિ ચલ વીર્યનોજી, રોધક શક્તિ અભાવ;
પણ અભિસંધિજ વીરજેજી, કેમ ગ્રહે પરભાવ. મ. ૪
એમ પર ત્યાગી સંવરીજી, ગ્રહે નહી પુદ્ગલ ખંધ;
સાધક કારણ રાખવાજી, અશનાદિક સંબંધ. મ. ૫
આત્મ–તત્ત્વ અનંતતાજી, જ્ઞાન વિના ન જણાય;
તેહ પ્રગટ કરવા ભણીજી, સૂત્ર–સજ્ઝાય ઉપાય. મ. ૬
તેહ દેહથી દેહ [૨]એહજી, આહારે બલવાન;
સાધ્ય અધુરે હેતુને જી, કેમ તજે ગુણવાન. મ. ૭

---

૧ ભોક્તા. ૨ પાઠાંતર–રહેજી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

તનુ અનુયાયી વીર્યનોજી, વર્તન અશન સંજોગ;
વૃદ્ધ યષ્ટિકા જાણીએજી, અશનાદિક ઉપભોગ. મ. ૮
જ્યાં સાધકતા નવી અડેજી, ત્યાં નવી ગ્રહે આહાર;
બાધક પરિણતિ વારવાજી, અશનાદિક ઉપચાર. મ. ૯
સડતાલીશે દ્રવ્યનાજી, દોષ તજી નીરાગ;
અસંભ્રાંત મૂર્ચ્છા વિનાજી, ભ્રમર પરે વડભાગ. મ. ૧૦
તત્ત્વરૂચિ તત્ત્વાશ્રયીજી, તત્ત્વરસી નિર્ગ્રંથ;
કર્મ ઉદયે આહારતાજી, મુનિ માને પલીમંથ. મ. ૧૧
લાભ થકી પણ અણલહેજી, અતિ નિર્જરા કરંત;
પામે અણવ્યાપકપણેજી, નિર્મમ સંત મહંત. મ. ૧૨
અનાહારતા સાધતાજી, સમતા અમૃત કંદ;
શ્રમણ ભિક્ષુ [1]વાચંયમીજી, તે વંદે દેવચંદ્ર. મ. ૧૩

ઢાલ ૪ થી. (ભોલીડા હંસા રે વિષય ન રાચીએ—એ દેશી.)

સમિતિ ચોથી રે ચિહું ગતિ વારણી, ભાખી શ્રી જિનરાજ;
રાખી પરમ અહિંસક મુનિવરે, ચાખી જ્ઞાન સમાજ. ૧
સહજ સંવેગી રે સમિતિ પરિણમો, સાધન આતમકાજ;
આરાધન એ સંવર ભાવનો, ભવજલ તારણ જહાજ. સ૦ ૨
અભિલાષી નિજ આતમતત્ત્વના, સાખ ધરે રે સિદ્ધાંત;
નાખી સર્વ પરિગ્રહ સંગને, ધ્યાનાકાંક્ષી રે સંત. સ૦ ૩
સંવર પંચ તણી એ ભાવના, નિરૂપાધિક અપ્રમાદ;
સર્વ પરિગ્રહ ત્યાગ અસંગતા, તેહનો એ અપવાદ. સ૦ ૪

---

૧ મુનિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્યાને મુનિવર ! ઉપધિ સંગ્રહે, જે પરભાવ વિરત્ત;
દેહે અમોહી નવી [1]લોહી કદા, રત્નત્રયી સંપત્ત. સ૦ ૫
ભાવ અહિંસકતા કારણ ભણી, દ્રવ્ય અહિંસક સાધ;
રજોહરણ મુખવસ્ત્રિકા ધરે, ધરવા યોગ સમાધ. સ૦ ૬
શિવસાધનનું મૂલ તે જ્ઞાન છે, તેહનો હેતુ સજ્ઝાય;
તે આહારે રે તે વલી પાત્રથી, જયણાએ ગ્રહવાય. સ૦ ૭
બાલ તરૂણ નરનારી જંતુને, નગ્ન દુગંચ્છા હેત;
તેણે ચોલપટ મુનિ ગ્રહી ઉપદિશે, શુદ્ધ ધર્મ સંકેત. સ૦ ૮
દંસ મસક શીતાદિ પરિસહે, ન રહે ધ્યાન સમાધ;
[2]કલ્પક આદિક નિર્મોહીપણે, ધારે મુનિ નિરાબાધ. સ૦ ૯
લેપ અલેપ નદીના જ્ઞાનનું, કારણ દંડ ગ્રહંત;
દશવૈકાલિક ભગવતી સાંખથી, તનુ સ્થિરતાને રે સંત. સ૦ ૧૦
લઘુ ત્રસ જીવ સચિત્ત રજાદિનો, વારણ દુઃખ સંઘટ્ટ;
દેખી પોંજીરે મુનિવર વાવરે, એ પૂરવ મુનિવટ્ટ. સ૦ ૧૧
પુદ્ગલ ખંધ ગ્રહણ નિખેવણા, દ્રવ્યે જયણા તાસ;
ભાવે આતમપરિણતિ નવનવી, ગ્રહતાં સમિતિ પ્રકાશ. સ૦ ૧૨
બાધક ભાવ અદ્વેષ પણે તજે, સાધક લે ગતરાગ;
પૂર્વ ગુણ પોષક રક્ષક પણે, નીપજતે શિવમાગ. સ૦ ૧૩
સંયમશ્રેણિએ સંચરતા મુનિ, હરતા કર્મ કલંક;
ધ્રરતા સમરતા રે રસ એકત્વતા, તત્ત્વ રમણ નિઃશંક. સ૦ ૧૪
જગ ઉપકારી રે તારક ભવ્યના, લાયક પૂર્ણાનંદ;
દેવચંદ્ર એવા મુનિરાજના, વંદે પદ અરવિંદ. સ૦ ૧૫

---

૧ લોભી. ૨ વસ્ત્ર–પછેડી–પાગરણ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૫ મી. (ચેતન ચેતજો રે–એ દેશી.)

પાંચમી સમિતિ કહી અતિ સુંદરી રે, પારિઠાવણિયા નામ;
પરમ અહિંસક ધર્મ વધારણી રે, મૃદુ કરૂણા પરિણામ. ૧
મુનિવર ! સેવજો રે, સમિતિ સદા સુખદાય;
સ્થિર ભાવે સંજમ સોહિયે રે,[૧]
નિર્મલ સંવર થાય, મુનિવર સેવજો રે. ૨
દેહ નેહથી ચંચલતા વધે રે, વિકસે દુષ્ટ કષાય;
તિણે તનુ રાગ તજી ધ્યાને રમે રે, જ્ઞાન ચરણ સુપસાય. મુ. ૩
જીહાં શરીર તિહાં મલ ઉપજે રે, તેહ તણો પરિહાર;
કરે જંતુ ચર સ્થિર અણુદુહવે રે, સકલ દુગુંચ્છા વાર. મુ. ૪
સંયમ બાધક આતમ વિરાહણા રે, આણા ઘાતક જાણ;
ઉપધિ અશન શિષ્યાદિક પરઠવે રે, આયતિ લાભ પિછાણ. મુ. ૫
વધે આહારે તપિયા પરઠવે રે, નિજ કોઠે અપ્રમાદ;
દેહ અરાગી ભાત અવ્યાપતારે, ધીરનો એ અપવાદ. મુ. ૬
સંલોકાદિક દુષણ પરિહરી રે. વરજી રાગ ને દ્વેષ;
આગમ રીતે પરિઠવણા કરે રે, લાઘવ હેતુ વિશેષ. મુ. ૭
કલ્પાતીત અહાલંદી ક્ષમી રે, જિનકલ્પાદિ મુનીશ;
તેહને પરિઠવણા એક મલ તણી રે, તેહ અલ્પ વલી દીશ.[૨] મુ. ૮
રાત્રે પ્રશ્રવણાદિક પરિઠવે રે. વિધિકૃત મંડલ ઠામ;
સ્થવિરકલ્પીનો વિધિ[૩] અપવાદ છે રે, [૪]લાભાદિક ને કામ. મુ. ૯
એહ દ્રવ્યથી ભાવે પરિઠવે રે, બાધક જે પરિણામ;
દ્વેષ નિવારે માદકતા વિના રે, સર્વ વિભાવ વિરામ. મુ. ૧૦

---

૧ પાઠાંતર–સોહાય છે રે. ૨ (અદીશ ?) ૩ પ્રતિ અ૦ પાઠ છે. ૪જ્ઞાનાદિક ને કામ. એમ પણ પાઠ છે–વધારે યુકત છે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

આતમ પરિણુતિ તત્ત્વમયી કરે રે, પરિહરતા પરભાવ;
દ્રવ્ય સમિતિ પણ ભાવ ભણી ધરે રે, મુનિનો એહ સ્વભાવ. મુ.૧૧
પંચ સમિતિ સમિતા પરિણામથી રે, ક્ષમાકોષ ગતરોષ;
ભાવન પાવન સંયમ સાધતા રે, કરતા ગુણગણ પોષ મુ. ૧૨
સાધ્યરસી નિજતત્ત્વે તન્મયી રે, ઉત્સર્ગી નિર્માય;
યોગ ક્રિયા ફલ ભાવ અવંચતા રે, શુચિ અનુભવ સુખરાય. મુ. ૧૩
આણાયુત નાણી વળી દર્શની રે, નિશ્ચય નિગ્રહવંત;
દેવચંદ્ર એવા નિર્ગ્રંથ જે રે, તે મુજ ગુરૂ મહંત. મુ. ૧૪

ઢાલ ૬ ઠ્ઠી. (વૈરાગી થયો-એ દેશી.)

દુષ્ટ તુરંગમ ચિત્તને કહ્યો રે, મોહ નૃપતિ પ્રધાન;
આર્ત્તરૌદ્રનો ખેત્ર એ રે, રોક તું જ્ઞાન નિધાન રે
મુનિ ! મન વશ કરો, મન એ આશ્રવગેહ રે;
મન એ તારશે, મન સ્થિર યતિવર તેહ રે. મુ. ૧
ગુપ્તિ પ્રથમ એ સાધુને રે, ધર્મ શુકલનો કંદ;
વસ્તુ [1]ધર્મે ચેતન રમે રે, સાધે પૂર્ણાનંદ રે. મુ. ૨
યોગ તે પુદ્ગલ યોગવે રે, ખેંચે અભિનવ કર્મ;
યોગ વર્ત્તના કંપના રે, નવી એ આતમ ધર્મ રે. મુ. ૩
વીર્ય ચપલ પર સંગમી રે, એહ ન સાધક પક્ષ;
જ્ઞાન ચરણ સહકારતા રે, વરતાવે મુનિ દક્ષ રે. મુ. ૪
સવિકલ્પ ગુણ સાધના રે, ધ્યાનીને ન સુહાય;
નિર્વિકલ્પ અનુભવ રસી રે, આત્માનંદી થાય રે. મુ. ૫
રત્નત્રયીની ભેદતા રે, એ સમલ વ્યવહાર;
ત્રિકરણ[2] વીર્ય એકત્વતા રે, નિર્મલ આત્માચાર રે. મુ. ૬

---

૧ પાઠાંતર-વસ્તુધર્મ ચિંતન રમ્યા રે. ગુણ પા. ૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

શુકલધ્યાન શ્રુતાલંબના રે, એ પણ સાધન દાવ;
વસ્તુધર્મ ઉત્સર્ગમાં રે, ગુણગુણી એક સ્વભાવ રે. મુ. ૭
પર સહાય ગુણ વર્ત્તના રે, વસ્તુ ધર્મ ન કહાય;
સાધ્યરસી તો કેમ ગ્રહે રે, સાધુ ચિત્ત સહાય રે. મુ. ૮
આત્મરસી આત્માલયી રે, ધ્યાતા તત્ત્વ અનંત;
સ્યાદ્વાદ જ્ઞાની મુનિ રે, તત્ત્વ રમણ ઉપશાંતરે. મુ. ૯
નવી અપવાદ રૂચિ કહ્ના રે, શિવરસિયા અણગાર;
શક્તિ યથાગમ તે સેવતા રે, નિંદે કર્મ પ્રચાર રે. મુ. ૧૦
શુદ્ધ સિદ્ધ નિજ તત્ત્વતા રે, પૂર્ણાનંદ સમાજ;
દેવચંદ્ર પદ સાધતા રે, નમીએ તે મુનિરાજ રે. મુ. ૧૧

ઢાલ ૭ મી. (સુમતિ સદા દિલમેં ધરો–એ દેશી.)

વચન ગુપ્તિ સુધી ધરો, વચન તે કર્મ સહાય સલુણે;
ઉદયાશ્રિત જે ચેતના, નિશ્ચય તેહ અપાય, સ. વ. ૧
વચન અગોચર આતમા, સિદ્ધ તે વચનાતીત; સ૦
સત્તા અસ્તિ સ્વભાવમેં, ભાષક ભાવ અતીત. સ. વ. ૨
અનુભવ રસ આસ્વાદતા, કરતા આતમ ધ્યાન; સ૦
વચન તે બાધક ભાવ છે, ન વદે મુનિ અનિદાન. સ. વ. ૩
વચનાશ્રવ પલટાવવા, મુનિ સાધે સ્વાધ્યાય; સ૦
તેહ સર્વથા ગોપવે, પરમ મહા રસ થાય. સ. વ. ૪
ભાષા પુદ્ગલ વર્ગણા, ગ્રહણ નિસર્ગ ઉપાધિ; સ૦
કરવા આતમ વીર્યને, ધ્યાને પ્રેરે સાધ. સ. વ. ૫
યાવત્ વીર્ય ચેતના, આતમગુણ સંપત્ત; સ૦
તાવત્ [1]સંવર નિર્જરા, આશ્રવ પર આયત્ત. સ. વ. ૬

---

[1] પાઠાંતર–સર્વે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એમ જાણી સ્થિર સંયમી, ન કરે ચપલ પલિમંથ; સ૦
આત્માનંદ આરાધતા, [1]અજ્જત્થઅર્થી નિર્ગ્રંથ. સ. ૧. ૭
સાધ્ય શુદ્ધ પરમાતમા, તસ સાધન ઉત્સર્ગ; સ૦
બારે ભેદે તપ[2]વિષે, સકલ શ્રેષ્ઠ વ્યુત્સર્ગ. સ. ૧. ૮
સમકિત ગુણઠાણે કરે,[3] સાધ્ય અયોગી ભાવ; સ૦
ઉપાદાનતા તેહની, ગુપ્તિ રૂપ સ્થિર ભાવ. સ. ૧. ૯
ગુપ્તિ રૂચિ ગુપ્તિએ રમ્યા, કારણ સમિતિ પરપંચ; સ૦
કરતા સ્થિરતા ઇહતા, ગ્રહે તત્ત્વ ગુણ સંચ. સ. ૧. ૧૦
અપવાદે ઉત્સર્ગની, દૃષ્ટિ ન ચૂકે જેહ; સ૦
પ્રણમે નિત પ્રતે ભાવશું, દેવચંદ્ર મુનિ તેહ. સ. ૧. ૧૧

ઢાલ ૮ મી. (અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગોચરી—એ દેશી)
ગુપ્તિ સંભારો રે ત્રીજી મુનિવરૂ, જેહથી પરમ આનંદોજી;
મોહ ટલે ઘનઘાતી પરિગલે, પ્રગટે જ્ઞાન અમંદોજી. ગુ૦ ૧
કિરિયા શુભ અશુભ ભવબીજ છે, તિણે તજી તનુ વ્યાપારોજી;
ચંચલ ભાવ તે આશ્રવ મૂલ છે, જીવ અચલ અવિકારોજી. ગુ૦ ૨
ઇંદ્રિય વિષય સકલનો દ્વાર એ, બંધ હેતુ દૃઢ એહોજી;
અભિનવ કર્મ ગ્રહે તનુયોગથી, તિણે સ્થિર કરીએ દેહોજી. ગુ૦ ૩
આત્મ વીર્ય સ્ફુરે પર સંગમે, તે કહીએ તનુ યોગોજી;
ચેતન સત્તા રે પરમ અયોગી છે, નિર્મલ સ્થિર ઉપયોગોજી. ગુ૦ ૪
જાવત્ કંપન તાવત્ બંધ છે, ભાખ્યું ભગવઇ અંગેજી;
તે માટે ધ્રૂવ તત્ત્વ રસે રમે, માહણ ધ્યાન પ્રસંગેજી. ગુ૦ ૫
વીર્ય સહાયી રે આતમ ધર્મનો, અચલ સહજ અપ્રયાસોજી;
તે પરભાવ સહાય કેમ કરે, મુનિવર ગુણ આવાસોજી. ગુ૦ ૬

---

૧ અધ્યાત્મ. ૨ પાઠાંતર—દ્વિવિધે. ૩ કર્યો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ખંતી મુત્તિ યુત અકિંચની, શૌચ બ્રહ્મધર ધીરોજી;
[1]વિષ્રમ પરિસહ સેના વિદારવા, વીર પરમ શૌંડીરોજી. ગુ૦ ૭
કર્મ પટલ દલ ક્ષય કરવા રસી, આતમ ઋદ્ધિ સમૃદ્ધોજી;
દેવચંદ્ર જિન આણા પાલતા, વંદો ગુરૂ ગુણવૃદ્ધોજી. ગુ૦ ૮

ઢાલ ૯ મી. (દેશી–રસિયાની.)

ધર્મ ધુરંધર મુનિવર [2]સદ્દહીએ, નાણ ચરણ સંપન્ન; સુગુણનર!
ઇંદ્રિય ભોગ તજી નિજ સુખ ભજી, ભવ વારક ઉદવિન્ન. સુ૦ ધ. ૧
દ્રવ્ય ભાવ સાચી શ્રદ્ધા ધરી, પરિહરી શંકા દોષ; સુ૦
કારણ કારજ સાધન આદરી, ધરે સાધ્ય સંતોષ. સુ૦ ધ. ૨
ગુણ પર્યાય વસ્તુ પરીક્ષતા, શિક્ષા ઉભય ભંડાર; સુ૦
પરિણુતિ શક્તિ સ્વરૂપે પરિણમે, કરતાં તસ વ્યવહાર. સુ૦ ધ. ૩
લોકસન્ના વિતિગિચ્છા ટાલતા, કરતા સંયમ વૃદ્ધિ; સુ૦
મૂલ ઉત્તર ગુણ સર્વ સંભાલતા, ધરતા આતમ શુદ્ધિ. સુ૦ ધ. ૪
શ્રુતધારી શ્રુતધર નિશ્રારસી, વશ્ય કર્યા ત્રિક યોગ; સુ૦
અભ્યાસી અભિનવ શ્રુત સારના, અવિનાશી ઉપયોગ. સુ૦ ધ. ૫
દ્રવ્ય ભાવ આશ્રવમલ ટાલતા, પાલતા સંયમ સાર; સુ૦
સાચી જૈન ક્રિયા સંભારતા, ગાલતા કર્મ વિકાર. સુ૦ ધ. ૬
સામાયિક આદિ ગુણશ્રેણિમાં, રમતા ચઢતે રે ભાવ; સુ૦
તીન લોકથી ભિન્ન ત્રિલોકમાં, પૂજનિક જસ પાવ. સુ૦ ધ. ૭
અધિક ગુણી નિજ તુલ્ય ગુણી થકી, મિલતા જે મુનિરાજ; સુ૦
પરમ સમાધિ નિધિ ભવજલધિના, તરણતારણ જહાજ. સુ૦ ધ. ૮

---

૧ પાઠાંતર–વિષય ૨ સુંલહીએ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સમકિતવંત સંયમ ગુણ ઈહતા, તે ધરવા સમરથ; સુ૦
સંવેગપક્ષી ભાવે શોધતા, કહેતા સાચો રે અર્થ. સુ૦ ધ. ૯
આપ-પ્રશંસાએ નવી માચતા, રાચતા મુનિ ગુણ રંગ; સુ૦
અપ્રમત્ત મુનિ શ્રુત તત્ત્વ પૂછતા, સેવે જાસ અભંગ. સુ૦ ધ. ૧૦
સદ્દહણા આગમ-અનુમોદના, ગુણકર સંયમ ચાલ; સુ૦
વ્યવહારે સાચી તે સાચવે, આયતિ લાભ સંભાલ. સુ૦ ધ. ૧૧
દુષ્કરકાર થકી અધિકા કહે, બૃહત્કલ્પ વ્યવહાર; સુ૦
ઉપદેશમાલા ભગવઇ અંગમેં, ગીતારથ અધિકાર. સુ૦ ધ. ૧૨
ભાવ ચરણ-સ્થાનક ફરસ્યા વિના, ન હુવે સંયમ ધર્મ; સુ૦
તો શ્યાને જૂઠો તે ઉચ્ચરે, જે જાણે પ્રવચન-મર્મ. સુ૦ ધ. ૧૩
યશ લોભે નિજ સમ્મતિ સ્થાપવા, પરમન રંજન કાજ; સુ૦
જ્ઞાન ક્રિયા દ્રવ્યથી સાચવે, તેહ નહિ મુનિરાજ. સુ૦ ધ. ૧૪
બાહ્ય દયા એકાંતે ઉપદિશે, શ્રુત આમ્નાય વિહીન; સુ૦
બગપરે ઠગતા મુરખ લોકને, બહુ ભમશે તે દીન. સુ૦ ધ. ૧૫
અધ્યાતમ સાધન પરિણતિ ગ્રહી, ઉચિત વહે આચાર; સુ૦
જિનઆણા અવિરાધક પુરૂષ જે, ધન્ય તેહનો અવતાર. સુ૦ ધ. ૧૬
દ્રવ્યક્રિયા નૈમિત્તિક હેતુ છે, ભાવક્રિયા લયલીન; સુ૦
નિરૂપાધિકતા જે નિજ અંશની, માને લાભ નવીન. સુ૦ ધ. ૧૭
પરિણતિ દોષ ભણી જે નિંદતા, કહેતા પરિણતિ ધર્મ; સુ૦
યોગ ગ્રંથના ૧શાસ્ત્ર અભ્યાસતા, તેહ વિદારે કર્મ. સુ૦ ધ. ૧૮
અલ્પ ક્રિયા પણ ઉપગારી પણે, જ્ઞાની સાધે રે શુદ્ધ; સુ૦
દેવચંદ્ર સુવિહિત મુનિવૃંદને, પ્રણમે સયલ સમૃદ્ધ. સુ૦ ધ. ૧૯

---

૧ પાઠાંતર-ભાવ પ્રકાશતા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પ્રશસ્તિ.

રાગ—ધનાશ્રી.

તે તરિયા રે ભાઈ તે તરિયા, જે જિન શાસન અનુસરિયાજી;
જેહ કરે સુવિહિત મુનિ કિરિયા, જ્ઞાનામૃત રસ દરિયાજી. તે૦ ૧
વિષય કષાય સહુ પરિહરિયા, ઉત્તમ સમતા વરિયાજી;
શીલ સન્નાહ થકી પાખરિયા, ભવસમુદ્ર જલ તરિયાજી. તે૦ ૨
સમિતિ ગુપતિશું જે પરિવરિયા, આત્માનંદે ભરિયાજી;
આશ્રવ દ્વાર સકલ આવરિયા, વર સંવર સંવરિયા. તે૦ ૩
ખરતર મુનિ આચરણા ચરિયા, રાજસાગર ગુણગરિયાજી;
જ્ઞાન ધરમ તપ ધ્યાને વસિયા, શ્રુત રહસ્યના રસિયાજી. તે૦ ૪
દીપચંદ પાઠક પદ ધરિયા, વિનય રયણ સાગરિયાજી;
દેવચંદ્ર મુનિ-ગુણ ઉચ્ચરિયા, કર્મ અરિ નિર્જરિયાજી. તે૦ ૫
સુરગિરિ સુંદર જિનવર મંદિર, શોભિત નગર સવાઇજી;
નવાનગર ચોમાસું કરીને, મુનિવર ગુણ સ્તુતિ ગાઇજી. તે૦ ૬

કલશ.

એમ દ્રવ્ય ભાવે સમિતિ સમિતા, ગુપ્તિ ગુપ્તા મુનિવરા;
નિર્મોહી નિર્મલ શુદ્ધ ચિદ્ઘન, તત્ત્વ સાધન તે તર્યા. ૧
દેવચંદ્ર અરિહા-આણ વિચરે, વિસ્તરે સુખ સંપદા;
નિર્ગ્રંથ વંદન સ્તવન કરતાં, પરમ મંગલ સુખ સદા. ૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ વિરચિત—

શ્રી ગજસુકુમાલની ઢાલો.

ઢાલ ૧ લી. (રાગ બંગાલ–રાજા નહિ નમે—એ દેશી)

દ્વારિકાનગરી ઋદ્ધિ સમૃદ્ધ, કૃષ્ણ નરેશ્વર ભુવનપ્રસિદ્ધ; ચેતન સાંભલો.
વસુદેવ દેવકી અંગ સુજાત, ગજસુકુમાલ કુંવર વિખ્યાત. ચે૦ ૧
નયરી પરિસરે શ્રી જિનરાય, સમવસર્યા નિર્મમ નિર્માય; ચે૦
યાદવકુલ અવતંસ મુનીંદ, નેમિનાથ કેવલ ગુણવૃંદ. ચે૦ ૨
ત્રિભુવનપતિ શ્રી નેમિજિણંદ, આવ્યા સુણી હરખ્યા ગોવિંદ; ચે૦
સજ્યું સામઇયું વંદન કાજ, હરખે વાંદ્યા શ્રી જિનરાજ. ચે૦ ૩
લઘુવય પણ શ્રી ગજસુકુમાલ, રૂપ મનોહર લીલાએ ચાલ; ચે૦
વીતરાગ-વંદન અતિ રંગ, સુવિવેકે આવે ઉચ્છરંગ. ચે૦ ૪
સમવસરણ દેખી વિકસંત, ત્રિકરણ યોગે અતિ હરખંત; ચે૦
ધન્ય ! ધન્ય ! માને મનમાંહિ, ગયો પાપ હું થયો સનાહ. ચે૦ ૫
કુંવરે વંદ્યા શ્રી જિન પાય, આનંદ લહેર અંગ ન માય; ચે૦
નિષ્કામી પ્રભુ દીઠા જામ, વીસરી વામા ને ધન ધામ. ચે૦ ૬
જિન મુખ અમૃત વયણ સુણંત, ભાગ્યો મિથ્યા મોહ અનંત; ચે૦
જ્ઞાન દર્શન ચરણ સુખ ખાણ, શુદ્ધાતમ નિજતત્વ પિછાણ. ચે૦ ૭
પરપરિણતિ સંયોગીભાવ, સર્વ વિભાવ ન શુદ્ધ સ્વભાવ; ચે૦
દ્રવ્ય કર્મ નોકર્મ ઉપાધિ, બંધ હેતુ પમુહા સવિ વ્યાધિ. ચે૦ ૮
તેથી ભિન્ન અમૂરત રૂપ, ચિન્મય ચેતન નિજગુણ ભૂપ;
શ્રદ્ધા ભાસન સ્થિરતાભાવ, કરતાં પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવ ચે૦ ૯
નેમિવચન સુણી વડવીર, ધીર વચન ભાખે ગંભીર; ચે૦
દેહાદિક એ મુઝ ગુણ નાંહી, તો કેમ રહેવું મુઝ એ માંહી. ચે૦ ૧૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જેહથી બંધાયે નિજ તત્ત્વ, તેહથી સંગ કરે કોણુ સત્ત્વ; ચે૦
પ્રભુજી ! રહેવું કરી સુપસાય, હું આવું માતો સમજાય. ચે૦ ૧૧

ઢાલ ૨ જી. (મારૂં મન મોહ્યું રે એણે ડુંગરે રે–એ દેશી.)

માતાજી ! નેમિ દેશના સુણી રે, મુઝ થયો આજ આનંદ;
મનુજ ભવ આજ સફળ થયો રે, આજ શુભ ઉદય દિણંદ. મા. ૧
દેવકી ચિત્ત અતિ ગહગહી રે, એમ કહે મધુર મુખ વાણી;
ધન્ય! તું ધન્ય! મતિ તાહરી રે, જીણે સુણી નેમિ-મુખવાણી. મા. ૨
માતાજી ! ઇણુ સંસારમાં રે, સુખ તણો નહિ લવલેશ;
વસ્તુગત ભાવ અવલોકતાં રે, સર્વ [1]સંયોગ કલેશ. મા. ૩
કર્મથી જન્મ તનુ કર્મથી રે, કર્મ એ સુખ દુઃખ મૂળ;
આતમ–ધર્મ નવી એ કદા, આજ ટલી મુજ ભૂલ. મા. ૪
નેમિ–ચરણે રહી આદરૂં રે, ચરણુ શિવ સુખ–કંદ;
વિષય વિષ મુઝ હવે નવી ગમે રે, સાંભર્યું આતમાનંદ. મા. ૫
માતાજી ! અનુમતિ આપીએ રે, હવે મુઝ એમ ન રહાય;
એક ક્ષણુ અવિરતિ દોષની રે, વાતડી વચને ન કહાય. મા. ૬
મોહાવેશે [2]ઓલતી દેવકી રે, વિલપતી એમ કહે વાત;
પુત્ર ! તેં એ કિશું ભાખિયું રે, તુઝ વિરહ મુઝ ન સુહાત. મા. ૭
વચ્છ ! સંયમ અતિ દોહિલું રે, તોલવો મેરૂ એક હાથ;
પ્રાણુજીવન ! મુઝ વાલહો ! રે, મારે તુંહિજ આથ. મા. ૮
માત ! તમે શ્રાવિકા નેમિની રે, તુમે એમ ન કહાય;
મોક્ષ સુખ હેતુ સંયમ તણો, કેમ કરો માત ! અંતરાય. મા. ૯
વત્સ ! મુનિ ભાવ દુષ્કર ઘણો રે, જીપવો મોહ ભૂપાલ;
વિષય સેના સહુ વારવી રે, તમે છો બાલ સુકુમાલ. મા. ૧૦

---

૧ પાઠાંતર–સંસાર. ૨ મુંઝી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

માતજી ! નિજ ઘર આંગણે રે, બાંલક રમે નિરબીહ;
તેમ મુઝ આતમ ધર્મમાં રે, રમણ કરતાં કિસી બીહ. મા. ૧૧
મોહ વિષ સહિત જે વચનડાં રે, તે હવે મુઝ ન છિબંત;
પરમ ગુરૂ વચન અમૃત થકી રે, હું થયો ઉપશમવંત. મા. ૧૨
ભવ તણો ફંદ[1] હવે ભાંજવો, સાધવો મોહ અરિવૃંદ;
આતમાનંદ આરાધવો રે, સાધવો મોક્ષ સુખકંદ. મા. ૧૩
નેમિ થકી અધિકો જો હુવે રે, તો માનીએ તાસ વચન;
માતજી ! કાંઇ નવી ભાખીએ રે, માહરૂં સંયમે મન. મા. ૧૪

ઢાલ ૩ જી. (ધન ધન સાધુ શિરોમણિ ઢંઢણો રે—એ દેશી.)

ધન્ય ! ધન્ય ! જે મુનિવર ધ્યાને રમ્યા રે, સમતાસાગર ઉપશમવંત રે;
વિષય કષાયે જે નડિયા નહિ રે, સાધક પરમાર્થ સુમહંત રે. ધન્ય.૧
યાદવપતિ પરિવારે પરવર્યો રે, નેમિ ચરણે પોતો ગજ સુકુમાલ રે;
માતપિતા પ્રીતે વહોરાવતા રે; નંદન બાલ મનોહર ચાલ રે. ધન્ય. ૨
પ્રભુ મુખે સર્વ વિરતિ અંગીકરી રે, મૂકી સર્વ અનાદિ ઉપાધિ રે;
પૂછે સ્વામિ! કહો કેમ નીપજે રે, મુઝને વહેલી સિદ્ધ સમાધિ રે. ધન્ય. ૩
પ્રભુ ભાખે નિજ સત્ત્વે એકતા રે, ઉદય અવ્યાપકતા પરિણામ રે;
સંવર વૃદ્ધે વાધે નિર્જરા રે, લઘુ કાલે લહિએ શિવ ધામ રે. ધન્ય. ૪
એક રાત્રિ પડિમા તમે આદરો રે, ધરજો આતમ ભાવ સુધીર રે;
સમતા સિંધુ મુનિવર તેમ કરે રે, શિવપદ સાધવા વડવીર રે. ધન્ય. ૫
શિર ઉપર સગડી સોમિલે કરી રે, સમતા શીતલ ગજસુકુમાલ રે;
ક્ષમા નીરે નવરાવ્યો આતમા રે, શું દાઝે તેનો નહિ ખ્યાલ રે. ધન્ય. ૬

---

૧ પાઠાંતર—કંદ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દહન ધર્મ તે દાઝે અગ્નિથી રે, હું તો પરમ અદાહ્ય અગ્રાહ્ય રે;
જે દાઝે છે તે માહરૂં નહિ રે, અક્ષય ચિન્મય તત્ત્વ પ્રવાહ રે. ધન્ય.૭

ક્ષપકશ્રેણિ ધ્યાને આરોહીને રે, પુદ્ગલ આતમનો ભિન્ન ભાવ રે;
નિજ ગુણ–અનુભવ વલી એકાગ્રતા રે, ભજતાં કીધો કર્મ અભાવ રે.
ધન્ય. ૮

નિર્મલ ધ્યાને તત્ત્વ અભેદતા રે, નિર્વિકલ્પ ધ્યાને તદ્રૂપ રે.
ઘાતિ વિલયે નિજ ગુણ ઉલ્લસ્યા રે, નિર્મલ કેવલ આદિ અનુપ રે.
ધન્ય. ૯

થઇ અયોગી શૈલેશી કરી રે, ટાલ્યો સર્વ સંયોગી ભાવ રે;
આતમ આતમરૂપે પરિણમ્યો રે, પ્રગટ્યો પૂરણ વસ્તુ સ્વભાવ રે.
ધન્ય. ૧૦

સહજ અકૃત્રિમ વલી અસંગતા રે, નિરૂપમ ચરિત્ત વલી નિર્દ્વંદ્વ રે;
નિરૂપમ અવ્યાબાધ સુખી થયા રે, શ્રી ગજસુકુમાલ મુણીંદ રે.
ધન્ય. ૧૧

નિત્ય પ્રત્યે એવા મુનિ સંભારીએ રે, ધરીએ મનમાં એહજ ધ્યાન રે;
ઇચ્છા કીજે એ મુનિ ભાવની રે, જેમ લહીએ અનુભવ પરમનિધાન
રે. ધન્ય. ૧૨

ખરતર ગચ્છ પાઠક દીપચંદ્રનો રે, દેવચંદ્ર વંદે મુનિરાય રે;
સકલ સંઘ [૧]સુખકારણ સાધુજી રે, ભવ ભવ હોજો સુગુરૂ સહાય રે.
ધન્ય. ૧૩

—:o:—

---

૧ પાઠાંતર–સિદ્ધિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ વિરચિત—

પ્રભંજનાની ઢાલો.

ઢાલ ૧ લી (પહેલે રે સુપને મેં ગયવર દીઠો રે લો૦ એ દેશી.)

ગિરિ વૈતાઢ્યની ઉપરે, ચક્રાંકા નયરી રે લોલ. અહો; ચ૦
ચક્રાયુધ રાજા તિહાં, જીત્યા સવી વયરી રે લો૦ અ૦ જી. ૧
મદનલતા તસ સુંદરી, ગુણશીલ અચંભા રે લો; અ૦ ગુ૦
પુત્રી તાસ પ્રભંજના, રૂપે રતિ રંભારે લો૦ અ૦ રૂ૦ ૨
વિદ્યાધર ભૂચર સુતા, બહુ મલી એક પંથે રે લો. અ૦ બ૦
રાધા વેધ મંડાવિયો, વર વરવા ખંતે રે લો૦ અ૦ વ૦ ૩
કન્યા એક હજારથી, પ્રભંજના ચાલે રે લો; અ૦ પ્ર૦
આર્ય ખંડમાં આવતાં, વન ખંડ વિચાલે રે લો૦ અ૦ વ૦ ૪
નિર્ગ્રંથી સુપ્રતિષ્ટિતા, બહુ ગુરૂણી સંગે રે લો; અ૦ બ૦
સાધુ વિહારે વિચરતાં, વંદે મન રંગે રે લો૦ અ૦ વં૦ ૫
આર્યા પૂછે એવડો, ઉમાહો શ્યો છે રે લો; અ૦ ઉ૦
વિનયે કન્યા વીનવે, વર વરવા ઈચ્છે રે લો૦ અ૦ વ૦ ૬
એ શ્યો હિત જાણો તમે, એહથી નવી સિદ્ધિ રે લો; અ૦ એ૦
વિષય હલાહલ વિષ તિહાં, શી અમૃત બુદ્ધિ રે લો. અ૦ શી૦ ૭
ભોગ સંગ કારમા કહ્યા, જિનરાજે સદાય રે લો; અ૦ જી૦
રાગ દ્વેષ સંગે વધે, ભવભ્રમણ સદાય રે લો૦ અ૦ ભ૦ ૮
રાજસુતા કહે સાચ એ, જે ભાખો વાણી રે લો; અ૦ જે૦
પણ એ ભૂલ અનાદિની, કેમ જાય છંડાણી રે લો૦ અ૦ કે૦ ૯
જેહ તજે તે ધન્ય છે, સેવક જિનજીના રે લો; અ૦ સે૦
અમે જડ પુદ્ગલ રસે રમ્યા, મોહે લયલીના રે લો૦ અ૦ મો૦ ૧૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અધ્યાતમ રસ પાનથી, પીના મુનિરાયા રે લો; અ૦ પી૦
તે પર પરિણતિ રતિ તજી, નિજ તત્ત્વે સમાયા રે લો૦ અ૦ નિ૦ ૧૧
અમને પણ કરવો ઘટે, કારણ સંજોગે રે લો; અ૦ કા૦
પણ ચેતનતા પરિણમે, જડ પુદ્‌ગલ ભોગે રે લો૦ અ૦ જ૦ ૧૨
અવર કન્યા એમ ઉચ્ચરે, ચિંતિત હવે કીજે રે લો; અ૦ ચિં૦
પછે પરમ પદ સાધવા, ઉદ્યમ સાધીજે રે લો૦ અ૦ ઉ૦ ૧૩
પ્રભંજના કહે હે સખિ ! એ કાયર પ્રાણી રે લો; અ૦ એ૦
ધર્મ પ્રથમ કરવો [1]ઘટે, દેવચંદ્રની વાણી રે લો૦ અ૦ દે૦ ૧૪

ઢાલ ૨ જી. (જિનવચને વૈરાગીઓ રે ધન્ના–એ દેશી.)

કહે સાહુણી સુણ કન્યકા રે, ધન્યા એ સંસાર કલેશ;
એહને જે હિત કરી ગણે રે, ધ૦ તે મિથ્યાત્વ આવેશ રે. ૧
સુજ્ઞાની કન્યા ! સાંભલો હિત ઉપદેશ;
જગ હિતકારી જિનેશ છે રે, ધ૦ કીજે તસ આદેશ રે. સુ૦ ૨
ખરડીને જે ધોયવું રે, ધ૦ તે નહિ શિષ્ટાચાર;
રત્નત્રયી સાધન કરો રે, ધ૦ મોહાધીનતા વાર રે. સુ૦ ૩
જે પુરૂષ વરવા તણી રે, ધ૦ ઇચ્છે છે તે જીવ;
શ્યો સંબંધ પણે ભણ્યો રે, ધ૦ ધારી કાલ સદૈવ રે. સુ૦ ૪
તવ પ્રભંજના ચિંતવે રે, અપ્પા ! તું છે અનાદિ અનંત;
તે પણ મુઝ સત્તા સમો રે, અ૦ સહજ અકૃત સુમહંત રે સુ૦ ૫
ભવ ભમતાં સવી જીવથીરે, અ૦ પામ્યા સર્વ સંબંધ;
માત પિતા ભ્રાતા સુતા રે, અ૦ પુત્રવધૂ પ્રતિબંધરે. સુ. ૬
શ્યો સંબંધ કહું ઈહાં રે, અ૦ શત્રુ મિત્ર પણ થાય;
મિત્ર શત્રુતા વલી લહે રે, અ૦ એમ સંસરણ સ્વભાવ રે. સુ. ૭

---

૧ પાઠાંતર–સદા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સત્તા સમ સવી જીવ છે રે, અ૦ જોતાં વસ્તુ સ્વભાવ;
એ મહારો એ પારકો રે, અ૦ સવી આરોપિત ભાવ રે. સુ. ૮
ગુરૂણી આગલ એહવું રે, અ૦ જુઠું કેમ કહેવાય ?
સ્વપર વિવેચન કીજતાં રે, અ૦ માહરો કોઇ ન થાય રે. સુ. ૯
ભોગ્યપણું પણ ભૂલથી રે, અ૦ માને પુદ્ગલ ખંધ;
હું ભોગી નિજ ભાવનો રે, અ૦ પરથી નહિ પ્રતિબંધ રે. સુ. ૧૦
સમ્યક્ જ્ઞાને પહેંચતાં રે, અ૦ હું અમૂર્ત્ત ચિદ્રૂપ;
કર્ત્તા ભોક્તા તત્ત્વનો રે. અ૦ અક્ષય અક્રિય સ્વરૂપ રે. સુ. ૧૧
સર્વ વિભાવ થકી જુદો રે, અ૦ નિશ્ચય નિજ અનુભૂતિ;
પૂર્ણાનંદી[1] પરમાતમા રે, અ૦ નહિ પર પરિણુતિ રીતિ રે. સુ. ૧૨
સિદ્ધસમો એ સંગ્રહે રે, અ૦ પર રંગે પલટાય;
સંગાંગી ભાવે [2]કહ્યો રે, અ૦ અશુદ્ધ વિભાવ અપાય રે. સુ. ૧૩
શુદ્ધ નિશ્ચય નયે કરી રે, અ૦ આતમ ભાવ અનંત;
તેહ અશુદ્ધ નયે કરી રે, અ૦ દુષ્ટ વિભાવ મહંત રે. સુ. ૧૪
દ્રવ્ય કર્મ કર્ત્તા થયો રે, અ૦ નય અશુદ્ધ વ્યવહાર;
તેહ નિવારો સ્વપદે રે, અ૦ રમતાં શુદ્ધ વ્યવહાર રે. સુ. ૧૫
વ્યવહારે સમરે થકે રે, અ૦ સમરે નિશ્ચય આચાર;
પ્રવૃત્તિ સમારે વિકલ્પને રે અ૦ તે સ્થિર પરિણુતિ સાર રે. સુ. ૧૬
પુદ્ગલ ને પર જીવથી રે, અ૦ કીધો ભેદ વિજ્ઞાન;
બાધકતા દૂરે ટલે રે, અ૦ હવે કોણ રોકે ધ્યાન રે. સુ. ૧૭
આલંબન ભાવન વશે રે, અ૦ ધર્મ ધ્યાન પ્રગટાય;
દેવચંદ્ર પદ સાધવા રે, અ૦ એહીજ શુદ્ધ ઉપાય રે. સુ. ૧૮

---

૧ પાઠાંતર–પરમ એરે. ૨ અંગાંગીભાવે કરીરે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૩ જી. (તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહેબ જગનો તુઠો—એ દેશી.)

આયો આયો રે અનુભવ આતમયો આયો,
શુદ્ધ નિમિત્ત આલંબન ભજતાં, આત્માલંબન પાયો રે ;
આયો આયો રે અનુભવ આતમયો આયો. ૧
આતમ ક્ષેત્રી ગુણ પર્યય વિધિ, તિહાં ઉપયોગ રમાયો;
પર પરિણતિ પર રીતે જાણી, તાસ વિકલ્પ ગમાયો રે. આ. ૨
પૃથક્ત્વ વિતર્ક શુકલ આરોહી, ગુણ ગુણી એક સમાયો;
પર્યાય દ્રવ્ય વિતર્ક એકતા, દુર્ધર મોહ ખપાયો રે. આ. ૩
અનંતાનુબંધી સુભટને કાઢી, દર્શન મોહ ગમાયો;
ત્રિગતિ હેતુ પ્રકૃતિ ક્ષય કીધી, થયો આત્મરસ રાયો રે. આ. ૪
દ્વિતીય તૃતીય ચોકડી ખપાવી, વેદ યુગલ ક્ષય થાયો;
હાસ્યાદિક સત્તાથી ધ્વંસી, ઉદય વેદ મિટાયો રે. આ. ૫
થઇ અવેદી ને અવીકારી, હણ્યો સંજ્વલનો કષાયો;
માર્યો મોહ ચરણક્ષયકારી, પૂરણ સમતા સમાયો રે. આ. ૬
ઘનઘાતિક ત્રિક યોધા લડિયા, ધ્યાન એકત્વને ધ્યાયો;
જ્ઞાનાવરણાદિક સુભટ પડિયા, જીત નીશાણ ઘુરાયો રે. આ. ૭
કેવલ જ્ઞાન દર્શન ગુણ પ્રગટ્યો, મહારાજ પદ પાયો;
શેષ અઘાતિકર્મ ક્ષીણદલ, ઉદય અબાધ દેખાયો રે. આ. ૮
સયોગી કેવલી થયા પ્રભંજના, લોકાલોક જણાયો;
તીનકાલની ત્રિવિધ વર્ત્તના, એક સમયે ઓળખાયો રે. આ. ૯
સર્વ સાધવીએ વંદના કીધી, ગુણી વિનય ઉપજાયો;
દેવદેવી તવ કરે ગુણ સ્તુતિ, જગ જય પડહ વજાયો રે. આ. ૧૦

---

૧ પાઠાંતર—તિવાર. ૨ ત્યારે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સહુ કન્યકાએ દીક્ષા લીધી, આશ્રવ સર્વ તજાયો;
જગ ઉપકારી દેશ વિહારી, શુદ્ધ ધર્મ દીપાયો રે. આ. ૧૧
કારણ યોગે કારજ સાધે, તેહ ચતુર ગાઇજે;
આતમસાધન નિર્મલ સાધે, પરમાનંદ પાઈજે રે. આ. ૧૨
એ અધિકાર કહ્યો ગુણરાગે, વૈરાગે મન લાવી;
વસુદેવહિંડિ તણે અનુસારે, મુનિગુણ ભાવના ભાવી રે. આ. ૧૩
મુનિગુણ થુણતાં ભાવ વિશુદ્ધે, ભવવિચ્છેદન થાવે;
પૂર્ણાનંદ ઇહાથી પ્રગટે, સાધન શક્તિ જમાવે રે. આ. ૧૪
મુનિગુણ ગાવો ભાવના ભાવો, ધ્યાવો સહજ સમાધિ;
રત્નત્રયી એકત્વે ખેલો, મિટે અનાદિ ઉપાધિ રે. આ. ૧૫
રાજસાગર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાન ધરમ દાતારી;
દીપચંદ પાઠક ખરતરવર, દેવચંદ સુખકારી રે. આ. ૧૬
નયર લીંબડીમાંય રહીને, વાચંયમ સ્તુતિ ગાઈ;
આત્મરસિક શ્રોતાજન મનને, સાધન રૂચિ ઉપજાઇ રે. આ. ૧૭
એમ ઉત્તમ ગુણમાલા ગાવેઃ, પાવો હર્ષ વધાઇ;
જૈન ધર્મ માર્ગ રૂચિ કરતાં, મંગલ લીલા સદાઈ રે. આ. ૧૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ દેવચંદ્રજી મહારાજ કૃત

પાંચ ભાવનાની ઢાલો.

દોહરા.

સ્વસ્તિશ્રી મંદિર પરમ, ધર્મ ધામ સુખ ઠામ;
સ્યાદ્વાદ પરિણામ ધર, પ્રણમું ચેતન રામ. ૧
મહાવીર જિનવર નમું, ભદ્રબાહુ સૂરીશ;
વંદી શ્રી જિનભદ્રગણિ, શ્રી ક્ષેમેંદ્ર મુનીશ. ૨
સદ્ગુરૂ શાસનદેવ નમી, બૃહદ્કલ્પ અનુસાર;
શુદ્ધ ભાવના સાધુની, ભાવિશ પંચ પ્રકાર. ૩
ઇંદ્રિય યોગ કષાય ને, જીપે મુનિ નિઃશંક;
ઇણ જીતે કુધ્યાન જય, જાયે ચિત્ત તરંગ. ૪
પ્રથમ ભાવના શ્રુત તણી, બીજી તપ તીય સત્ત્વ;
તુરીય એકત્વ ભાવના, પંચમ [1]ભાવ સુતત્ત્વ.
શ્રુત ભાવના મન સ્થિર કરે, ટાલે ભવનો ખેદ;
તપ ભાવન કાયા દમે, વમે વેદ ઉમેદ (દ્વેગ). ૬
સત્ત્વભાવ નિર્ભય દશા, નિજ લઘુતા એકભાવ;
તત્ત્વ ભાવના આતમ ગુણ, સિધ્ધિ સાધના દાવ. ૭

ઢાલ ૧ લી. (લોકસ્વરૂપ વિચારો આતમા રે–એ દેશી.)

સૂત્ર અભ્યાસ કરો મુનિવર સદા રે, અતિચાર સહુ ટાલ;
હીણ અધિક અક્ષર મત ઉચ્ચરો રે, શબ્દ અર્થ સંભાલ. સૂ. ૧
સૂક્ષ્મ અર્થ અગોચર દૃષ્ટિથી રે, રૂપી રૂપ વિહીન;
જેહ અતીત અનાગત વર્તનારે, જાણે જ્ઞાની લીન. સૂ. ૨

પાઠાંતર—૧ પંચમ ભાવના તત્ત્વ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

નિત્ય અનિત્ય એક અનેકતા રે, સદસદ્‌ભાવ સ્વરૂપ;
છએ ભાવ એક દ્રવ્યે પરિણમ્યા રે, એક સમયમાં અનુપ. સૂ. ૩
ઉત્સર્ગ અપવાદ પદે કરી રે, જાણે સહુ શ્રુત ચાલ;
વચન-વિરોધ નિવારે યુક્તિથી રે, થાપે દૂષણ-ટાલ. સૂ. ૪
દ્રવ્યાર્થિક પર્યાયાર્થિક ધરે રે, નય ગમ ભંગ અનેક;
નય સામાન્ય વિશેષે તે ગ્રહે રે, લોકાલોક-વિવેક. સૂ. ૫
નંદી સૂત્રે ઉપકારી કહ્યો રે, વલી અસુરચા ઠામ;
દ્રવ્ય શ્રુતને વાંદ્યો ગણધરે રે, ભગવઇ અંગે નામ. સૂ. ૬
શ્રુત અભ્યાસે જિનપદ પામિયે રે, છઠ્ઠે અંગે સાખ;
શ્રુતનાણી કેવલનાણી સમો રે, પન્નવણીજે ભાખ. સૂ. ૭
સૂત્રધારી આરાધક સર્વનો રે, જાણે અર્થ સ્વભાવ;
નિજ આતમ પરમાતમ સમ ગણે રે, ધ્યાવે તે નય દાવ. સૂ. ૮
સંયમ દર્શન તે જ્ઞાને વધે રે, ધ્યાતા તે શિવ સાધંત;
ભવ સ્વરૂપ ચઉગતિનો તે લખે રે, તેણે સંસાર તજંત. સૂ. ૯
ઇંદ્રિય સુખ ચંચલ જાણી તજે રે, નવ નવ અર્થ તરંગ;
જિમ જિમ પામે તિમ મન ઉલ્લસે રે, વસે ન ચિત્ત અનંગ. સૂ. ૧૦
કાલ અસંખ્યાતાના તે ભવ લખે રે, ઉપદેશક પણ તેહ;
પરભવ સાથી અવલંબન ખરો રે, ચરણ વિના શિવગેહ. સૂ. ૧૧
પંચમકાલે શ્રુત બલ પણ ઘટ્યો રે, તો પણ એહ આધાર;
દેવચંદ્ર જિનમતનું તત્ત્વ એ રે, સૂત્રશું ધરજો પ્યાર. સૂ. ૧૨

---

૨ બેહુ ગ્રહેરે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૨ જી. (અનુમતિ દીધી માયે રોવતી—એ દેશી.)

રયણાવલી કનકાવલી, મુક્તાવલી ગુણરયણ;
વજ્રમધ્ય ને જવમધ્ય એ, તપ કરીને હો જીપો રિપુ મયણ. ૧
ભવિયણ ! તપગુણ આદરો, તપ તેજે રે છીજે સહુ કર્મ;
વિષય વિકાર દૂરે ટલે, મન ગંજે હો ભંજે ભવ ભર્મ. ભ૦ ૨
જોગજય ઇંદ્રિયજય તહા, તપ જાણો હો કર્મસૂડણ સાર;
ઉવહાણ જોગ દુહા કરી, શિવ સાધે રે સુધા અણગાર. ભ૦ ૩
જિમ જિમ પ્રતિજ્ઞા દૃઢ થકો, વૈરાગી તપસી મુનિરાય;
તિમ તિમ અશુભ દલ છીજે, રવિ તેજે રે જિમ શીત વિલાય.ભ૦ ૪
જે ભિક્ષુ પડિમા આદરે, આસન અકંપ સુધીર;
અતિ લીન સમતા ભાવમાં, તૃણની પરે હો જાણત શરીર. ભ૦ ૫
જિણ સાધુ તપ તરવારથી, સૂડ્યો મોહ ગયંદ;
તિણ સાધુનો હું દાસ છું, નિત્ય વંદું હો તસ પય અરવિંદ. ભ૦૬
આચાર સુયગડાંગમાં, તિમ કહ્યો ભગવઇ અંગ;
ઉત્તરઝયણે એગુણતીશમેં, તપસંગે હો સહુ કર્મનો ભંગ. ભ૦ ૭
જે દુવિધ દુક્કર તપ તપે, ભવ પાસ આશ વિરત્ત;
ધન્ય ! સાધુ મુનિ ઢંઢણ સમા, ઋષિ ખંદક હો તિસગ કુરૂદત્ત.ભ૦૮
નિજ આતમ કંચન ભણી, તપ અગ્નિ કરી શોધંત;
નવ નવ લબ્ધિ બલ છતે, ઉપસર્ગ હો તે સહંત મહંત. ભ૦ ૯
ધન્ય ! તેહ જે ધન ગૃહ તજી, તન નેહનો કરી છેહ;
નિસ્સંગ વનવાસે વસે, તપધારી હો જે અભિગ્રહ ગેહ. ભ૦ ૧૦
ધન્ય ! તેહ ગચ્છ ગુફા તજી, જિનકલ્પી ભાવ અફંદ;
પરિહાર વિશુદ્ધિ તપ તપે, તે વંદે હો દેવચંદ્ર મુણીંદ. ભ૦ ૧૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૩ જી. (હવે રાણી પદમાવતી—એ દેશી.)

રે જીવ ! સાહસ આદરો, મત થાઓ દીન;
સુખ દુઃખ સંપદ આપદા, પૂર્વ કર્મ આધીન. રે જીવ. ૧
ક્રોધાદિક વશે રણ સમે, સહ્યા દુઃખ અનેક;
તે જો સમતામાં સહે, તો તુજ ખરો વિવેક. રે જીવ. ૨
સર્વ અનિત્ય અશાશ્વતો, જેહ દીસે એહ;
તન ધન સયણ સગા સહુ, તિણશું શ્યો નેહ. રે જીવ. ૩
જિમ બાલક વેલુ તણા, ઘર કરીય રમંત;
તેહ છતે અથવા ઢહે, નિજ નિજ ઘર જંત. રે જીવ. ૪
પંથી જિમ સરાહમેં, નદી નાવની રીત;
તિમ એ પરિજન તો મિલ્યો, તિણથી શી પ્રીત. રે જીવ. ૫
જ્યાં સ્વાર્થ તિહાં સહુ સગા, વિણ સ્વારથ દૂર;
પર—કાજે પાપે ભળે, તું કિમ હોવે શૂર. રે જીવ. ૬
તજ બાહિર મેલાવડો, મિલિયો બહુ વાર;
જે પૂર્વે મલિયો નહિ, તિણશું ધર પ્યાર. રે જીવ. ૭
ચક્રી હરિ બલ પ્રતિહરિ, તસ વૈભવ અમાન;
તે પણ કાળે સંહર્યા, તુજ ધન શ્યે માન. રે જીવ. ૮
હા હા ! હું કરતો તું ફિરે. પર પરિણતિ ચિંત;
નરક પડ્યાં કહે તાહરી, કોણ કરશે ચિંત. રે જીવ. ૯
રોગાદિક દુઃખ ઉપને, મન અરતિ મ ધરેવ (હ)
પૂરવ નિજ કૃત કર્મનો, એ અનુભવ હેવ (ભેડ). રે જીવ. ૧૦
એહ શરીર અશાશ્વતું, ક્ષણમેં છીજંત;
પ્રીતિ કીશી તસ ઉપરે, જેહ સ્વારથ વંત. રે જીવ. ૧૧
જયાં લગે તુજ ઈણ દેહથી, છે પૂરવ સંગ;
ત્યાં લગે કોઈ ઉપાયથી, નવિ થાયે ભંગ. રે જીવ. ૧૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

આગલ પાછલ ચિહું દિને, જે વિણસી જાય;
રોગાદિકથી નવિ રહે, કીધે કોડી ઉપાય. રે જીવ. ૧૩
અંતે પણ એહને તજ્યાં, થાયે શિવ સુખ;
તે જે છૂટે આપથી, તો તુઝ શ્યો દુઃખ. રે જીવ. ૧૪
એ તન વિણુશે તાહરે, નવિ કાંઈ હાણુ;
જો જ્ઞાનાદિક ગુણ તણો, તુંજ આવે ઝાણુ. રે જીવ. ૧૫
તું અજરામર આતમા, અવિચલ ગુણ ખાણુ;
ક્ષણભંગુર આ દેહથી, તુજ કિહાં પીછાણુ. રે જીવ. ૧૬
છેદન ભેદન તાડના, વધ બંધન દાહ;
પુદ્ગલને પુદ્ગલ કરે, તું તો અમર અગાહ્ય રે જીવ. ૧૭
પૂર્વ કર્મ ઉદયે સહી, જે વેદના થાય;
ધ્યાવે આતમ તિણ સમે, તે ધ્યાની રાય. રે જીવ. ૧૮
જ્ઞાન ધ્યાનની વાતડી, કરવી આસાન;
અંત સમે આપદ પડ્યાં, વિરલા ધરે ધ્યાન. રે જીવ ૧૯
અરતિ કરી દુઃખ ભોગવે, પરવશ જિમ કીર;
તો તુજ જાણપણા તણો, ગુણ કિશો ધીર. રે જીવ. ૨૦
શુદ્ધ નિરંજન નિર્મલો, નિજ આતમ ભાવ;
તે વિણશે કહે દુઃખ કિશું, જે મલિયો આવ. રે જીવ. ૨૧
દેહ ગેહ ભાડા તણો, એ આપણો નાંહિ;
તુજ ગૃહ આતમ જ્ઞાન એ, તિણ માંહિ સમાહિ. રે જીવ. ૨૨
મેતારજ સુકોશલો, વલી ગજસુકુમાલ,
સનત્કુમાર ચક્રી પરે, તન મમતા ટાલ. રે જીવ. ૨૩
કષ્ટ પડ્યાં સમતા રમે, નિજ આતમ ધ્યાય;
દેવચંદ્ર તિણ મુનિ તણા, નિત્ય વંદું પાય. રે જીવ. ૨૪

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૪ થી. (પ્રાણી ધરિયે સંવેગ વિચાર-એ દેશી.)

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રને રે, જો દૃઢ કરવા ચાહ્ય;
તો એકાકી વિહરતો રે, જિનકલ્પાદિ સહાય રે.
પ્રાણી! એકલ ભાવના ભાવ, શિવ મારગ સાધન દાવ રે. પ્રા૦ ૧
સાધુ ભણી ગૃહવાસની રે, છૂટી મમતા જેહ;
તો પણ ગચ્છવાસી પણે રે, ગણ ગુરૂ પર છે નેહ રે. પ્રા૦ ૨
વનમૃગની પરે તેહથી રે, છોડી સકલ પ્રતિબંધ;
તું એકાકી અનાદિનો રે, કિણથી તુજ સંબંધ રે. પ્રા૦ ૩
શત્રુ મિત્રતા સર્વથી રે, પામી વાર અનંત;
કોણ સજ્જન દુશ્મન કિશ્યો રે, કાળે સહુનો અંત રે. પ્રા૦ ૪
બાંધે કર્મ જીવ એકલો રે, ભોગવે પણ તે એક;
કિણ ઉપર કિણ વાતની રે, રાગ દ્વેષની ટેક રે. પ્રા૦ ૫
જો નિજ એકપણું ગ્રહે રે, છોડી સકલ પરભાવ;
શુદ્ધાતમ જ્ઞાનાદિશું રે, એક સ્વરૂપે ભાવ રે. પ્રા૦ ૬
આવ્યો છે તું એકલો રે, જાઇશ પણ તું એક;
તો એ સયલ કુટુંબથી રે, પ્રીતિ કીશી અવિવેક રે. પ્રા૦ ૭
વનમાં ગજ સિંહાદિથી રે, વિહરતાં ન ટલે જેહ;
જિણ આસને રવિ આથમે રે, તિણ આસન નિશિ છેહ રે. પ્રા૦ ૮
તપ પારણે આહાર ગ્રહે રે, કરમાં લેપ વિહીન;
એકવાર પાણી પીવને રે, વનચારી ચિત્ત અદીન રે. પ્રા૦ ૯
એહ દોષ ૧પર ગ્રહણથી રે, પરસંગે ગુણ હાણ;
પરધન ગ્રાહી ચોર તે રે, એકપણું સુખ ઠાણ રે. પ્રા૦ ૧૦
પર સંયોગથી બંધ છે રે, પર વિયોગથી મોક્ષ;
તેણે તજી પર મેલાવડો રે, એકપણું નિજ પોખ રે. પ્રા૦ ૧૧

૧ પાઠાંતર-સૌ પર તજો રે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જન્મ ન પામ્યો સાથ કો રે, સાથ ન મરશે કોય;
દુઃખ વેંચાઉ કોય નહિ રે, ક્ષણભંગુર સહુ હોય રે. પ્રા. ૧૨
પરિજન મરતો દેખીને રે, શોચ કરે જન મૂઢ;
અવસરે વારો આપણો રે, સહુ જનની એ રૂઢ રે. પ્રા. ૧૩
સુરપતિ ચક્રી હરિ હલી રે, એકલા પરભવ જાય;
તન ધન પરિજન સહુ મિલી રે, કોઈ સખાઈ ન થાય રે. પ્રા. ૧૪
એક આતમા માહરો રે, જ્ઞાન દર્શન ગુણવંત;
બાહ્ય યોગ સહુ અવર છે રે, પામ્યો વાર અનંત રે. પ્રા. ૧૫
કરકંડુ નમિ નગ્ગઈ રે, દુમુહ પ્રમુખ ઋષિરાય;
મૃગાપુત્ર હરિકેશીના રે, હું વંદું નિત્ય પાય રે. પ્રા. ૧૬
સાધુ ચિલાતીસુત ભલો રે, વલી અનાથી તેમ;
એમ મુનિગુણ અનુમોદતા રે, દેવચંદ્ર સુખ ખેમ રે. પ્રા. ૧૭

ઢાલ ૫ મી. (એણી પરે ચંચલ આઉખી–એ દેશી.)

ચેતન એ તન કારમો, તમે ધ્યાવો રે. શુદ્ધ નિરંજન દેવ;
ભવિક તમે ધ્યાવો રે, શુદ્ધ સ્વરૂપ અનુપ, ભવિક તમે ધ્યાવો રે. ૧
નરભવ શ્રાવક કુળ લહ્યો, ત૦ લાધો સમકિત સાર; ભ૦
જિન આગમ રૂચિશું સુણો, ત૦ આલસ નિંદ નિવાર. ભ. ૨
તિન લોક તિહું કાળની, ત૦ પરિણતિ તીન પ્રકાર. ભ૦
એક સમયે જાણે તિણે, ત૦ નાણ અનંત અપાર. ભ. ૩
*સમયાંતર સહભાવનો, ત૦ દર્શન જાસ અનંત ભ૦
આતમ ભાવે સ્થિર સદા, ત૦ અક્ષય ચરણ અનંત. ભ. ૪

---

* આ ૪ થી ગાથા. કેટલીક પ્રતોમાં ત્રીજી છે. પરંતુ અર્થ સબંધ વિચારતાં ચોથી જ હોવી જોઇએ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સકલ દોષ હર શાશ્વતો, ત૦ વીરજ પરમ અદીન; ભ૦
સૂક્ષ્મ તનુબંધન વિના. ત૦ અવગાહના સ્વાધીન. ભ. ૫
પુદ્ગલ સકલ વિવેકથી, ત૦ શુદ્ધ અમૂર્ત્તિ રૂપ. ભ૦
ઇંદ્રિય સુખ નિઃસ્પૃહ થયા, ત૦ અકથ્ય અબાહ(ધ્ય)સ્વરૂપ. ભ. ૬
દ્રવ્યતણા પરિણામથી, ત૦ અગુરૂલઘુત્વ અનિત્ય; ભ૦
સત્ય સ્વભાવમથી સદા, ત૦ છોડી ભાવ અસત્ય. ભ. ૭
નિજ ગુણ રમતો રામ એ, ત૦ સકલ અકલ ગુણ ખાણ; ભ૦
પરમાતમ પરજ્યોતિ એ, ત૦ અલખ અલેપ વખાણ. ભ. ૮
પંચ પૂજ્યમાં પૂજ્ય એ, ત૦ સર્વ ધ્યેયથી ધ્યેય. ભ૦
ધ્યાતા ધ્યાન અરૂ ધ્યેય એ, ત૦ નિશ્ચય એક[1] અભેય. ભ. ૯
અનુભવ કરતાં એહનો, ત૦ થાય પરમ પ્રમોદ; ભ૦
એક સ્વરૂપ અભ્યાસશું, ત૦ શિવસુખ છે તસ ગોદ. ભ. ૧૦
બંધ અબંધ એ આતમા, ત૦ કર્ત્તા અકર્ત્તા એહ; ભ૦
એહ ભોકતા અભોકતા, ત૦ સ્યાદ્વાદ ગુણ ગેહ. ભ. ૧૧
એક અનેક સ્વરૂપ એ, ત૦ નિત્ય અનિત્ય અનાદિ; ભ૦
સદસદ્ ભાવે પરિણમ્યા, ત૦ મુક્ત સકલ ઉન્માદ. ભ. ૧૨
તપ જપ કિરિયા ખપ થકી, ત૦ અષ્ટ કર્મ ન વિલાય. ભ૦
તે સહુ આતમ ધ્યાનથી, ત૦ ક્ષણમાં ખેરૂ થાય. ભ. ૧૩
શુદ્ધાતમ અનુભવ વિના, ત૦ બંધ હેતુ શુભ ચાલ. ભ૦
આતમ પરિણામે રમ્યા, ત૦ એહજ આશ્રવ પાલ. ભ. ૧૪
એમ જાણી નિજ આતમા, ત૦ વરજી સકલ ઉપાધ; ભ૦
ઉપાદેય અવલંબને, ત૦ પરમ મહોદય સાધ. ભ. ૧૫

૧ પાઠાંતર—અભેદ એ અર્થ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભરત એલાસુત તેતલી, ત૦ ઈત્યાદિક મુનિ વૃંદ; ભ૦
આતમ ધ્યાનથી એ તર્યા, ત૦ પ્રણમે તે દેવચંદ્ર. ભ.૧૬

ઢાલ ૬ ઠી. (સેલગ શત્રુંજયે સિદ્ધ થયા એ–દેશી.)

ભાવના મુક્તિ નિશાણી જાણી, ભાવો આસત્તિ આણીજી;
યોગ કષાય કપટની હાણી, થાયે નિર્મલ ઝાણીજી. ભા. ૧
પંચ ભાવના એ મુનિ[1] મનને, સંવર ખાણી વખાણીજી;
બૃહત્કલ્પ સૂત્રની વાણી, દીઠી તેમ કહાણીજી; ભા. ૨
કર્મ કતરણી શિવ નીસરણી, [2]ઝાણ ઠાણ અનુસરણીજી;
ચેતનરામ તણી એ ધરણી, ભવ સમુદ્ર દુઃખ હરણીજી. ભા. ૩
જયવંતા પાઠક ગુણધારી, રાજસાગર સુવિચારીજી;
નિર્મલ જ્ઞાન ધર્મ સંભાલી, પાઠક સહુ હિતકારીજી. ભા. ૪
રાજહંસ સહુ સુગુરૂ પસાયે, દેવચંદ્ર ગુણ ગાવેજી;
ભવિક જીવ જે ભાવના ભાવે, તે અમિત સુખ પાવેજી. ભા. ૫
જેસલમેરે શાહ સુત્યાગી, વર્દ્ધમાન વડભાગીજી;
પુત્ર કલત્ર સકલ સોભાગી, સાધુ ગુણના રાગીજી. ભા. ૬
તસ આગ્રહથી ભાવના ભાવી, ઢાલ બંધમાં ગાતાજી;
ભણશે ગણશે જે એ જ્ઞાતા, લહેશે તે સુખ સાતાજી. ભા. ૭
મન શુદ્ધે પંચ ભાવના ભાવો, પાવન જિન ગુણ [3]ગાવોજી;
મન મુનિવર ગુણ સંગ વસાવો, સુખ સંપત્તિ ગૃહ થાવોજી. ભા. ૮

પાઠાંતર–૧ મુનિજનને. ૨ ધ્યાન. ૩ પાવોજી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ કૃત
ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવનો.

---

(૧) શ્રી ઋષભ જિન સ્તવન.

(મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સોહામણું—એ દેશી.)

જગ જીવન જગ વાલહો, મરૂદેવીનો નંદ લાલ રે;
મુખ દીઠે સુખ ઉપજે, દર્શન અતિ આનંદ લાલ રે. જ૦ ૧
આંખડી અંબુજ—પાંખડી, અષ્ટમી શશી સમ ભાલ લાલ રે;
વદન તે શારદ ચંદલો, વાણી અતિહિ રસાળ લાલ રે જ૦ ૨
લક્ષણ અંગે વિરાજતા, અડહિય સહસ ઉદાર લાલ રે,
રેખા કર ચરણાદિકે, અભ્યંતર નહિ પાર લાલરે. જ૦ ૩
ઇંદ્ર ચંદ્ર રવિ ગિરિ તણા, ગુણ લઈ ઘડીયું અંગ લાલ રે;
ભાગ્ય કિહાં થકી આવિયું, અચરિજ એહ ઉત્તંગ લાલ રે, જ૦ ૪
ગુણ સઘલાં અંગે કર્યાં, દૂર કર્યાં સવી દોષ લાલ રે;
વાચક જસવિજયે થુણ્યો, દેજો સુખનો પોષ લાલ રે. જ૦ ૫

---

(૨) શ્રી અજિતનાથ જિન સ્તવન.

(નિંદ્રડી વેરણ હુઇ રહી—એ દેશી.)

અજિત જિણંદશું પ્રીતડી, મુઝ ન ગમે હો બીજાનો સંગ કે;
માલતી ફુલે મોહીયો, કેમ બેસે હો બાવલતરૂ ભ્રંગ કે. અ. ૧
ગંગાજલમાં જે રમ્યા, કિમ છિલ્લર હો રતિ પામે મરાલ કે;
સરોવર જલધર જલ વિના, નવિ ચાહે હો જગ ચાતુક બાલ કે. અ. ૨
કોકિલ કલ કૂજિત કરે, પામી મંજરી હો પંજર સહકાર કે;
ઓછા તરૂવર નવી ગમે, ગિરૂઆશું હો હોય ગુણનો પ્યાર કે. ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કમલની દિનકર કર ગ્રહે, વલી કુમુદિની હો ધરે ચંદ્રશું પ્રીત કે;
ગોરી ગિરીશ ગિરિધર વિના, નવી ચાહે હો કમલા નિજ ચિત્ત કે.૪
તિમ પ્રભુશું મુઝ મન રમ્યું, બીજાશું હો નવિ આવે દાય કે;
શ્રી નયવિજય વિબુધ તણો, વાચક યશ હો નિત નિત ગુણ ગાય કે.૫

---

(૩) શ્રી સંભવનાથ જિન સ્તવન.

(મન મધુકર મોહી રહ્યો–એ દેશી.)

સંભવ જિનવર વિનતિ, અવધારો ગુણ જ્ઞાતા રે;
ખામી નહિ મુઝ ખિજમતે, કદિએ હોશો ફલ દાતા રે. સં૦ ૧
કર જોડી ઉભો રહું, રાત દિવસ તુમ ધ્યાને રે;
જો મનમાં આણો નહિ, તો શું કહીએ છાને રે. સં૦ ૨
ખોટ ખજાને કો નહિ, દીજીએ વંચ્છિત દાનો રે;
કરૂણા નજર પ્રભુજી તણી, વાધે સેવક વાનો રે. સં૦ ૩
કાલ લબ્ધિ મુજ મતિ ગણો, ભાવ લબ્ધિ તુજ હાથે રે;
લડથડતું પણ ગજ બચ્ચું, ગાજે ગજવર સાથે રે. સં૦ ૪
દેશો તો તુમહિ ભલું, બીજા તો નવી યાચું રે;
વાચક યશ કહે સાંઇશું, ફળશે એ મુજ સાચું રે. સં૦ ૫

---

(૪) શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

દીઠી હો પ્રભુ ! દીઠી જગગુરૂ તુજ,
મૂર્ત્તિ હો પ્રભુ ! મૂર્ત્તિ મોહન વેલડીજી;
મીઠી હો પ્રભુ ! મીઠી તાહરી વાણી,
લાગે હો પ્રભુ ! લાગે જેસી સેલડીજી. ૧
જાણું હો પ્રભુ ! જાણું જન્મ કયત્થ,
જો હું હો પ્રભુ ! જો હું તુમ સાથે મલ્યોજી;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સુરમણિ હો પ્રભુ ! સુરમણિ પામ્યો હત્થ,
આંગણે હો પ્રભુ ! આંગણે મુજ સુરતરૂ ફલ્યોજી. ૨
જાગ્યાં હો પ્રભુ ! જાગ્યો પુન્ય અંકુર,
માગ્યા હો પ્રભુ ! મ્હો માગ્યા પાશા ઢળ્યાજી;
વુઠા હો પ્રભુ ! વુઠા અમીરસ મેહ,
નાઠા હો પ્રભુ ! નાઠા અશુભ શુભ દિન વલ્યાજી. ૩
ભૂખ્યાં હો પ્રભુ ! ભૂખ્યાં મિલ્યા ઘૃતપૂર,
તરસ્યાં હો પ્રભુ ! તરસ્યાં દિવ્ય ઉદક મિલ્યાજી;
થાકયાં હો પ્રભુ ! થાકયાં મલ્યા સુખપાલ,
ચાહતા હો પ્રભુ ! ચાહતા સજ્જન હેજે હળ્યાજી. ૪
દીવો હો પ્રભુ ! દીવો નિશા વન ગેહ,
સાખી હો પ્રભુ ! સાખી થલે જલે નૌકા મલીજી;
કલિયુગે હો પ્રભુ ! કલિયુગે દુલ્લહો તુજ,
દર્શન હો પ્રભુ ! દર્શન લહી આશા ફલીજી. ૫
વાચક હો પ્રભુ ! વાચક યશ તુમ દાસ,
વિનવે હો પ્રભુ ! વિનવે અભિનંદન સુણોજી;
કહિએ હો પ્રભુ ! કહિએ મ દેશો છેહ,
દેજો હો પ્રભુ ! દેજો સુખ દરિશન તણોજી. ૬

---

(૫) શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તવન.

(ઝાંઝરિયા મુનિવરની-એ દેશી.)

સુમતિનાથ ગુણશું મિલીજી, વાધે મુજ મન પ્રીત;
તેલબિંદુ જેમ વિસ્તરેજી, જલમાંહે ભલી રીત,
સોભાગી જિનશું, લાગ્યો અવિહડ રંગ. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સજ્જનશું જે પ્રીતડીજી, છાની તે ન રખાય;
પરિમલ કસ્તુરી તણોજી, મહી માંહે મહકાય. સો૦ ૨
આંગલીએ નવી મેરૂ ઢંકાએ, છાબડીએ રવિ તેજ;
અંજલીમાં જેમ ગંગ ન માએ, મુજ મન તેમ પ્રભુ હેજ. સો૦ ૩
હુઓ છુપે નહિ અધર અરૂણ જેમ, ખાતાં પાન સુરંગ;
પીવત ભરભર પ્રભુ ગુણ પ્યાલા, તેમ મુજ પ્રેમ અભંગ. સો૦ ૪
ઢાંકી ઇક્ષુ પરાલશું જી, ન રહે લહે વિસ્તાર;
વાચક યશ કહે પ્રભુ તણોજી, તેમ મુજ પ્રેમ પ્રકાર. સો૦ ૫

---

(૬) શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવન.

(સહજ સલુણા હો સાધુજી—એ દેશી.)

પદ્મપ્રભ જિન જઈ અલગા રહ્યા, જિહાંથી નાવે લેખોજી;
કાગલ ને મસી તિહાં નવી સંપજે, ન ચલે વાટ વિશેષોજી.
સુગુણ સનેહા રે કદિય ન વીસરો. ૧
ઇહાંથી તિહાં જઈ કોઈ આવે નહિ, જેહ કહે સંદેશોજી;
જેહનું મલવું દોહિલું તેહશું, નેહ તે આપે કિલેશોજી. સુ. ૨
વીતરાગશું રાગ તે એકપખો, કીજે કવણ પ્રકારોજી;
ઘોડો દોડે રે સાહેબ [1]વાજમાં, મન નાણે અસવારોજી. સુ. ૩
સાચી ભક્તિ રે ભાવન રસ કહ્યો, રસ હોય તિહાં દોય રીઝેજી;
હોડાહોડે રે બીહું રસ રીઝથી, મનનાં મનોરથ સીઝેજી. સુ. ૪
પણ ગુણવંતા રે ગોઠે ગાજીએ, મ્હોટા તે વિશ્રામજી;
વાચક જસ કહે એહજ આશરે, સુખ લહું ઠામોઠામજી સુ. ૫

---

૧. પાઠાંતર—કાજમાં.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૭) શ્રી સુપાર્શ્વ જિન સ્તવન.

(લાછલદે માત મલ્લાર—એ દેશી.)

શ્રી સુપાર્શ્વ જિનરાજ, તું ત્રિભુવન શિરતાજ;
આજ હો છાજે રે, ઠકુરાઇ પ્રભુ તુજ પદ તણીજી. ૧
દિવ્યધ્વનિ સુરફુલ, ચામર છત્ર અમૂલ;
આજ હો રાજે રે, ભામંડલ ગાજે દુંદુભિજી. ૨
અતિશય સહજના ચાર, કર્મ ખપ્યાથી અગ્યાર;
આજ હો કીધા રે, ઓગણીશે સુરગણ ભાસુરેજી. ૩
વાણી ગુણ પાંત્રીશ, પ્રાતિહારજ જગદીશ;
આજ હો રાજે રે, દીવાજે છાજે આઠશું જી. ૪
*સિંહાસન અશોક, માંહે બેઠા લોક;
આજ હો સ્વામી રે, શિવગામી વાચક યશ થુણ્યોજી. ૫

---

* આ સ્તવનની છેલ્લી ત્રણ ગાથા આ પ્રમાણે હોવી સંભવિત છે કારણ કે તોજ પ્રાતિહાર્યનો ક્રમ બરોબર જળવાય છે.

*સિંહાસન અશોક, બેઠા[1] મોહે લોક;
આજ હો રાજે રે, દીવાજે છાજે આઠશુંજી. ૩
અતિશય સહજના ચાર, કર્મ ખપ્યાથી અગ્યાર;
આજ હો કીધા રે, ઉગણીશે સુરગણ ભાસુરેજી. ૪
વાણી ગુણ પાંત્રીશ, પ્રાતિહારજ જગદીશ;
આજ હો સ્વામી રે, શિવગામી વાચક યશે થુણ્યોજી. ૫

---

૧ પાઠાંતર—માંહે બેઠા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૮) શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

(ધારણા ઢોલાની–એ દેશી.)

ચંદ્રપ્રભ જિન સાહેબા રે, તુમે છો ચતુર સુજાણ, મનના રે માન્યા;
સેવા જાણો દાસની રે, દેશો ફલ નિર્વાણ. મ૦
આવો આવો રે ચતુર સુખભોગી, કીજે વાત એકાંતે અભોગી;
ગુણગોઠે પ્રગટે પ્રેમ, મનના રે માન્યા. ૧
ઓછું અધિકું પણ કહે રે, આસંગાયત જેહ; મ૦
આપે ફલ જે અણુ કહ્યું રે, ગિરૂઓ સાહેબ તેહ. મ. ૨
દીન કહ્યા વિણ દાનથી રે, દાતાની વાધે મામ; મ૦
જલ દીએ ચાતક ખીજવી રે, મેઘ હુવે તેણે શ્યામ. મ. ૩
પિઉ પિઉ કરી તુમને જપું રે, હું ચાતક તમે મેહ; મ૦
એક લહેરમાં દુઃખ હરો રે, વાધે બમણો નેહ મ. ૪
મોડું વહેલું આપવું રે, તો શી ઢીલ કરાય; મ૦
વાચક યશ કહે જગ ધણી રે, તુમ તૂઠે સુખ થાય. મ. ૫

---

(૯) શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવન.

(સુણો મેરી સજની રજની ન જાવે રે–એ દેશી.)

લઘુ પણ હું તુમ મન નવી માવું રે, જગ ગુરૂ તમને દિલમાં લાવું રે;
કિણને એ દીજે શાબાશી રે, કહો શ્રીસુવિધિ જિણંદ વિમાસી રે. ૧
મુઝ મન અણુમાંહિ ભક્તિ છે ઝાઝી રે, તેહ દરીનો તું છે માઝી રે;
યેગી પણ જે વાત ન જાણે રે, તે અચરજ કુણથી હુવો ટાણે રે. ૨
અથવા સ્થિરમાં અસ્થિર ન માવે રે, મોટો ગજ દર્પણમાં આવે રે;
જેહને તેજે બુદ્ધિ પ્રકાશી રે, તેહને દીજે એ શાબાશી રે. ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઉર્ધ્વ મૂલ તરૂવર અધ શાખા રે, છંદ પુરાણે એવી છે ભાખા રે;
અચરિજવાલે અચરજ કીધું રે, ભક્તિએ સેવક કારજ સીધું રે. ૪
લાડ કરી જે બાલક બોલે રે, માતપિતા મન અમીયને તોલે રે;
શ્રીનયવિજય વિબુધનો શિષ્ય રે, યશ કહે એમ જાણો જગદીશ રે. ૫

---

(૧૦) શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન.

(અલિ અલિ કદિ આવેગે–એ દેશી.)

શ્રી શીતલ જિન ભેટીએ, કરી ચોખું ભક્તિએ ચિત્ત હો;
તેહથી કહો છાનું કિશું, જેહને સોંપ્યા તન મન વિત્ત હો. શ્રી. ૧
દાયક નામે છે ઘણા, પણ તું સાયર તે કૂપ હો;
તે બહુ ખજુવા તગ તગે, તું દિનકર તેજ સ્વરૂપ હો. શ્રી. ૨
મોટો જાણી આદર્યો, દારિદ્ર ભાંજો જગતાત હો;
તું કરૂણાવંત શિરોમણિ, હું કરૂણા પાત્ર વિખ્યાત હો. શ્રી. ૩
અંતર્યામી સવી લહો, અમ મનની જે છે વાત હો;
મા આગલ મોશાલનાં, શ્યા વર્ણવવા અવદાત હો. શ્રી. ૪
જાણો તો તાણો કિશું, સેવા ફલ દીજે દેવ હો;
વાચક યશ કહે ઢીલની, ન ગમે મુજને ટેવ હો. શ્રી. ૫

---

(૧૧) શ્રી શ્રેયાંશનાથ જિન સ્તવન.

(કર્મ ન છૂટે રે પ્રાણિયા–એ દેશી)

તમે બહુમિત્રી રે સાહેબા, માહરે તો મન એક;
તુમ વિણ બીજો રે નવિ ગમે, એ મુજ મોટી રે ટેક.
શ્રી શ્રેયાંસ કૃપા કરો. ૧
મન રાખો તમે સવી તણા, પણ કિહાં એક મલી જાઓ;
લલચાવો લખ લોકને, સાથી સહજ ન થાઓ. શ્રી. ૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

રાગ ભરે (લ) જન મન રહો, પણ તિહું કાલ વૈરાગ;
ચિત્ત તુમારા રે સમુદ્રનો, કોઇ ન પામે રે તાગ શ્રી. ૩
એહવાશું ચિત્ત મેળવ્યું, કેળવ્યું પહેલાં ન કાંઇ;
સેવક નિપટ અબુઝ છે, નિરવહેશો તુમે સાંઇ. શ્રી. ૪
નીરાગીશું રે કેમ મિલે, પણ મળવાનો [1]એકાંત;
વાચક યશ કહે મુજ મિલ્યો, ભક્તિએ કામણવંત. શ્રી. ૫

(૧૨) શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન.

(મોતીડાની–દેશી.)

સ્વામી ! તમે કાંઈ કામણ કીધું,
ચિત્તડું અમારૂં ચોરી લીધું;
સાહેબા વાસુપૂજ્ય જિણંદા,
મોહના વાસુપૂજ્ય જિણંદા.
અમે પણ તુમશું કામણ કરશું,
ભક્તિએ ગ્રહી મન ઘરમાં ધરશું. સા. ૧
મન ઘરમાં ધરિયા ઘર શોભા,
દેખતા નિત રહેશો સ્થિર થોભા;
મન વૈકુંઠ અકુંઠિત ભકતે,
યોગી ભાખે અનુભવ યુકતે. સા. ૨
ક્લેશે વાસિત મન સંસાર,
ક્લેશ રહિત મન તે ભવપાર;
જો વિશુદ્ધ મન ઘર તુમે આવ્યા,
પ્રભુ તો અમે નવનિધિ ઋદ્ધિ પાવ્યા. સા. ૩

૧ પાઠાંતર–એ તંત=એ નિશ્ચય.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સાત રાજ અલગા જઈ બેઠા,
પણ ભક્તિએ અમ મનમાં પેઠા;
અલગા ને વલગ્યા જે રહેવું,
તે ભાણા ખડખડ દુઃખ સહેવું. સા. ૪
૧ધ્યાયક ધ્યેય ધ્યાન ગુણ એકે,
ભેદ છેદ કરશું હવે ટેકે;
ખીર નીર પરે તુમશું મિલશું,
વાચક યશ કહે હેજે હલશું. સા. ૫

(૧૩) શ્રી વિમલનાથ જિન સ્તવન.

(તુમ સાથે નહિ બોલું–એ દેશી)

સેવો ભવિયાં વિમલ જિનેશ્વર, દુલ્લહા સજ્જન સંગાજી;
એહવા પ્રભુનું દર્શન લહેવું, તે આલસમાં ગંગાજી. સે૦ ૧
અવસર પામી આલસ કરશે, તે મુરખમાં પહેલોજી;
ભુખ્યાને જેમ ઘેવર દેતાં, હાથ ન માંડે ગહેલોજી. સે૦ ૨
ભવ અનંતમાં દર્શન દીઠું, પ્રભુ એહવા દેખાડેજી;
વિકટ ગ્રંથિ જે પોલે પોલિયો, કર્મવિવર ઉઘાડેજી. સે૦ ૩
તત્ત્વપ્રીતિકર પાણી પાએ, વિમલાલોકે આંજીજી;
લોયણગુરૂ પરમાન્ન દીએ તવ, ભ્રમ નાખે સવી ભાંજીજી. સે૦ ૪
ભ્રમ ભાંગ્યો તવ પ્રભુશું પ્રેમે, વાત કરૂં મન ખોલીજી;
સરલ તણે જે હૈયડે આવે, તેહ જણાવે બોલીજી. સે૦ ૫
શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક યશ કહે સાચુંજી;
કોડ કપટ જો કોઇ દેખાડે, તોય પ્રભુ વિણ નવી રાચુંજી. સે૦ ૬

૧ ધ્યાતા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૪) શ્રી અનંતનાથ જિન સ્તવન.

(સાહેલડીઆં—એ દેશી.)

શ્રીઅનંત જિનશું કરો સાહિલડિયાં, ચોલ મજીઠનો રંગ રે; ગુણવેલડિયાં
સાચો રંગ તે ધર્મનો, સા૦ બીજો રંગ પતંગ રે. ગુ. ૧
ધર્મ રંગ જીરણ નહિં સા૦ દેહ તે જીરણ થાય રે; ગુ૦
સોનું તે વિણશે નહિં સા૦ ઘાટ ઘડામણ જાય રે. ગુ. ૨
ત્રાંબું જે રસ વેધિયું, સા૦ તે હોય જાચું હેમ રે; ગુ૦
ફરી તાંબું તે નવિ હુવે, સા૦ એવો જગગુરૂ પ્રેમ રે. ગુ. ૩
ઉત્તમ ગુણ અનુરાગથી, સા૦ લહીએ ઉત્તમ ઠામ રે; ગુ૦
ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે, સા૦ દીપે ઉત્તમ ધામ રે. ગુ. ૪
ઉદકબિંદુ સાયર ભળ્યો, સા૦ જેમ હોય અક્ષય અભંગ રે; ગુ૦
વાચક યશ કહે પ્રભુ ગુણે, સા૦ તેમ મુઝ પ્રેમ પ્રસંગ રે. ગુ. ૫

---

(૧૫) શ્રી ધર્મનાથ જિન સ્તવન.

(એડલે ભાર ઘણો છે રાજ—એ દેશી.)

થાશું પ્રેમ બન્યો છે રાજ, નિરવહશો તો લેખે;
મેં રાગી ૧પ્રભુ થેં છો નીરાગી, અણજુગતે હોય હાંસી;
એકપખો જે નેહ નિરવહેવો, તે માંહિ[2] (કિસી) સાબાશી. થા. ૧
નીરાગી સેવે કાંઈ હોવે, ઈમ મનમેં નવી આણું;
ફલે અચેતન પણ જેમ સુરમણિ, તેમ તુમ ભક્તિ પ્રમાણું. થા. ૨
ચંદન શીતલતા ઉપજાવે, અગ્નિ તે શીત મીટાવે;
સેવકનાં તેમ દુઃખ ગમાવે, પ્રભુ ગુણ પ્રેમ સ્વભાવે. થા૦ ૩

---

૧ કોઇક પ્રતમા પ્રભુ પદ નથી. ૨ પાઠાંતર—માંકી=(મારી)

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

વ્યસન ઉદય જે (મ) જલધિ અનુહરે, શશિને તેજ સંબંધે;
અનુસંબંધે કુમુદ અનુહરે, શુદ્ધ સ્વભાવ પ્રબંધે. થા૦ ૪
દેવ અનેરા તુમથી છોટા, થે જગમાં અધિકેરા;
યશ કહે ધર્મ જિનેશ્વર થાશું, દિલ માન્યા હે મેરા. થા. ૫

——:o:——

(૧૬) શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન.

(શ્રી જયાનંદ કુમાર—એ દેશી.)

ધન્ય દિન વેલા ધન્ય [1]ઘડી તેહ,
અચિરાનો નંદન જિન યદિ ભેટશુંજી;
લહીશું રે સુખ દેખી મુખ ચંદ,
વિરહ વ્યથાના દુઃખ સવી મેટશુજી. ૧
જાણ્યો રે જેણે તુજ ગુણ લેશ,
બીજો રે રસ તેહને મન નવી ગમેજી;
ચાખ્યો રે જેણે અમી લવલેશ,
બાકસ બુકસ તસ ન રૂચે કિમેજી. ૨
તુજ સમકિતરસ સ્વાદનો જાણ,
પાપ કુમતને[2] બહુ દિન સેવિયોજી;
સેવે જો કર્મને યોગે તોહિ,
વાંછે તે સમકિત અમૃત ધુરે લિખ્યુંજી. ૩
તારૂં ધ્યાન તે સમકિત રૂપ,
તેહજ જ્ઞાન ને ચારિત્ર તેહ છે જી;
તેહથી રે જાયે સઘળાં પાપ,
ધ્યાતા ધ્યેય સ્વરૂપ હોયે પછેજી. ૪

---

૧ વળી પા૦ ૨ કુભક્તને=ખરાબ ભોજન.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દેખી રે અદ્ભુત તાહરૂં રૂપ,
અચરિજ ભવિક અરૂપી પદ વરેજી;
તાહરી ગત તુંહી જાણે હો દેવ,
સ્મરણ ભજન તે વાચક યશ કરેજી. ૫

---

(૧૭) શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન.

(સાહેલા હે–એ દેશી.)

સાહેલા હે કુંથુ જિનેશ્વર દેવ, રત્ન દીપક અતિ દીપતો હો લાલ;
સાહેલા હે મુજ મનમંદિર માંહે, આવે જો અરિ દલ જીપતો હો. ૧
સાહેલા હે મિટે તો મોહ અંધાર, અનુભવ તેજે જલહલે હો;
સાહેલા હે ધૂમ કષાય ન રેખ, ચરણ ચિત્રામણ નવી ચલે હો. ૨
સાહેલા હે પાત્ર કરે નહિ હેઠ, સુરજ તેજે નવી છુપે હો;
સાહેલા હે સર્વ તેજનું તેજ, પહેલાંથી વાધે પછે હો. ૩
સાહેલા હે જેહ ન [1]મરૂતને ગમ્ય, ચંચળતા જે નવી લહે હો;
સાહેલા હે જેહ સદા છે રમ્ય, પુષ્ટ ગુણે નવી કૃશ રહે હો. ૪
સાહેલા હે પુદ્ગલ તેલ ન ખેપ, જેહ ન શુદ્ધ દશા દહે હો;
સાહેલા હે શ્રીનયવિજય સુશિષ્ય, વાચકયશ એણિપરે કહે હો. ૫

---

(૧૮) શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન.

(આસણરા યોગી–એ દેશી.)

શ્રીઅરજિન ભવજલનો તારૂ, મુજમન લાગે વારૂ રે; મનમોહન સ્વામી!
બાંહે ગ્રહી ભવિજનને તારે, આણે શિવપુર આરે રે. મ. ૧
તપ જપ મોહ મહા તોફાને, નાવ ન ચાલે માને રે, મ૦
પણ નવી ભય મુજ હાથોહાથે, તારે તે છે સાથે રે. મ. ૨

---

૧ પા૦ સમીર.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભક્તને સ્વર્ગ સ્વર્ગથી અધિકું, જ્ઞાનીને ફલ દેઈ રે; મ૦
કાયા કષ્ટ વિના ફલ લહિએ, મનમાં ધ્યાન ધરેઈ રે. મ. ૩
જે ઉપાય બહુવિધની રચના, યોગમાયા તે જાણો રે; મ૦
શુદ્ધ દ્રવ્ય ગુણ પર્યાય ધ્યાને, શિવ દીએ પ્રભુ સપરાણો રે. મ. ૪
પ્રભુ પાય વળગ્યા તે રહ્યા તાજા, અલગા અંગ ન સાજા રે; મ૦
વાચક યશ કહે અવર ન ધ્યાઉં, એ પ્રભુના ગુણ ગાઉં રે. મ. ૫

(૧૯) શ્રી મલ્લિનાથ જિન સ્તવન.

(નાભિરાયા કે બાગ—એ દેશી.)

તુઝ મુજ રીઝની રીઝ, અટપટ એહ ખરીરી;
લટપટ નાવે કામ, ખટપટ ભાંજ પરીરી. ૧
મલ્લિનાથ ! તુઝ રીઝ, જન રીઝે ન હુવેરી;
દોઉ રીઝણનો ઉપાય, સાહમું કાંઇ ન જુવેરી. ૨
દુરારાધ્ય છે લોક, સહુને સમ ન શશીરી;
એક દુહવાએ ગાઢ, એક જો બોલે હસીરી. ૩
લોક લોકોત્તર વાત, રીઝ છે દોઈ જુઇરી;
તાત ચક્ર ધુર પૂજ્ય, ચિંતા એહ હુઇરી. ૪
રીઝવવો એક સાંઇ, લોક તે વાત કરેરી;
શ્રી નયવિજય સુશિષ્ય, એહ જ ચિત્ત ધરેરી. ૫

(૨૦) શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન.

(પાંડવ પાંચે વાંદતાં—એ દેશી.)

મુનિસુવ્રત જિન વંદતાં, અતિ ઉલ્લસિત તન મન થાય રે;
વદન અનુપમ નિરખતાં, મારા ભવભવનાં દુઃખ જાય રે; મા૦
જગતગુરૂ જાગતો સુખકંદ રે, સુખકંદ અમંદ આનંદ. જ૦ ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

નિશદિન સૂતાં જાગતાં, હૈયડાથી ન રહે દૂર રે;
જબ ઉપગાર સંભારીએ, તબ ઉપજે આનંદ પૂર રે. જ૦ ૨
પ્રભુ ઉપગાર ગુણે ભર્યા, મન અવગુણ એક ન સમાય રે;
ગુણ ગુણ અનુબંધી હુવા, તે તો અક્ષય[1] ભાવ કહાય રે. જ૦ ૩
અક્ષયપદ દીએ પ્રેમ જે, પ્રભુનું તે અનુભવ રૂપ રે;
અક્ષર સ્વર ગોચર નહિ, એ તો અકલ અમાય અરૂપ રે. જ૦ ૪
અક્ષર થોડા ગુણ ઘણા, સજ્જનના તે ન લખાય રે;
વાચક યશ કહે પ્રેમથી, પણ મનમાંહે પરખાય રે. જ૦ ૫

(૨૧) શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન.

(હું તુમ સાથે નહિ બોલું ઋષભજી—એ દેશી.)

શ્રી નમિજિનની સેવા કરતાં, અલિય વિઘન સવી દૂરે નાસેજી;
અષ્ટ મહાસિદ્ધિ નવનિધિ લીલા, આવે બહુ[2] મહમુર પાસેજી. શ્રી.૧
મયમત્તા આંગણે ગજ ગાજે, રાજે તેજી તુખાર ચંગાજી;
બેટા બેટી બંધવ જોડી, લહીએ બહુ અધિકાર રંગાજી. શ્રી. ૨
વલ્લભસંગમ રંગ લહીજે, અણવહાલા હોય દૂર સહેજેજી;
વાંછા તણો વિલંબ ન હૂજે, કારજ સીઝે ભૂરિ [3]લહેજેજી. શ્રી. ૩
ચંદ્ર કિરણ યશ ઉજ્જવલ ઉલ્લસે, સૂર્ય તુલ્ય પ્રતાપે દીપેજી;
જે પ્રભુભક્તિ કરે નિત વિનયે, તે અરિયણ બહુ પ્રતાપી જીપેજી.શ્રી.૪
મંગલ માલા લચ્છી વિશાલા, બાલા બહુલે પ્રેમ રંગેજી;
શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, કહે લહીએ પ્રેમસુખ અંગેજી. શ્રી.૫

---

૧ ક્ષાયિક ભાવવાળા. ૨ સંપત્તિના પ્રકાર. ૩ પાઠાંતર—સહેજેજી=શિઘ્ર.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(२२) श्री नेमिनाथ जिन स्तवन.

(काचि कलि "अनारकी रे हां—ए देशी.)

तोरणुथी रथ फेरी गया रे हां, पशुडां शिर दई दोष; मेरे वालमा;
नवभव नेह निवारियो रे हां, श्यो जोई आव्या जोष. मे० १
चंद्र कलंकी जेहथी रे हां, राम ने सीता वियोग; मे०
तेह कुरंगने वयणुले रे हां, [1]पति आवे कोणु लोग. मे० २
उतारी हुं चित्तथी रे हां, मुक्ति धूतारी हेत; मे०
सिद्ध अनंते भोगवी रे हां, तेहथी कवणु संकेत. मे० ३
प्रीति करंतां सोहली रे हां, निरवहंतां जंजाल; मे०
जेहवो व्याल खेलाववो रे हां, जेहवी अगननी जाल. मे० ४
जो विवाह अवसरे दीओ रे हां, हाथ उपर नवि हाथ; मे०
दीक्षा अवसर दीजीए रे हां, शिर उपर जगनाथ. मे० ५
एम विलपती राजुल गइ रे हां, नेम कने व्रत लीध; मे०
वाचक यश कहे प्रणुमीए रे हां, ए दंपती दोय सिद्ध. मे० ६

---

(२३) श्री पार्श्वनाथ जिन स्तवन.

(राग—मल्हार)

वामानंदन जिनवर, मुनिवरमां वडो रे के मुनिवरमां वडो,
जिम सुर मांहे सोहे सुरपति परवडो रे के; सु०
जिम गिरि मांहे सुराचल, मृग मांहे केशरी रे के, मृ०
जिम चंदन तरु मांहे, सुभट मांहे [2]मुर अरि रे के. सु० १

---

१ विश्वास. २ मुरारि=कृष्णु.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

નદી માંહે જેમ ગંગે, અનંગ સ્વરૂપમાં રે કે, અ૦
ફુલ માંહે અરવિંદ, ભરતપતિ ભૂપમાં રે કે; ભ૦
ઐરાવણ ગજ માંહે, ગરૂડ ખગમાં યથા રે કે, ગ૦
તેજવંત માંહે ભાણુ, વખાણમાં જિનકથા રે કે. વ૦ ૨
મંત્ર માંહે નવકાર, રતન માંહે સુરમણિ રે કે, ર૦
સાગર માંહે સ્વયંભૂ-રમણ શિરોમણિ રે કે; ર૦
શુક્લ ધ્યાન જિમ ધ્યાનમાં, અતિ નિર્મલપણે રે કે, અ૦
શ્રી નયવિજય વિબુધપય-સેવક ઇમ ભણે રે કે. સે૦ ૩

---

(૨૪) શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

(શ્રી જયાનંદજી સાંભળો-એ દેશી.)

ગિરૂવા રે ગુણ તુમ તણા, શ્રી વર્દ્ધમાન જિનરાયા રે;
સુણતાં શ્રવણે અમી ઝરે, મારી નિર્મલ થાયે કાયા રે. ગિ૦ ૧
તુમ ગુણ ગણ ગંગાજલે, હું ઝીલી નિર્મલ થાઉં રે;
અવર ન ધંધો આદરૂં, નિશદિન તોરા ગુણ ગાઉં રે. ગિ૦ ૨
ઝીલ્યા જે ગંગા જલે, તે છિલ્લર જલ કેમ પેસે રે;
માલતી ફુલે મોહિયા, તે બાવળે જઇ નવી બેસે રે. ગિ૦ ૩
એમ અમે તુજ ગુણ ગોઠશું, રંગે રાચ્યા ને વલી માચ્યા રે;
તે કેમ પર સુર આદરે, જે પરનારી વશ રાચ્યા રે. ગિ૦ ૪
તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારો રે;
વાચક યશ કહે માહરે, તું જીવ જીવન આધારો રે. ગિ૦ ૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી કૃત—

સમકિત સડસઠી.

(પ્રસ્તાવના—દોહરા.)

સુકૃત વલ્લિ કાદંબિની, સમરી સરસ્વતી માત;
સમકિત સડસઠ બોલની, કહિશું મધુરી વાત. ૧
સમકિત દાયક ગુરૂ તણો, [૧]પચ્ચુવયાર ન થાય;
ભવ કોડાકોડે કરી, કરતાં સર્વ ઉપાય. ૨
દાનાદિક કિરિયા ન દે, સમકિત વિણુ શિવશર્મ;
તે માટે સમકિત વડું, જાણો પ્રવચન મર્મ. ૩
દર્શન મોહ વિનાશથી, જે નિર્મલ ગુણઠાણ;
તે નિશ્ચય સમકિત કહ્યું, તેહના એ અહિઠાણ. ૪

સમકિતના ૬૭ બોલ.

ઢાલ ૧ લી. (દેઈ દેઈ દરિસણ આપણું—એ દેશી.)

[૪]ચઉ સદ્દહણા [૩]તિલિંગ છે, [૧૦]દશ વિધ વિનય વિચારો રે;
[૩]ત્રણ શુદ્ધિ [૫]પણ દૂષણ, [૮]આઠ પ્રભાવિક ધારો રે.

(ત્રુટક.)

પ્રભાવક અડ [૫]પંચ ભૂષણ, [૫]પંચ લક્ષણ જાણીએ;
[૬]ષટ્ જયણા [૬]ષટ્ આગાર ભાવના, [૬]છવ્વિહા મન આણીએ.
[૬]ષટ્ ઠાણ સમકિત તણા, સડસઠ ભેદ એહ ઉદાર એ;
એહનો તત્ત્વ વિચાર કરતાં, લહીજે ભવ પાર એ. ૧

---

૧ પ્રત્યુપકાર—ઉપકારનો બદલો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(ચાર સદ્દહણા.)

ચઉવ્વિહ સદ્દહણા તિહાં, જીવાદિક પરમત્થો રે;
પ્રવચન માંહિ જે ભાખિયા, લીજે તેહનો અત્થો રે.

(ત્રુટક)

તેહનો અર્થ [2]વિચાર કરીએ, પ્રથમ સદ્દહણા ખરી;
બીજી સદ્દહણા તેહની જે, જાણ મુનિ ગુણ જવહરી.
સંવેગ રંગ તરંગ ઝીલે, માર્ગ શુદ્ધ કહે બુધા;
તેહની સેવા કીજીએ જિમ, પીજીએ સમતા સુધા. ૨
સમકિત જેણે ગ્રહી વમ્યું. નિન્હવ ને અહાછંદા રે;
પાસત્થા ને કુશીલિયા, વેષવિડંબક મંદા રે.

(ત્રુટક)

મંદા અન્નાણી દૂર છંડો, ત્રીજી સદ્દહણા ગ્રહી;
પરદર્શનીનો સંગ તજીએ, ચોથી સદ્દહણા કહી.
હીણાતણો જે સંગ ન તજે, તેહનો ગુણ નવિ રહે;
જ્યું જલધિજળમાં ભળ્યું ગંગા–નીર લૂણપણું લહે. ૩

(ત્રણ લિંગ.)

ઢાલ ૨ જી. (કપૂર હોવે અતિ ઉજળો રે–એ દેશી.)

ત્રણ લિંગ સમકિત તણા રે, પહેલું શ્રુત અભિલાષ;
જેહથી શ્રોતા રસ લહે રે, જેહવો સાકર દ્રાખ રે.
પ્રાણી! ધરીએ સમકિત રંગ, જેમ લહીએ સુખ અભંગ રે. પ્રા૦ ૧
તરૂણ સુખી સ્ત્રીપરવર્યો રે, ચતુર સુણે સુરગીત;
તેહથી રાગે અતિ ઘણે રે, ધર્મ સુણ્યાની રીત રે. પ્રા૦ ૨

---

૧ પાઠાંતર–જિહાં. ૨ વિચારીએ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભૂખ્યો અટવી ઉતર્યો રે, જિમ દ્વિજ ઘેવર ચંગ;
ઇચ્છે તિમ જે ધર્મને રે, એહિજ બીજું લિંગ રે. પ્રા૦ ૩
વૈયાવચ્ચ ગુરુદેવનું રે, ત્રીજું લિંગ ઉદાર;
વિદ્યાસાધક તણી પરે રે, આલસ નવિય લગાર રે. પ્રા૦ ૪

(દશ પ્રકારનો વિનય.)

ઢાલ ૩ જી. (પ્રથમ ગોવાલણ તણે ભવેજી–એ દેશી.)

અરિહંત તે જિન વિચરતાજી, કર્મ ખપી હુઆ સિદ્ધ;
ચેઈય જિનપડિમા કહીજી, સૂત્ર સિદ્ધાંત પ્રસિદ્ધ.
ચતુર નર! સમજો વિનય પ્રકાર, જેમ લહીએ સમકિત સાર. ચ૦ ૧
ધર્મ ક્ષમાદિક ભાખિયેજી, સાધુ તેહના રે ગેહ;
આચારજ આચારનાજી, દાયક નાયક જેહ. ચ૦ ૨
ઉપાધ્યાય તે શિષ્યનેજી, સૂત્ર ભણાવણહાર;
પ્રવચન સંઘ વખાણિયેજી, દર્શન સમકિત સાર. ચ૦ ૩
ભક્તિ બાહ્ય પ્રતિપત્તિથીજી, હૃદય પ્રેમ બહુમાન;
ગુણ સ્તુતિ અવગુણ ઢાંકવાજી, આશાતનની હાણ. ચ૦ ૪
પાંચ ભેદે એ દશતણોજી, વિનય કરે અનુકૂલ;
સીંચે તેહ સુધારસેજી, ધર્મવૃક્ષનું મૂલ. ચ૦ ૫

(ત્રણ શુદ્ધિ.)

ઢાલ ૪ થી. (ધોબીડા તું ધોજે મનનું ધોતીયું રે–એ દેશી.)

ત્રણ શુદ્ધિ સમકિત તણી રે, તિહાં પહેલી મનશુદ્ધિ રે,
શ્રી જિન ને જિનમત વિના રે, જૂઠ સકલ એ બુદ્ધિ રે.
ચતુર વિચારો ચિત્તમાં રે. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જિનભક્તિએ જે નવી થયું રે, તે બીજાથી નવિ થાય રે;
એવું જે મુખે ભાખીએ રે, તે વચન શુદ્ધિ કહેવાય રે. ચ૦ ૨
છેદ્યો ભેદ્યો વેદના રે, જે સહતો અનેક પ્રકાર રે;
જિનવિણુ પરસુર નવિ નમે રે, તેહની કાયા શુદ્ધિ ઉદાર રે. ચ૦ ૩

(પાંચ દૂષણ.)

ઢાલ ૫ મી. (મુનિજનમારગની–એ દેશી.)

સમક્તિ દૂષણ પરિહરો, જેહમાં પહેલી છે શંકા રે;
તે જિનવચનમાં મત કરો, જેહને સમ નૃપ રંકા રે. સ૦ ૧
કંખા કુમતની વાંછના, બીજું દૂષણ તજિયે રે;
પામી સુરતરૂ પરગડો, કેમ બાવલ ભજિયે રે. સ૦ ૨
સંશય ધર્મના ફલ તણો, વિતિગિચ્છા નામે રે;
ત્રીજુ દૂષણ પરિહરો, નિજ શુભ પરિણામે રે. ચ૦ ૩
મિથ્યામતિ ગુણ વર્ણના, ટાળો ચોથો દોષ રે;
[1]ઉન્માર્ગી થુણતાં હુવે, ઉન્માર્ગનો પોષ રે. ચ૦ ૪
પાંચમો દોષ મિથ્યામતિ–પરિચય નવિ કીજે રે;
એમ શુભમતિ અરવિંદની, ભલી વાસના લીજે રે. ચ૦ ૫

(આઠ પ્રભાવક.)

ઢાલ ૬ ઠી. (ભોલિડા હંસા રે વિષય ન રાચીએ–એ દેશી.)

આઠ પ્રભાવક પ્રવચનના કહ્યા, પાવયણી ધુરિ જાણ;
વર્તમાન શ્રુતના જે અર્થનો, પાર લહે ગુણખાણ.
ધન્ય ! ધન્ય ! શાસન મંડન મુનિવરા. ૧

---

૧ પાઠાંતર–ઉન્માર્ગી સ્તવતાં હુવે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ધર્મકથી તે બીજો જાણીએ, નંદિષેણુ પરે જેહ;
નિજ ઉપદેશે રંજે લોકને, ભંજે હૃદય સંદેહ. ધન્ય૦ ૨
વાદી ત્રીજો રે તર્ક નિપુણ ભણ્યો, મલ્લવાદી પરે જેહ;
રાજદ્વારે રે જયકમલા વરે, ગાજંતો જેમ મેહ. ધન્ય૦ ૩
ભદ્રબાહુ પરે જેહ નિમિત્ત કહે, પરમત જીપણ કાજ;
તેહ નિમિત્તી રે ચોથો જાણીએ, શ્રી જિનશાસનરાજ. ધન્ય૦ ૪
તપગુણ ઓપે રે રોપે ધર્મને, ગોપે નવિ જિન આણ;
આશ્રવ લોપે રે નવિ કોપે કદા, પંચમ તપસી રે જાણ. ધન્ય૦ ૫
છઠો વિદ્યા રે મંત્રતણો બલી, જિમ શ્રી વયર મુણિંદ;
સિદ્ધ સાતમો રે અંજનયોગથી, જિમ કાલિક મુનિ ચંદ. ધન્ય૦ ૬
કાવ્ય સુધારસ મધુર અર્થ ભર્યા, ધર્મ હેતુ કરે જેહ;
સિદ્ધસેન પરે નરપતિ રીઝવે, અઠ્ઠમ વર કવિ તેહ. ધન્ય૦ ૭
જબ નવિ હોવે પ્રભાવક એહવા, તબ વિધિ પૂર્વ અનેક;
જાત્રા પૂજાદિક કરણી કરે, તેહ પ્રભાવક છેક. ધન્ય૦ ૮

(પાંચ ભૂષણ.)

ઢાલ ૭ મી, (સતી સુભદ્રાની—એ દેશી.)

સોહે સમકિત જેહથી, સખિ ! જિમ આભરણે દેહ રે;
ભૂષણ પાંચ તે મન વસ્યાં, સખિ ! તેમાં નહિ સંદેહ રે.
મુજ સમકિત રંગ અચલ હોજો. ૧
પહેલું કુશલપણું તિહાં, સખિ ! વંદન ને પચ્ચખ્ખાણ રે;
ક્રિયાનો વિધિ અતિ ઘણો, સખિ ! આચરે તેહ સુજાણ રે. મુ૦ ૨
બીજું તીરથ સેવના, સખિ ! તીરથ તારે જેહ રે;
તે ગીતારથ મુનિવરા, સખિ ! તેહશું કીજે નેહ રે. મુ૦ ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભક્તિ કરે ગુરૂ દેવની, સખિ ત્રીજું ભૂષણ હોય રે.
કિણુહિ ચલાવ્યો નવિ ચલે, સખિ ચોથું ભૂષણ જોય રે. સુ૦ ૪
જિનશાસન અનુમોદના, સખિ જેથી બહુ જન હુંત રે;
કીજે તેહ પ્રભાવના, સખિ પંચમ [૧]ભૂષણ ખંત રે. સુ૦ ૫

(પાંચ લક્ષણ.)

ઢાલ ૮ મી. (દેશી રસિયાની.)

લક્ષણ પાંચ કહ્યા સમકિતતણા, ધુર ઉપશમ અનુકૂળ સુગુણ નર;
અપરાધીશું પણ નવિ ચિત્ત થકી, ચિંતવીએ પ્રતિકૂલ. સુ૦
શ્રી જિનભાષિત વચન વિચારીએ. ૧
સુરનરસુખ જે દુઃખ કરી લેખવે, વંછે શિવસુખ એક; સુ૦
બીજું લક્ષણ તે અંગીકરે, સાર સંવેગશ્યું ટેક. સુ૦ ૨
નારક ચારક સમ ભવ ઉભગ્યો, તારક જાણીને ધર્મ; સુ૦
ચાહે નીકલવું નિર્વેદ તે, ત્રીજું લક્ષણ મર્મ. સુ૦ ૩
દ્રવ્યથકી દુઃખિયાની જે દયા, ધર્મહીણાની રે ભાવ; સુ૦
ચોથું લક્ષણ અનુકંપા [૨]કહ્યું, નિજશક્તિએ મન લાવ. સુ૦ ૪
જે જિન ભાખ્યું તે નહિ અન્યથા, એહવો જે દૃઢ રંગ; સુ૦
તે આસ્તિકતા લક્ષણ પાંચમું, કરે કુમતિનો એ ભંગ. સુ૦ ૫

(છ યતના.)

ઢાલ ૯ મી. (જિન જિન પ્રતિવંદન દિસે–એ દેશી.)

પરતીર્થી પરના સુર તેણે, ચૈત્ય ગ્રહ્યા વલી જેહ;
વંદન પ્રમુખ તિહાં નવિ કરવું, તે જયણા ષટ્ ભેય રે.
ભવિકા સમકિત યતના કીજે. ૧

---

૧ પાઠાંતર–પાંચમું ભુષણ ખંત. ૨ પાઠાંતર–કહી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

વંદન તે કર [1]જોડન કહિયે, નમન તે શીશ નમાડે;
દાન ઈષ્ટ અન્નાદિક દેવે, ગૌરવ ભક્તિ દેખાડે રે. ભ૦ ૨
અનુપ્રદાન તે તેહને કહિયે, વારંવાર જે દાન;
દોષ કુપાત્રે પાત્રમતિએ, નહિં અનુકંપા માન રે. ભ૦ ૩
અણુબોલાવે જેહ [2]ભાખવું તે કહિયે આલાપ;
વારંવાર આલાપ જે કરવો, તે કહિયે[3] સંલાપ રે. ભ૦ ૪
એ જયણાથી સમકિત દીપે, વલી દીપે વ્યવહાર;
એહમાં પણ કારણથી જયણા, તેના અનેક પ્રકાર રે. ભ૦ ૫

(૭ આગાર.)

ઢાલ ૧૦ મી. (દેશી લલનાની.)

શુદ્ધ ધર્મથી નવિ ચલે, અતિ દૃઢ ગુણ આધાર; લલના૦
તો પણ જે નવી એહવા, તેહને એ આગાર. લલના. ૧
બોલ્યું તેહવું પાળીએ, દંતી દંત સમ બોલ; લલના૦
સજ્જનના દુર્જન તણા, કચ્છપ કોટીને તોલ. લલના. ૨
રાજા નગરાદિક ધણી, તસ શાસન અભિયોગ; લલના૦
તેહથી કાર્તિકની પરે, નહિ મિથ્યાત્વ સંયોગ. લલના. ૩
મેલો જનનો ગણ કહ્યો, બલ ચૌરાદિક જાણ; લલના૦
ક્ષેત્રપાલાદિક દેવતા, તાતાદિક ગુરૂ ઠાણ. લલના. ૪
વૃત્તિ દુર્લભ આજીવિકા, જે ભીષણ કાંતાર; લલના૦
તે હેતુએ દૂષણ નહિ, કરતાં અન્ય આચાર. લલના. ૫

---

૧ કરયોજન. ૨ પાઠાંતર–બોલવું. ૩ તે જાણો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(છ ભાવના.)

ઢાલ ૧૧ મી. (રાગ મલ્હાર.)

ભાવિજે રે સમકિત જેહથી રૂઅડું,
તે ભાવના રે ભાવો મન કરી પરવડું;
જો સમકિત રે તાજું સાજું મૂલ રે,
તો વ્રતતરૂ રે દિયે શિવફલ અનુકૂલ રે.

(ત્રુટક.)

અનુકૂલ મૂલ રસાલ સમકિત, તેહ વિણ મતિ અંધ એ,
જે કરે કિરિયા ગર્વ ભરિયા, તેહ જૂઠો ધંધ એ;
એ પ્રથમ ભાવના ગુણો રૂડી, સુણો બીજી ભાવના,
બારણું સમકિત ધર્મપુરનું, એહવી તે પાવના. ૧
ત્રીજી ભાવના રે સમકિત પીઠ જો દૃઢ સહી,
તો મોટો રે ધર્મ પ્રાસાદ ડગે નહિં;
પાયે ખોટે રે મોટે મંડાણ નશોભીએ,
તેણે કારણ રે સમકિતશું ચિત થોભીએ. ૨

(ત્રુટક.)

થોભિએ ચિત્ત નિત એમ ભાવી, ચોથી ભાવના ભાવીએ,
સમકિત નિધાન સમસ્ત ગુણનું, એહવું મન લાવીએ;
તે વિના છુટા રત્ન સરિખા, મૂલ ઉત્તર ગુણ સવે,
કિમ રહે તાકે જેહ હરવા, ચોર જોર ભવે ભવે. ૩
ભાવો પંચમી રે ભાવના સમ દમસાર રે,
પૃથવી પરે રે સમકિત તસ આધાર રે;
છઠ્ઠી ભાવના રે સમકિત ભાજન જો મિલે,
શ્રુત શીલનો રે તો રસ તેહમાંથી નવી ઢલે. ૪

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(ત્રુટક.)

નવિ ઢલે સમકિત ભાવના રસ, અમિય સમ સંવર તણો,
ષટ્ ભાવના એ કહી એહમાં, કરો આદર અતિ ઘણો;
એમ ભાવતાં પરમાર્થ જલનિધિ, હોય નિત્ય ઝકઝોલ એ,
ઘન પવન પુણ્ય પ્રમાણ પ્રગટે, ચિદાનંદ કલ્લોલ એ.　　૫

(૭ સ્થાનક.)

ઠરે જિહાં સમકિત તે સ્થાનક, તેહના ષટ્વિધ કહીએ રે,
ત્યાં પહેલું સ્થાનક છે ચેતન, લક્ષણ આતમ લહીએ રે;
ક્ષીર નીરપરે પુદ્ગલ મિશ્રિત, પણ એહથી છે અલગો રે,
અનુભવ હંસ ચંચુ જો લાગે, તો નવિ દીસે વલગો રે.　ઠ૦ ૧
બીજું સ્થાનક નિત્ય આતમા, જે અનુભૂત સંભારે રે,
બાલકને સ્તનપાન વાસના, પૂરવ ભવ અનુસારે રે;
દેવ મનુજ નરકાદિક તેહના, છે અનિત્ય પર્યાય રે,
દ્રવ્ય થકી અવિચલિત અખંડિત, નિજગુણ આતમરાય રે. ઠ૦ ૨
ત્રીજું સ્થાનક ચેતન કર્ત્તા, કર્મ તણે છે યોગે રે,
કુંભકાર જિમ કુંભ તણો [1]જે, દંડાદિક સંયોગે રે;
નિશ્ચયથી નિજગુણનો કર્ત્તા, અનુપચરિત વ્યવહારે રે,
દ્રવ્યકર્મનો નગરાદિકનો, તે ઉપચાર પ્રકારે રે.　　ઠ૦ ૩
ચોથું સ્થાનક ચેતન ભોક્તા, પુન્ય પાપ ફલ કેરો રે,
વ્યવહારે નિશ્ચય નય દૃષ્ટે, ભુંજે નિજ ગુણ નેરો રે;
પાંચમું સ્થાનક અછે પરમ પદ, અચલ અનંત સુખ વાસો રે,
આધિ વ્યાધિ તન મનથી લહીએ, તસ અભાવે સુખ ખાસો રે. ઠ. ૪

---

૧ પાઠાંતર—જગ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

છઠ્ઠું સ્થાનક મોક્ષતણું છે, સંયમ જ્ઞાન ઉપાયો રે,
જો સહજે લહીએ તો સઘલે, કારણ નિષ્ફલ થાયો રે;
કહે જ્ઞાનનય જ્ઞાન જ સાચું, તે વિણ જૂઠી કિરિયા રે,
ન લહે રૂપું રૂપું જાણી, છીપ ભણી જે ફરિયા રે. ૬૦ ૫
કહે ક્રિયાનય કિરિયા વિણ જે, જ્ઞાન તેહ શું કરશે રે,
જલ પેસી કર પદ ન હલાવે, તારૂ તે કિમ તરશે રે;
દૂષણ ભૂષણ છે ઇહાં [૨]બહુલા, નય એકેકને વાદે રે,
સિદ્ધાંતી તે બેઉ [૩]નય સાધે, જ્ઞાનવંત અપ્રમાદે રે. ૬૦ ૬
એણીપરે સડસઠ બોલ વિચારી, જે સમકિત આરાહે રે,
રાગ દ્વેષ ટાલી મન વાલી, તે સમસુખ અવગાહે રે;
જેહનું મન સમકિતમાં નિશ્ચલ, કોઇ નહિં તસ તોલે રે,
શ્રી નયવિજય વિબુધપય સેવક, વાચક યશ એમ બોલે રે. ૬૦ ૭

---

૧ પા૦ બહોળાં. ૨ પક્ષ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજકૃત.

સવાસો ગાથાનું શ્રી સીમંધરસ્વામીનું સ્તવન.

ઢાલ ૧ લી. (એક દિન દાસી દોડતી—એ દેશી)

સ્વામી ! સીમંધર વિનતિ, સાંભળો માહરી દેવ રે;
તાહરી આણ હું શિર ધરૂં, આદરૂં તાહરી સેવ રે. સ્વા. ૧
કુગુરૂની વાસના પાશમાં, હરિણ પરે જે પડ્યા લોક રે;
તેહને શરણ તુજ વિણ નહિં, ટળવળે બાપડા ફોક રે. સ્વા. ૨
જ્ઞાન દર્શન ચરણ ગુણ વિના, જે કરાવે કુલાચાર રે;
લૂંટે તેણે જગ દેખતાં, કિહાં કરે લોક પોકાર રે. સ્વા. ૩
જેહ નવિ ભવ તર્યા નિર્ગુણી, તારશે કેણી પરે તેહ રે;
એમ અજાણ્યા પડે ફંદમાં, પાપ બંધે રહ્યા તેહ રે. સ્વા. ૪
કામકુંભાદિક(થી) [1]અધિક છે, ધર્મનું કો નવિ મૂલ રે;
દોકડે કુગુરૂ તે દાખવે, શું થયું એ જગ શૂલ રે. સ્વા. ૫
અર્થની દેશના જે દીએ, ઓલવે ધર્મના ગ્રંથ રે;
પરમ પદના પ્રગટ ચોરટા, તેહથી કેમ વહે પંથ રે. સ્વા. ૬
વિષય રસમાં ગૃહી માચિયા, નાચિયા કુગુરૂ મદ પૂર રે;
[2]ધુમધામે ધમાધમ ચલી, જ્ઞાન મારગ રહ્યો દૂર રે. સ્વા. ૭
કલહકારી કદાગ્રહ ભર્યા, થાપતા આપણા બોલ રે;
જિન વચન અન્યથા દાખવે, આજ તો વાજતે ઢોલ રે. સ્વા. ૮
કેઇ નિજ દોષને ગોપવા, રોપવા કેઇ મતકંદ રે;
ધર્મની દેશના પાલટે, સત્ય ભાખે નહિં મંદ રે. સ્વા. ૯

---

૧ પાઠાંતર—અધિકનું. ૨ પા૦ ધામધૂમે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

બહુ મુખે બોલ એમ સાંભલી, નવિ ધરે લોક વિશ્વાસ રે;
ઢુંઢતા ધર્મને તે થયા, ભ્રમર જેમ કમલની વાસ રે. સ્વા. ૧૦

ઢાલ ૨ જી. (ભોલીડા હંસા રે વિષય ન રાચીએ-એ દેશી.)

એમ ઢુંઢતાં રે ધર્મ સોહામણો, મિલિયો સદ્ગુરૂ એક;
[1]તેહણે સાચો રે મારગ દાખિયો, આણી હૃદય વિવેક.
શ્રી સીમંધર સાહેબ સાંભલો. ૧
પર ઘર જોતાં રે ધર્મ તમે ફરો, નિજ ઘરે ન લહો રે ધર્મ;
જેમ નવિ જાણે રે મૃગ કસ્તુરીઓ, મૃગમદ પરિમલ મર્મ. શ્રી. ૨
જેમ તે ભૂલો રે મૃગ દશ દિશિ ફરે, લેવા મૃગમદ ગંધ;
તેમ જગ ઢુંઢે રે બાહિર ધર્મને, મિથ્યા દૃષ્ટિ રે અંધ. શ્રી. ૩
જાતિઅંધનો રે દોષ ન આકરો, જે નવિ દેખે રે અર્થ;
મિથ્યાદૃષ્ટિ રે તેહથી આકરો, માને અર્થ અનર્થ. શ્રી. ૪
આપ પ્રશંસે રે પરગુણ ઓલવે, ન ધરે ગુણનો રે લેશ;
તે જિનવાણી રે નવિ શ્રવણે સુણે, દિયે મિથ્યા ઉપદેશ. શ્રી. ૫
જ્ઞાન પ્રકાશે રે મોહતિમિર હણે, જેહને સદ્ગુરૂ સૂર;
તે નિજ દેખે રે સત્તા ધર્મની, ચિદાનંદ ભરપૂર. શ્રી. ૬
જેમ નિર્મલતા રે રત્ન સ્ફટિક તણી, તેમ જે જીવ સ્વભાવ;
તે જિનવીરે રે ધર્મ પ્રકાશિયો, પ્રબલ કષાય અભાવ. શ્રી. ૭
જેમ તે રાતે રે ફુલે રાતડું, શ્યામ ફુલથી રે શ્યામ;
પાપ પુણ્યથી રે તેમ જગ જીવને, રાગ દ્વેષ પરિણામ. શ્રી. ૮
ધર્મ ન કહીએ નિશ્ચય તેહને, જે વિભાવ વડ વ્યાધિ;
પહેલે અંગે રે એણીપરે ભાખિયું, કર્મે હોય ઉપાધિ. શ્રી. ૯

---

૧ પાઠાંતર—તેણે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જે જે અંશે રે નિરૂપાધિકપણું, તે તે જાણો રે ધર્મ;
સમ્યગ્દષ્ટિ રે ગુણઠાણા થકી, જાવ લહે શિવ શર્મ. શ્રી. ૧૦
એમ જાણીને રે જ્ઞાન દશા ભજી, રહીએ આપ સ્વરૂપ;
પર પરિણતિથી રે ધર્મ ન છાંડીએ, નવિ પડીએ ભવકૂપ. શ્રી. ૧૧

ઢાલ ૩ જી. (હવે રાણી પદ્માવતી–એ દેશી.)

જિહાં લગે આતમ દ્રવ્યનું, લક્ષણ નવિ જાણ્યું;
તિહાં લગે ગુણઠાણું ભલું, કેમ આવે તાણ્યું.
આતમ તત્ત્વ વિચારીએ. આ૦ ૧
આતમ અજ્ઞાને કરી, જે ભવ દુઃખ લહીએ;
આતમ જ્ઞાને તે ટલે, એમ મન સદ્દહીએ. આ૦ ૨
જ્ઞાન દશા જે આકરી, તેહ ચરણ વિચારો;
નિર્વિકલ્પ ઉપયોગમાં, નહીં કર્મનો ચારો. આ૦ ૩
ભગવઇ અંગે ભાખિયો, સામાયિક અર્થ,
સામાયિક પણ આતમા, ધરો સૂધો અર્થ. આ૦ ૪
લોકસાર અધ્યયનમાં, સમકિત મુનિભાવે;
મુનિભાવજ સમકિત કહ્યું, નિજ શુદ્ધ સ્વભાવે. આ૦ ૫
કષ્ટ કરો સંયમ ધરો, ગાળો નિજ દેહ;
જ્ઞાનદશા વિણ જીવને, નહીં દુઃખનો છેહ. આ૦ ૬
બાહિર યતના બાપડા, કરતાં દુહવાય;
અંતર યતના જ્ઞાનની, નવી તેણે થાય. આ૦ ૭
રાગ દ્વેષ મળ ગાળવા, ઉપશમ રસ ઝીલો;
આતમ પરિણતિ આદરી, પરપરિણતિ પીલો. આ૦ ૮
હું એહનો એ માહરો, એ હું એણિ બુદ્ધિ;
ચેતન જડતા અનુભવે, ન વિમાસો શુદ્ધિ. આ૦ ૯

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

બાહિર દૃષ્ટિ દેખતાં, બાહિર મન ધાવે;
અંતર દૃષ્ટિ દેખતાં, અક્ષયપદ પાવે. આ૦ ૧૦
ચરણ હોય લજ્જાદિકે, નવી મનને ભંગે;
ત્રીજે અધ્યયને કહ્યું, એમ પહેલે અંગે. આ૦ ૧૧
અધ્યાતમ વિણ જે ક્રિયા, તે તનુમળ તોલે;
મમકારાદિક યોગથી, એમ જ્ઞાની બોલે. આ૦ ૧૨
હું કરતા પરભાવનો, એમ જેમ જેમ જાણે;
તેમ તેમ અજ્ઞાની પડે, નિજ કર્મને ઘાણે. આ૦ ૧૩
પુદ્ગલ કર્માદિક તણો, કરતા વ્યવહારે;
કર્ત્તા ચેતનધર્મનો, નિશ્ચય સુવિચારે. આ૦ ૧૪
કર્ત્તા શુદ્ધ સ્વભાવનો, નય શુદ્ધે કહીએ;
કર્ત્તા પરપરિણામનો, બેઉ કિરિયા ગ્રહીએ. આ૦ ૧૫

ઢાલ ૪ થી. (વીરમતી પ્રીતિ કારણી–એ દેશી.)

શિષ્ય કહે જો પરભાવનો, અકર્ત્તા કહ્યો પ્રાણી રે;
દાન હરણાદિક કેમ ઘટે, કહે સદ્ગુરૂ વાણી રે.
શુદ્ધનય અર્થ મન ધારીએ. ૧
ધર્મ નવિ દીએ ન વા સુખ દીએ, પર જંતુને દેતો રે;
આપ સત્તા રહે આપમાં, એમ હૃદયમાં ચેતો રે. શુ૦ ૨
જોગ વશે જે પુદ્ગલ ગ્રહ્યા, નવી જીવના તેહ રે;
તેહથી જીવ છે જૂજૂઓ, વલી જૂજૂઓ દેહ રે. શુ૦ ૩
ભક્તપાનાદિ પુદ્ગલ પ્રતે, ન દીએ છતી વિના પોતે રે;
દાન હરણાદિ પર જંતુને, એમ નવિ ઘટે જોતે રે. શુ૦ ૪
દાન હરણાદિક અવસરે, શુભ અશુભ સંકલ્પે રે;
દીએ હરે તું નિજરૂપને, મુખે અન્યથા જલ્પે રે. શુ૦ ૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અન્યથા વચન અભિમાનથી, ફરી કર્મ તું બાંધે રે;
જ્ઞાયકભાવ જે એકલો, ગ્રહે તે સુખ સાધે રે. શુ૦ ૬
શુભ અશુભ વસ્તુ સંકલ્પથી, ધરે જે નટ માયા રે;
તે ટળે સહજ સુખ અનુભવે, પ્રભુ આતમ રાયા રે. શુ૦ ૭
પરતણી આશ વિષવેલડી, ફલે કર્મ બહુ ભાંતિ રે;
જ્ઞાન દહને કરી તે દહે, હોય એક જે જાતિ રે. શુ૦ ૮
રાગ દ્વેષ રહિત એક જે, દયા શુદ્ધ તે પાલે રે;
પ્રથમ અંગે એમ ભાખિયું, નિજ શક્તિ અજુવાલે રે. શુ૦ ૯
એકતા જ્ઞાન નિશ્ચય દયા, સુગુરૂ તેહને ભાખે રે;
જેહ નિર્વિકલ્પ ઉપયોગમાં, નિજ પ્રાણને રાખે રે. શુ૦ ૧૦
જેહ રાખે પર પ્રાણને, દયા તાસ વ્યવહારે રે;
નિજ દયા વિણુ કહો પર દયા, હોવે કવણુ પ્રકારે રે. શુ૦ ૧૧
લોક વિણુ જેમ નગર મેદિની, જેમ જીવ વિણુ કાયા રે;
ફોક તેમ જ્ઞાનવિણુ પરદયા, જિસી નટ તણી માયા રે. શુ૦ ૧૨
સર્વ આચારમય પ્રવચને, ભણ્યો અનુભવ યોગ રે;
તેહથી મુનિ વમે મોહને. વલી રતિ અરતી શોગ રે. શુ૦ ૧૩
સૂત્ર અક્ષર પરાવર્તના, સરસ સેલડી દાખી રે;
તાસ રસ અનુભવ ચાખીએ, જીહાં એક છે સાખી રે. શુ૦ ૧૪
આતમ રામ અનુભવ ભજો, તજો પરતણી માયા રે;
એહ છે સાર જિનવચનનો, વલી એ શિવ છાયા રે. શુ૦ ૧૫

ઢાલ ૫ મી. (પ્રભુ ચિત્ત ધરીને અવધારો ગુણવાત—એ દેશી.)

એમ નિશ્ચય નય સાંભલીજી, બોલે એક અજાણ;
આદરશું અમે જ્ઞાનનેજી, શું કીજે પચ્ચખાણ.
સોભાગી જિન સીમંધર સુણો વાત. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કિરિયા ઉત્થાપી કરીજી, છાંડી તેણે લાજ;
નવી જાણે તે ઉપજેજી, કારણ વિણ નવી કાજ. સો૦ ૨
નિશ્ચય નય અવલંબતાજી, નવી જાણે તસ મર્મ;
છોડે જે વ્યવહારનેજી, લોપે તે જિન ધર્મ. સો૦ ૩
નિશ્ચય દૃષ્ટિ હૃદયે ધરીજી, પાળે જે વ્યવહાર;
પુન્યવંત તે પામશેજી, ભવસમુદ્રનો પાર. સો૦ ૪
તુરંગ ચઢી જેમ પામીએજી, વેગે પુરનો પંથ;
માર્ગ તેમ શિવનો લહેજી, વ્યવહારે નિર્ગ્રંથ. સો૦ ૫
મહેલ ચઢંતાં જેમ નહીંજી, તેહ તુરંગનું કાજ;
સફલ નહીં નિશ્ચય લહેજી, તેમ તનુ કિરિયા સાજ. સો૦ ૬
નિશ્ચય નવી પામી શકેજી, પાળે નવી વ્યવહાર;
પુન્ય રહિત જે એહવાજી, તેહનો કોણ આધાર. સો૦ ૭
હેમ પરીક્ષા જેમ હુવેજી, સહત હુતાશન તાપ;
જ્ઞાન દશા તેમ પરખીએજી, જિહાં બહુ કિરિયા વ્યાપ. સો૦ ૮
આલંબન વિણ જેમ પડેજી, પામી વિષમી વાટ;
મુગ્ધ પડે ભવકૂપમાંજી, તેમ વિણ કિરિયા ઘાટ. સો૦ ૯
ચરિત્ર ભણી બહુ લોકમાંજી, ભરતાદિકના જેહ;
લોપે શુભ વ્યવહારનેજી, બોધિ હણે નિજ તેહ. સો૦ ૧૦
બહુ દલ દીસે જીવનાંજી, વ્યવહારે શિવ યોગ;
છીંડી તાકે પાધરાજી, છોડી પંથ અયોગ. સો૦ ૧૧
આવશ્યક માંહે ભાખિઓજી, એહ જ અર્થ વિચાર;
ફલ સંશય પણ જાણતાંજી, જાણીજે સંસાર. સો૦ ૧૨

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૬ ઠી. (મુનિ મન સરોવર હંસલો–એ દેશી.)

અવર ઇસ્યો નય સાંભલી, એક ગ્રહે વ્યવહારો રે;
મર્મ દ્વિવિધ તસ નવી લહે, શુદ્ધ અશુદ્ધ વિચારો રે. ૧

તુજ વિણુ ગતિ નહીં જંતુની, તું જગજંતુનો દીવો રે;
જીવીએ તુજ અવલંબને, તું સાહેબ ચિરંજીવો રે. તુ૦ ૨

જેહ ન આગમે વારિયો, દીસે અશઠ આચારો રે;
તેહ જ બુધે બહુમાનિયો, શુદ્ધ કહ્યો વ્યવહારો રે. તુ૦ ૩

જેહમાં નિજ મતિ કલ્પના, તેહથી નવી ભવપારો રે;
અંધ પરંપરા (એ) બાંધિયો, તેહ અશુદ્ધ આચારો રે. તુ૦ ૪

શિથિલ વિહારીએ આચર્યાં, આલંબન જે કૂડાં રે;
નિયતવાસાદિક સાધુને, તે નવી જાણીએ રૂડાં રે. તુ૦ ૫

આજ ન ચરણુ છે આકરૂં, સંહનનાદિક દોષે રે;
એમ નિજ અવગુણુ ઓલવી, કુમતિ કદાગ્રહ પોષે રે. તુ૦ ૬

ઉત્તર ગુણુ માંહે હીણુલા, ગુરૂ કાલાદિક પાખે રે;
મૂલ ગુણે નહીં હીણુલા, એમ પંચાશક ભાખે રે. તુ૦ ૭

પરિગ્રહ ગ્રહ વશ લિંગિયા, લઈ કુમતિ રજ માથે રે;
નિજ ગુણ પર અવગુણુ લહે, ઇંદ્રિય વૃષભ ન નાથે રે. તુ૦ ૮

નાણુ રહિત હિત પરિહરી, નિજ દંસણુ ગુણુ લૂસે રે;
મુનિ જનના ગુણુ સાંભલી, તેહ અનારજ રૂસે રે. તુ૦ ૯

અણુ સમ દોષ જે પર તણો, મેરૂ સમાન તે બોલે રે;
જેહશું પાપની ગોઠડી, તેહશું હૈયડું ખોલે રે. તુ૦ ૧૦

સૂત્ર વિરૂદ્ધ જેહ આચરે, થાપે અવિધિના ચાલા રે;
તે અતિ નિવિડ મિથ્યા મતિ, બોલે ઉપદેશ માલા રે. તુ૦ ૧૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પામર જન પણ નવી કહે, સહસા જૂઠ સથકો રે;
જૂઠ કહે મુનિવેષ જે, તે પરમારથ ચૂકો રે. તુ૦ ૧૨
નિર્દય હૃદય છકાયમાં, જે મુનિ વેષે પ્રવર્તે રે;
ગૃહ યતિ ધર્મથી બાહિરા, તે નિર્ધન ગતિ વર્તે રે. તુ૦ ૧૩
સાધુભક્તિ જિનપૂજના, દાનાદિક શુભ કર્મ રે;
શ્રાવક જિને કહ્યો અતિ ભલો, નહીં મુનિવેષ અધર્મ રે. તુ૦ ૧૪
કેવલ લિંગધારી તણો, જે વ્યવહાર અશુદ્ધો રે;
આદરીએ નવી સર્વથા, જાણી ધર્મ વિરૂદ્ધો રે. તુ૦ ૧૫

ઢાલ ૭ મી. (આગે પૂરવ વાર નવાણું–એ દેશી.)

જે મુનિ વેષ શકે નવિ છાંડી, ચરણ કરણ ગુણ હીણાજી,
તે પણ મારગ માંહે દાખ્યા, મુનિ ગુણ પક્ષે લીણાજી;
મૃષાવાદ ભવ કારણ જાણી, મારગ શુદ્ધ પ્રરૂપેજી,
વંદે નવી વંદાવે મુનિને, આપ થઇ નિજ રૂપેજી. ૧
મુનિ ગુણ રાગે પૂરા શૂરા, જે જે જયણા પાલેજી,
તે તેહથી શુભ ભાવ લહીને, કર્મ આપણા ટાળેજી;
આપ હીનતા જે મુનિ ભાખે, માન સાંકડે લોકેજી,
એ દુર્ધર વ્રત એહનું દાખ્યું, જે નવી ફૂલે ફોકેજી. ૨
પ્રથમ સાધુ બીજો વર શ્રાવક, ત્રીજો સંવેગ પાખીજી,
એ ત્રણે શિવ મારગ કહીએ, જીહાં છે પ્રવચન સાખીજી;
શેષ ત્રણ ભવ મારગ કહીએ, કુમતિ કદાગ્રહે ભરિયાજી,
ગૃહી યતિલિંગ કુલિંગે લખીએ, સકલ દોષના દરિયાજી. ૩
જે વ્યવહાર મુક્તિ મારગમાં, ગુણઠાણાને લેખેજી,
અનુક્રમે ગુણશ્રેણિનું ચઢવું, તેહજ જિનવર દેખેજી;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જે પણ દ્રવ્ય કિયા પ્રતિપાલે, તે પણ સન્મુખ ભાવેજી,
શુકલ બીજની ચંદ્રકલા જેમ, પૂર્ણ ભાવમાં આવેજી. ૪
તે કારણ લજ્જાદિકથી પણ, શીલ ધરે જે પ્રાણીજી,
ધન્ય તેહ કૃતપુન્ય કૃતારથ, મહાનિશિથે વાણીજી;
એ વ્યવહાર નયે મન ધારો, નિશ્ચય નય મત દાખ્યુંજી,
પ્રથમ અંગમાં વિતિગિચ્છાએ, ભાવચરણ નવિ ભાખ્યુંજી. ૫

ઢાલ ૮ મી. (ચોપાઇની દેશી.)

અવર એક ભાખે આચાર, દયામાત્ર શુદ્ધજ વ્યવહાર;
જે બોલે તેહજ ઉત્થપે, શુદ્ધ કરૂં હું એમ મુખ જપે. ૧
જિનપૂજાદિક શુભ વ્યાપાર, તે માને આરંભ અપાર;
નવી જાણે ઉતરતાં [1]નઇ, મુનિને જીવદયા કયાં ગઈ. ૨
જો ઉતરતાં મુનિને નદી, વિધિ જોગે નવી હિંસા વદી;
તો વિધિજોગે જિનપૂજના, શિવકારણ મત ભૂલો જના. ૩
વિષયારંભ તણો જયાં ત્યાગ, તેહથી લહીએ ભવજલ તાગ;
જિનપૂજામાં શુભ ભાવથી, વિષયારંભ તણો ભય નથી. ૪
સામાયિક પ્રમુખે શુભ ભાવ, યદ્યપિ લહીએ ભવજલ નાવ.
તો પણ જિનપૂજાએ સાર, જિનનો વિનય કહ્યો ઉપચાર. ૫
આરંભાદિક શંકા ધરી, જો જિનરાજ ભકિત પરિહરી;
દાન માન વંદન આદેશ, તો તુજ સબલો પડીઓ કલેશ. ૬
સ્વરૂપથી દીસે સાવદ્ય, અનુબંધે પૂજા નિરવદ્ય;
જે કારણ જિન ગુણ બહુમાન, જે અવસરે વરતે શુભ ધ્યાન. ૭

---

૧ નદી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જિનવર પૂજા દેખી કરી, ભવિયણ ભાવે ભવજલ તરી;
છકાયના રક્ષક હો વળી, એહ ભાવ જાણે કેવલી. ૮
જલ તરતાં જલ ઉપર યથા, મુનિને દયા ન હોયે વૃથા;
પુષ્પાદિક ઉપર તિમ જાણ, પુષ્પાદિક પૂજાને ઠાણ. ૯
તો મુનિને નહીં કેમ પૂજના, એમ તું શું ચિંતે શુભ મના;
રોગીને ઔષધ સમ એહ, નીરોગી છે મુનિવર દેહ. ૧૦

ઢાલ ૯ મી. (પ્રથમ ગોવાલ તણે ભવેજી–એ દેશી)

ભાવસ્તવ મુનિને ભલોજી, બેહુ ભેદે ગૃહી ધાર,
ત્રીજે અધ્યયને કહ્યોજી, મહાનિશિથ મોઝાર;
સુણો જિન તુજ વિણ કવણ આધાર. સુ૦ ૧
વળી તિહાં ફલ દાખિયુંજી, દ્રવ્યસ્તવનું રે સાર;
સ્વર્ગ બારમું ગૃહસ્થનેજી, એમ દાનાદિક ચાર. સુ૦ ૨
છઠે અંગે દ્રૌપદીજી, જિનપ્રતિમા પૂજેય;
સૂરિયાભ પરે ભાવથીજી, એમ જિન વીર કહેય. સુ૦ ૩
નારદ આવે નવી થઈજી, ઉભી તેહ સુજાણ;
તે કારણ તે શ્રાવિકાજી, ભાખે આલ અજાણ. સુ૦ ૪
જિનપ્રતિમા આગલ કહ્યોજી, શક્રસ્તવ તેણે નાર;
જાણે કોણ વિણ શ્રાવિકાજી, એહ વિધિ હૃદય વિચાર. સુ૦ ૫
પૂજે જિનપ્રતિમા પ્રત્યેજી, સૂરિયાભ સુરરાય;
વાંચી પુસ્તક રત્નનાજી, લેઇ ધર્મ વ્યવસાય. સુ૦ ૬
રાયપસેણી સૂત્રમાંજી, મોટો એહ પ્રબંધ;
એહ વચન અણ માનતાજી, કરે કરમનો બંધ. સુ૦ ૭
વિજયદેવ વક્તવ્યતાજી, જીવાભિગમે રે એમ;
જો સ્થિતિ છે એ સુરતણીજી, તો જિન ગુણ સ્તુતિ કેમ. સુ૦ ૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સિદ્ધારથરાયે કર્યાજી, યાગ અનેક પ્રકાર;
કલ્પસૂત્રે એમ ભાખિયુંજી, તે જિનપુજા સાર. સુ૦ ૯
શ્રમણોપાસક તે કહ્યાજી, પહેલા અંગ મોઝાર;
યાગ અનેરા નવી કરેજી, તે જાણો નિરધાર. સુ૦ ૧૦
એમ અનેક સૂત્રે ભણ્યુંજી, જિનપૂજા ગૃહિકૃત્ય;
જે નવી માને તે સહીજી, કરશે બહુ ભવનૃત્ય. સુ૦ ૧૧

ઢાલ ૧૦ મી. (એણે પુર કંબલ કોઈ ન લેશી–એ દેશી.)

અવર કહે પુજાદિક ઠામે, પુન્યબંધ છે શુભ પરિણામે;
ધર્મ નવી ઇહાં કોઇ દીસે, જેમ વ્રત પરિણામે મન હીસે. ૧
નિશ્ચય ધર્મ ન તેણે જાણ્યો, જે શૈલેશી અંત વખાણ્યો;
ધર્મ અધર્મ તણો ક્ષયકારી, શિવસુખ દે જે ભવજલ તારી. ૨
તસ સાધન તું જે જે દેખે, નિજ નિજ ગુણઠાણાને લેખે;
તેહ ધર્મ વ્યવહારે જાણો, કારજ કારણ એક પ્રમાણો. ૩
એવંભૂત તણો મત ભાખ્યો, શુદ્ધ દ્રવ્ય નય એમ વલી દાખ્યો;
નિજ સ્વભાવ પરિણતિ તે ધર્મ, જે વિભાવ તે ભાવજ કર્મ. ૪
ધર્મ શુદ્ધ ઉપયોગ સ્વભાવે, પુન્ય પાપ શુભ અશુભ વિભાવે;
ધર્મહેતુ વ્યવહારજ ધર્મ, નિજ સ્વભાવ પરિણતિનો મર્મ. ૫
શુભ યોગે દ્રવ્યાશ્રવ થાય, નિજ પરિણામ ન ધર્મ હણાય;
યાવત્ યોગ ક્રિયા નહીં થંભી, તાવત્ જીવ છે યોગારંભી. ૬
મલિનારંભ કરે જે કિરિયા, અસદારંભ તજીને તરિયા;
વિષય કષાયાદિકને ત્યાગે, ધર્મ મતિ રહીએ શુભ માગે. ૭
સ્વર્ગ હેતુ જો પુન્ય કહીજે, તો સરાગ સંયમ પણ લીજે;
બહુરાગે જે જિનવર પૂજે, તસ મુનિની પરે પાતક ધ્રૂજે. ૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ભાવસ્તવ એહથી પામીજે, દ્રવ્યસ્તવ એ તેણે કહીજે;
દ્રવ્ય શબ્દ છે કારણ વાચી, ભ્રમે મ ભૂલો કર્મ નિકાચી. ૯

ઢાલ ૧૧ મી. (દાન ઉલટ ધરી દીજીએ—એ દેશી.)

કુમતિ એમ સકલ દૂરે કરી, ધારીએ ધર્મની રીત રે;
હારીએ નવી પ્રભુ બલ થકી, પામીએ જગતમાં જીત રે.
સ્વામી સીમંધર ! તું જયો. ૧
ભાવ જાણો સકલ જંતુના, ભવ થકી દાસને રાખ રે;
બોલિયા બોલ જે તે ગણું, સફલ જો છે તુજ સાખ રે. સ્વા. ૨
એક છે રાગ તુજ ઉપરે, તે મુજ શિવતરૂ કંદ રે;
નવી ગણું તુજ પરે અવરને, જો મલે સુર નર વૃંદ રે. સ્વા. ૩
તુજ વિના મેં બહુ દુઃખ લહ્યાં, તુજ મિલે તે કેમ હોય રે;
મેહ વિણુ મોર માચે નહિં, મેહ દેખી માચે સોય રે. સ્વા. ૪
મન થકી મિલન મેં તુજ કિયો, ચરણ તુજ ભેટવા સાંઇ રે;
કીજીએ જતન જિન એ વિના, અવર ન વાંછીએ કાંઈ રે. સ્વા. ૫
તુજ વચનરાગ સુખ આગલે, નવી ગણું સુરનરશર્મ રે;
કોડી જો કપટ કોઇ દાખવે, નવી તજું તોય તુજ ધર્મ રે. સ્વા. ૬
તું મુજ હૃદયગિરિમાં વસે, સિંહ જો પરમ નિરીહ રે;
કુમત માતંગના જૂથથી, તો ન કશી મુજ બીહ રે. સ્વા. ૭
કોડી છે દાસ પ્રભુ ! તાહરે, માહરે દેવ ! તું એક રે;
કીજીએ સાર સેવક તણી, એ તુજ ઉચિત વિવેક રે. સ્વા. ૮
ભક્તિ ભાવે ઇશ્યું ભાખીએ રાખીએ એહ મન માંહી રે;
દાસના ભવદુઃખ વારીએ, તારીએ સો ગ્રહી બાંહી રે. સ્વા. ૯

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

બાલ જેમ તાત આગલ કહે, વિનવું હું તેમ તુઝ રે;
ઉચિત જાણો તેમ આચરૂં, નવી રહ્યું તુજ કિશું ગુઝ રે. સ્વા. ૧૦
મુજ હોજો ચિત્ત શુભ ભાવથી, ભવ ભવ તાહરી સેવ રે;
યાચીએ કોડી યતને કરી, એહ તુજ આગલે દેવ રે. સ્વા. ૧૧

કલશ. (હરિગીત છંદ.)

ઇમ સકલ સુખકર દુરિત ભયહર વિમલ લક્ષણ ગુણધરો,
પ્રભુ અજર અમર નરિંદ વંદિત વીનવ્યો સીમંધરો;
નિજ નાદ તર્જિત મેઘ ગર્જિત ધૈર્ય નિર્જિત મંદરો,
શ્રી નયવિજય બુધ ચરણ સેવક જસ વિજય બુધ જય કરો. ૧

મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ કૃત-

આઠ દૃષ્ટિની ઢાલો.

ઢાલ ૧ લી. (ચતુર સનેહી મોહના-એ દેશી.)

શિવસુખ કારણ ઉપદિશી, યોગ તણી અડ દિટ્ઠી રે;
તે ગુણ થુણી જિન વીરનો, કરશું ધર્મની પુટ્ઠી રે.
વીર જિનેશ્વર દેશના. ૧
સઘન અઘન દિન રયણિમાં, બાલ વિકલ ને અનેરા રે;
અર્થ જુવે જેમ જુજુઆ, તેમ ઓઘ નજરના ફેરા રે. વી. ૨
દર્શન જે થયા જુજુઆ, તે ઓઘ નજરને ફેરે રે;
ભેદ સ્થિરાદિક દૃષ્ટિમાં, સમકિત દૃષ્ટિને હેરે રે. વી. ૩
દર્શન સકલના નય ગ્રહે, આપ રહે નિજ ભાવે રે;
હિત કરી જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવે રે. વી. ૪

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દૃષ્ટિ સ્થિરાદિક ચારમાં, મુક્તિ પ્રયાણ ન ભાંજે રે;
રયણી શયન જેમ શ્રમ હરે, સુર નર સુખ તેમ છાજે રે. વી. ૫
એહ પ્રસંગથી મેં કહ્યું, પ્રથમ દૃષ્ટિ હવે કહીએ રે;
જિહાં મિત્રા તિહાં બોધ જે, તે તૃણ [૧]અગ્નિસો લહીએ રે. વી. ૬
વ્રત પણ ઇહાં યમ સંપજે, ખેદ નહીં શુભ કાજે રે;
દ્વેષ નહીં વલી અવરશું, એ ગુણ અંગ વિરાજે રે. વી. ૭
યોગના બીજ ઇહાં ગ્રહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામો રે;
ભાવાચારજ સેવના, ભવ ઉદ્વેગ સુઠામો રે. વી. ૮
દ્રવ્ય અભિગ્રહ પાલવા, ઔષધ પ્રમુખને દાને રે;
આદર આગમ આશરી, લિખનાદિક બહુમાને રે. વી. ૯
લેખન પૂજન આપવું, શ્રુત વાચના ઉદ્ગ્રાહો રે;
ભાવ વિસ્તાર સજ્ઝાયથી, ચિંતન ભાવન ચાહો રે. વી. ૧૦
બીજ કથા ભલી સાંભલી, રોમાંચિત હુવે દેહ રે;
એહ અવંચક યોગથી, લહીએ ધર્મ સનેહ રે. વી. ૧૧
સદ્ગુરૂ યોગે વંદન ક્રિયા, તેહથી ફલ હોય જેહ રે;
યોગ ક્રિયા ફલ ભેદથી, ત્રિવિધ અવંચક એહ રે. વી. ૧૨
ચાહે ચકોર તે ચંદ્રને, મધુકર માલતી ભોગી રે;
તેમ ભવ્ય સહજ ગુણે હોયે, ઉત્તમ નિમિત્ત સંયોગી રે. વી. ૧૩
એહ અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવર્તે રે;
સાધુને સિદ્ધદશા સમું, બીજનું ચિત્ત પ્રવર્તે રે. વી. ૧૪
કરણ અપૂર્વના નિકટથી, જે પહેલું ગુણઠાણું રે;
મુખ્યપણે તે ઇહાં હોયે, સુયશ વિલાસનું ટાણું રે. વી. ૧૫

---

૧ અગ્નિ જેવો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૨ જી. (મન મોહન મેરે–એ દેશી.)

દર્શન તારા દૃષ્ટિમાં મન મોહન મેરે, [1]ગોમય અગ્નિ સમાન રે, મ૦
શૌચ સંતોષ ને તપ ભલું, મ૦ સજ્ઝાય ઇશ્વર ધ્યાન રે. મ૦ ૧
નિયમ પંચ ઈહાં સંપજે, મ૦ નહિં કિરિયા ઉદ્વેગ રે; મ૦
જિજ્ઞાસા ગુણ તત્ત્વની, મ૦ પણ નહિં નિજ હઠ ટેગ રે. મ૦ ૨
એહ દૃષ્ટિમાં વર્તતા, મ૦ યોગ કથા બહુ પ્રેમ રે; મ૦
અનુચિત તેહ ન આદરે, મ૦ વાળ્યો વળે જેમ હેમ રે. મ૦ ૩
વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મ૦ દેખે નિજ ગુણ હાણ રે; મ૦
ત્રાસ ધરે ભવ ભય થકી, મ૦ ભવ માને દુઃખ ખાણ રે. મ૦ ૪
શાસ્ત્ર ઘણા મતિ થોડલી, મ૦ શિષ્ટ કહે તે પ્રમાણ રે; મ૦
સુયશ લહે એ ભાવથી, મ૦ ન કરે જુઠ ડફાણ રે. મ૦ ૫

ઢાલ ૩ જી. (પ્રથમ ગોવાલ તણે ભવેજી–એ દેશી.)

ત્રીજી દૃષ્ટિ બલા કહીજી, કાષ્ટ અગ્નિ સમ બોધ;
ક્ષેપ નહિં આસન સધેજી, શ્રવણ સમીહા સોધ રે.
જિનજી ! ધન્ય ધન્ય તુજ ઉપદેશ. ૧
તરૂણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યોજી, જેમ ચાહે સુરગીત;
સાંભળવા તેમ તત્ત્વનેજી, એ દૃષ્ટિ સુવિનીત રે. જિ૦ ૨
[2]સરી એ બોધ પ્રવાહનીજી, એ વિણ શ્રુત થલ કૂપ;
શ્રવણ સમીહા તે કિસિજી, [3]શયિત સુણે જેમ ભૂપ. જિ૦ ૩
મન રીઝે તન ઉલ્લસેજી, રીઝે બુઝે એકતાન;
તે ઇચ્છા વિણ ગુણકથાજી, બહેરા આગલ ગાન રે. જિ૦ ૪
વિઘન ઇહાં પ્રાયઃ નહીંજી, ધર્મહેતુમાં કોય;
અનાચાર પરિહારથીજી, સુયશ મહોદય હોય રે. જિ૦ ૫

---

૧ છાણાનો અગ્નિ. ૨ તલાવડી. ૩ સૂતેલો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૪ થી. (ઝાંઝરિયા મુનિવરની દેશી.)

ચોગ દૃષ્ટિ ચોથી કહીજી, દીપ્રા તિહાં ન ઉત્થાન;
પ્રાણાયામ તે ભાવથીજી, દીપ પ્રભા સમ જ્ઞાન.
મન મોહન જિનજી ! મીઠી તાહરી વાણ. ૧
બાહ્યભાવ રેચક ઇહાંજી, પૂરક અંતરભાવ;
કુંભક સ્થિરતા ગુણે કરીજી, પ્રાણાયામ સ્વભાવ. મ૦ ૨
ધર્મ અર્થે ઇહાં પ્રાણનેજી, છોડે પણ નહિં ધર્મ;
પ્રાણ અર્થે સંકટ પડેજી, જુવો એ દૃષ્ટિનો મર્મ. મ૦ ૩
તત્ત્વ શ્રવણ મધુરોદકેજી, ઇહાં હોય બીજ પ્રરોહ;
ખાર ઉદક સમ ભવ તજેજી, ગુરૂ ભક્તિ અદ્રોહ. મ૦ ૪
સૂક્ષ્મ બોધ તો પણ ઇહાંજી, સમકિત વિણ નવિ હોય;
વેદ્ય સંવેદ્ય પદે કહ્યોજી, તે ન અવેદ્યે જોય. મ૦ ૫
વેદ્ય બંધ શિવ હેતુ છેજી, સંવેદન તસ નાણ;
નય નિક્ષેપે અતિ ભલુંજી, વેદ્ય સંવેદ્ય પ્રમાણ. મ૦ ૬
તે પદ ગ્રંથીભેદથીજી, છેહલી પાપ પ્રવૃત્તિ;
તપ્ત લોહપદ ધૃતિ સમીજી, તિહાં હોય અંત નિવૃત્તિ. મ૦ ૭
એહ થકી વિપરીત છે જી, પદ તે અવેદ્ય સંવેદ્ય,
ભવાભિનંદી જીવનેજી, તે હોય વજ્ર અભેદ્ય. મ૦ ૮
લોભી કૃપણ [૧]દયામણોજી, માયી મચ્છર ઠાણ;
ભવાભિનંદી ભય ભર્યોજી, અફલ આરંભ અયાણ. મ૦ ૯
એવા અવગુણવંતનુંજી, પદ છે અવેદ્ય કઠોર;
સાધુસંગ આગમ તણોજી, તે જીત્યો ધુર [૨]ધોર. મ૦ ૧૦
તે જીતે સહજે ટલેજી, વિષમ કુતર્ક પ્રકાર;
દુર નિકટ હાથી હણેજી, જેમ એ બઠર વિચાર. મ૦ ૧૧

---

૧ દયાનો દોળી. ૨ મોહનીય કર્મ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

હું પામ્યો સંશય નહીંજી, મૂરખ કરે એ વિચાર;
આલસુઆ ગુરૂ શિષ્યનોજી, તે તો વચન પ્રકાર. મ૦ ૧૨
ધી (એ) જે તે [૧]પતિઆવવુંજી, આપ મતે અનુમાન;
આગમને અનુમાનથીજી, સાચું લહે સુજ્ઞાન. મ૦ ૧૩
નહીં સર્વજ્ઞ જૂજૂઆજી, તેહના જે વલી દાસ;
ભગતી દેવની પણ કહીજી, ચિત્ર અચિત્ર પ્રકાશ. મ૦ ૧૪
દેવ સંસારી અનેક છે જી, તેહની ભક્તિ વિચિત્ર;
એક રાગ પર દ્વેષથીજી, એક મુક્તિની અચિત્ર. મ૦ ૧૫
ઇંદ્રિયાર્થ ગત બુદ્ધિ છે જી, જ્ઞાન છે આગમ હેત,
અસંમોહ શુભ કૃતિ ગુણેજી, તેણે ફલ ભેદ સંકેત. મ૦ ૧૬
આદર કિરિયા રીત ઘણીજી, વિઘન ટલે મિલે લચ્છી;
જિજ્ઞાસા બુદ્ધિ સેવનાજી, શુભકૃતિ ચિન્હ પ્રત્યચ્છી. મ૦ ૧૭
બુદ્ધિ ક્રિયા ભવફલ દીયેજી, જ્ઞાન ક્રિયા શિવ અંગ;
અસંમોહ ક્રિયા દિયેજી, શીઘ્ર મુક્તિ ફલ ચંગ. મ૦ ૧૮
પુદ્ગલ રચના કારમીજી, તિહાં જસ ચિત્ત ન લીન;
એહ માર્ગ તે શિવ તણોજી, ભેદ [૨]લહે જગ દીન. મ૦ ૧૯
શિષ્ય ભણી જિન દેશનાજી, કહે જન પરિણુતી ભિન્ન;
[૩]કહી મુનિની નય દેશનાજી, પરમારથથી અભિન્ન. મ૦ ૨૦
શબ્દ ભેદ ઝગડો કિશ્યો જી, પરમારથ જો એક;
કહો ગંગા કહો સુરનદીજી, વસ્તુ ફરે નહીં છેક. મ૦ ૨૧
ધર્મ ક્ષમાદિક પણ મિટેજી, પ્રગટે ધર્મ સન્યાસ;
તો ઝગડા [૪]ઝાંટા તણોજી, મુનિને કવણુ અભ્યાસ. મ૦ ૨૨
અભિનિવેશ સઘલો તજીજી; ચાર લહી જેણે દૃષ્ટિ;
તે લેશે હવે પંચમીજી, સુયશ અમૃત ઘન વૃષ્ટિ. મ૦ ૨૩

---

૧ ચોક્કસ કરવું. ૨ લખે—જાણે. ૩ પાઠાંતર—કહે. ૪ પા૦ ઝોટા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૫ મી. (ધન્ય ધન્ય સંપ્રતિ સાચો રાજા—એ દેશી.)

દૃષ્ટિ સ્થિરા માંહે દર્શન નિત્યે, રતન પ્રભા સમ જાણો રે;
ભ્રાંતિ નહિં વલી બોધ તે સુક્ષ્મ, પ્રત્યાહાર વખાણો રે. ૧
એ ગુણ વીરતણો ન વીસારૂં, સંભારૂં દિન રાત રે;
પશુ ટાલી સુરરૂપ કરે જે, સમકિતને અવદાત રે. એ. ૨
બાલ ધુલિ ઘર લીલા સરખી, ભવ ચેષ્ટા ઇહાં ભાસે રે;
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ સવી ઘટમાં પ્રગટે, અષ્ટ મહા સિદ્ધિ પાસે રે. એ. ૩
વિષય વિકારે ઇંદ્રિય ન જોડે, તે ઈહાં પ્રત્યાહારો રે;
કેવલ જ્યોતિ તે તત્ત્વ પ્રકાશે, શેષ ઉપાય અસારો રે. એ. ૪
શીતલ ચંદનથી પણ ઉપન્યો, અગ્નિ દહે જેમ વનને રે;
ધર્મજનિત પણ ભોગ ઇહાં તેમ, લાગે અનિષ્ટ તે મનને રે. એ. ૫
અંશે હોય ઈહાં અવિનાશી, પુદ્ગલ જાલ તમાસીરે;
ચિદાનંદ ઘન સુયશ વિલાસી, કેમ હોય જગનો આશી રે. એ. ૬

ઢાલ ૬ ઠ્ઠી. (ભોલીડા હંસા રે વિષય ન રાચીએ—એ દેશી.)

અચપલ રોગ રહિત નિઠુર નહિં, અલ્પ હોય દોય નીતિ;
ગંધ તે સારો કાંતિ પ્રસન્નતા, સુસ્વર પ્રમુખ પ્રવૃત્તિ.
ધન્ય ધન્ય શાસન શ્રી જિનવરતણું. ૧
ધીર પ્રભાવી રે આગલે યોગથી, મિત્રાદિક યુત ચિત્ત;
લાભ ઇષ્ટનો રે દ્વંદ્વ અધૃષ્યતા, જનપ્રિયતા હોય નિત્ય. ધ. ૨
નાશ દોષનો રે તૃપ્તિ પરમ લહે, સમતા ઉચિત સંયોગ;
નાશ વૈરનો રે બુદ્ધિ ઋતંભરા, એહ નિષ્પન્ન યોગ. ધ. ૩
ચિન્હ યોગના રે જે પર ગ્રંથમાં, યોગાચાર્યે દીઠ;
પંચમ દૃષ્ટિ થકી તે જોડીએ, એહવા તેહ ગરિઠ. ધ. ૪

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

છઠ્ઠી દિઠ્ઠી રે હવે કાંતા કહુ, તિહાં ૧તારાભ પ્રકાશ;
તત્ત્વ મિમાંસા રે દૃઢ હોય ધારણા, નહિં અન્ય શ્રુતનો સંવાસ. ધ. ૫
મન મહિલાનું રે વ્હાલા ઉપરે, બીજા કામ કરંત;
તેમ શ્રુત ધર્મે રે એહમાં મન ધરે, જ્ઞાનાક્ષેપકવંત. ધ. ૬
એહવે જ્ઞાને રે વિઘન નિવારણુ, ભોગ નહિં ભવ હેત;
નવી ગુણ દોષ ન વિષય સ્વરૂપથી, મનગુણઅવગુણ ખેત. ધ. ૭
માયા પાણી રે જાણી તેહને, લંઘી જાય અડોલ;
સાચું જાણી રે તે બીતો રહે, ન ચલે ડામાડોલ. ધ. ૮
ભોગ તત્ત્વને રે એ ભય નવી ટલે, જૂઠા જાણે રે ભોગ;
તે એ દૃષ્ટિ રે ભવ સાયર તરે, લહે વલી સુયશ સંયોગ. ધ. ૯

ઢાલ ૭ મી. (એ છીંડી કિહાં રાખી—એ દેશી.)

અર્ક પ્રભાસમ બોધ પ્રભામાં, ધ્યાન પ્રિયા એ દિઠ્ઠી;
તત્ત્વ તણી પ્રતિપત્તિ ઇહાં વલી, રોગ નહિં સુખ પુઠ્ઠી રે.
ભવિકા ! વીર વચન ચિત્ત ધારો. ૧
સઘલું પરવશ તે દુઃખ લક્ષણ, નિજ વશ તે સુખ લહીએ;
એ દૃષ્ટે આતમ ગુણ પ્રગટે, કહો સુખ તે કોણ કહીએ. ભ. ૨
નાગર સુખ પામર નાવ જાણે, વલ્લભ સુખ ન કુમારી;
અનુભવ વિણ તેમ ધ્યાન તણું સુખ, કોણ જાણે નરનારી. ભ. ૩
એહ દૃષ્ટિમાં નિર્મલ બોધે, ધ્યાન સદા હોય સાચું;
દૂષણ રહિત નિરંતર જ્યોતિ, રતન તે દીપે જાચું રે. ભ. ૪
વિષભાગ ક્ષય શાંતવાહિતા, શિવમાર્ગ ધ્રૂવ નામ;
કહે અસંગ ક્રિયા ઇહાં યોગી, વિમલ સુયશ પરિણામ રે. ભ. ૫

---

૧ તારા જેવો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૮ મી. (તુજ સાથે નહિ બોલું મારા વ્હાલા–એ દેશી.)

દૃષ્ટિ આઠમી સાર સમાધિ, નામ પરા તસ જાણુંજી,
આપ સ્વભાવે પ્રવૃત્તિ પૂરણ, શશીસમ બોધ વખાણુંજી;
નિરતિચારપદે[1] એ યોગી, કહીએ નહિ અતિચારીજી,
આરોહે આરૂઢે ગિરિને, તેમ એહની ગતિ ન્યારીજી. ૧
ચંદન ગંધ સમાન ક્ષમા ઇહાં, વાસકને ન ગવેખેજી,
આસંગે વર્જિત વલી એહમાં, કિરિયા નિજ ગુણ લેખેજી;
શિક્ષાથી જેમ રતન નિયોજન, દૃષ્ટિ ભિન્ન તેમ એહોજી,
તાસ નિયોગે કરણ અપૂરવ, લહે મુનિ કેવલ ગેહોજી. ૨
ક્ષીણ દોષ સર્વજ્ઞ મહામુનિ, સર્વ લબ્ધિ ફલ ભોગીજી,
પર ઉપકાર કરી શિવસુખ તે, પામે યોગી અયોગીજી;
સર્વ શત્રુ ક્ષય સર્વ વ્યાધિ ક્ષય, પૂરણ સર્વ સમીહાજી,
સર્વ અર્થયોગે સુખ તેહથી, અનંતગુણ નિરીહાજી. ૩
એ અડ દિટ્ઠી કહી સંક્ષેપે, યોગ શાસ્ત્ર સંકેતેજી,
કુલયોગીને પ્રવૃત્ત ચક્ર જે, તેહ તણે હિત હેતેજી;
યોગીકુલે જાયા તસ ધર્મે, અનુગત તે કુલયોગીજી,
અદ્વેષી ગુરૂ દેવ [2]દ્વિજ પ્રિય, દયાવંત ઉપયોગીજી. ૪
શુશ્રૂષાદિક [3]અડગુણ સંપૂર્ણ, પ્રવૃત્ત ચક્ર તે કહીએજી,
યમદ્વય લાભી પર દુગ અર્થી, આદ્ય અવંચક લહીએજી;
ચાર અહિંસાદિ યમ ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ સ્થિર સિદ્ધનામેજી,
શુદ્ધ રૂચિએ પાલે અતિચારહ–ટાલે ફલ પરિણામેજી. ૫
કુલયોગીને પ્રવૃત્ત ચક્રને, શ્રવણ શુદ્ધિ પક્ષપાતજી,
યોગ દૃષ્ટિ ગ્રંથે હિત હોવે, તેણે કહી એ વાતજી;

---

૧ પાંઠાંતર–નિરતિચાર પદ એહમાં યોગી ૨ બ્રહ્મચર્ય. ૩ આઠ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શુદ્ધ ભાવ ને સૂની કિરિયા, બેમાં અંતર કેતોજી,
જલહલતો સુરજ ને ખજુઆ, તાસ તેજમાં તેતોજી. ૬
ગુહ્ય ભાવ એ તેહને કહીએ, જેહશું અંતર ભાંજેજી,
જેહશું ચિત્ત પટંતર હોવે, તેહશું ગુહ્ય ન છાજેજી;
યોગ્ય અયોગ્ય વિભાગ અલહતો, કરશે મોટી વાતોજી,
ખમશે તે પંડિત પરિષદમાં, મુષ્ટિ પ્રહાર ને લાતોજી. ૭
સભા ત્રણ શ્રોતા ગુણ અવગુણ, નંદી સૂત્રે દીસેજી,
તે જાણી એ ગ્રંથ યોગ્યને, દેજો સુગુણ જગીશેજી;
લોક પૂરજો નિજ નિજ ઇચ્છા, યોગભાવ ગુણ રયણેજી,
શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક યશને વયણેજી. ૮

અધ્યાત્મયોગી શ્રીમાન્ આનંદઘનજીકૃત—

ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવનો.

---

(૧) શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવન.

(રાગ મારૂ—પરીક્ષાની દેશી.)

ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરો રે, ઓર ન ચાહું રે કંત;
રીઝ્યો સાહેબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાદિ અનંત. ઋ. ૧
પ્રીત સગાઇ રે જગમાં સહુ કરે રે, પ્રીત સગાઈ ન કોય;
પ્રીત સગાઇ રે નિરૂપાધિક કહી રે, સોપાધિક ધન ખોય. ઋ. ૨
કોઈ કંત કારણ કાષ્ટ ભક્ષણ કરે રે, મલશું કંતને ધ્યાય;
એ મેલો નવી [1]કદિયે સંભવે રે, મેળો ઠામ ન ઠાય. ઋ. ૩

---

૧ કદિયે—ક્યારે પણ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કોઈ પતિરંજન અતિ ઘણો તપ કરે રે, પતિરંજન તન તાપ;
એ પતિરંજન મેં નવી ચિત્ત ધર્યું રે, રંજન ધાતુ મિલાપ. ઋ. ૪
કોઈ કહે લીલા રે અલખ અલખ તણી રે, લખ પૂરે મન આશ;
દોષ રહિતને લીલા નવી ઘટે રે, લીલા દોષ વિલાસ. ઋ. ૫
'ચિત્ત પ્રસન્ને રે પૂજન ફલ કહ્યું રે, પૂજા અખંડિત એહ;
કપટ રહિત થઇ આતમ અર્પણા રે, આનંદઘન પદ રેહ. ઋ. ૬

---

(૨) શ્રી અજિતનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ આશાવરી.)

પંથડો નિહાલું રે બીજા જિનતણો રે, અજિત અજિત ગુણ ધામ;
જે તેં જીત્યા રે તેણે હું જીતિયો રે, પુરૂષ કિશ્યું મુઝ નામ. પં. ૧
ચરમ નયણે કરી મારગ જોવતાં રે, ભૂલ્યો સયલ સંસાર;
જેણે નયણે કરી મારગ જોઇએ રે, નયણ તે દિવ્ય વિચાર. પં. ૨
પુરૂષ પરંપર અનુભવ જોવતાં રે, અંધો અંધ પલાય;
વસ્તુ વિચારે રે જો આગમે કરી રે, તો ચરણ ધરણ નહિ ઠાય. પં. ૩
તર્ક વિચારે રે વાદ પરંપરારે, પાર ન પહોંચે કોય;
અભિમત વસ્તુ રે વસ્તુગતે કહે રે, તે વિરલા જગ જોય. પં. ૪
વસ્તુ વિચારે રે દિવ્ય નયન તણો રે, વિરહ પડ્યો નિરધાર;
તરતમ જોગે રે તરતમ વાસના રે, વાસિત બોધ આધાર. પં. ૫
કાળલબ્ધિ લહી પંથ નિહાલશું રે, એ આશા અવલંબ;
એ જન જીવે રે જિનજી જાણજો રે, આનંદઘન મત અંબ. પં. ૬

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૩) શ્રી સંભવનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ રામગિરિ)

સંભવદેવ તે ધુર સેવો સવે રે, લહી પ્રભુ સેવન ભેદ;
સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકા રે, અભય અદ્વેષ અખેદ. સં. ૧
ભય ચંચલતા હો જે પરિણામની રે, દ્વેષ અરોચક ભાવ;
ખેદ પ્રવૃત્તિ હો કરતાં થાકીએ રે, દોષ અબોધ લખાવ. સં. ૨
ચરમાવર્ત હો ચરમ કરણ તથા રે, ભવ પરિણતિ પરિપાક;
દોષ ટલે વલી દૃષ્ટિ ખુલે ભલી રે, પ્રાપ્તિ પ્રવચન વાક. સં. ૩
પરિચય પાતિક ઘાતક સાધુશું રે, અકુશલ અપચય ચેત;
ગ્રંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરે રે. પરિશીલન નય હેત. સં. ૪
કારણ જોગે હો કારજ નિપજે રે, એહમાં કોઈ ન વાદ;
પણ કારણ વિણ કારજ સાધીએ રે, એ નિજ [1]મત ઉન્માદ. સં. ૫
મુગ્ધ સુગમ કરી સેવન આદરે રે, સેવન અગમ અનુપ;
દેજો કદાચિત સેવક યાચના રે, આનંદઘન રસ રૂપ. સં. ૬

---

(૪) શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

(રાગ ધન્યાશ્રી–સિંધુઓ)

અભિનંદન જિન દર્શન-તરસિયે, દર્શન દુર્લભ દેવ;
મત મત ભેદે રે જો જઇ પૂછિયે, સહુ થાપે અહમેવ. અ. ૧
સામાન્યે કરી દરિસણ દોહિલું, નિર્ણય સકલ વિશેષ;
મદમેં ઘેર્યો રે અંધો કેમ કરે, રવિ શશિ રૂપ વિલેખ. અ. ૨
હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી જોઇએ, અતિ દુર્ગમ નય વાદ;
આગમ વાદે હો ગુરૂગમ કો નહિં, એ સબલો વિખવાદ. અ. ૩

---

૧ મતિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઘાતી ડુંગર આડા અતિ ઘણા, તુજ દરિસણ જગનાથ;
ધીઠાઈ કરી મારગ સંચરૂં, સેંગુ કોઈ ન સાથ. અ. ૪
દર્શન દર્શન રટતો જો ફરૂં, તો રણરોઝ સમાન,
જેહને પિપાસા હો અમૃત પાનની, કેમ ભાંજે વિષપાન. અ. ૫
[1]તરસ ન આવે હો મરણ જીવન તણો, સીજે જો દર્શન કાજ;
દરિસણ દુર્લભ સુલભ કૃપા થકી, આનંદઘન મહારાજ. અ. ૬

---

(૫) શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ વસંત–કેદારો.)

સુમતિ ચરણકજ આતમ અર્પણા, દર્પણ જેમ અવિકાર; સુજ્ઞાની.
મતિ તર્પણ બહુ સંમત જાણિયે, પરિસર્પણ સુવિચાર. સુ૦ ૧
ત્રિવિધ સકલ તનુધર ગત આતમા, બહિરાતમ ધુર ભેદ; સુ૦
બીજો અંતર આતમ તીસરો, પરમાતમ અવિચ્છેદ. સુ૦ ૨
આતમ બુદ્ધે કાયાદિક ગ્રહ્યો, બહિરાતમ અઘ રૂપ; સુ૦
કાયાદિકનો સાખીધર રહ્યો, અંતર આતમ રૂપ. સુ૦ ૩
જ્ઞાનાનંદે હો પૂરણ પાવનો, વર્જિત સકલ ઉપાધિ; સુ૦
અતીંદ્રિય ગુણગણમણિ આગરૂ, એમ પરમાતમ સાધ. સુ૦ ૪
બહિરાતમ તજ અંતરઆતમા, રૂપ થઈ સ્થિર ભાવ; સુ૦
પરમાતમનું હો આતમ ભાવવું, આતમ અર્પણ દાવ. સુ૦ ૫
આતમ અર્પણ વસ્તુ વિચારતાં, ભરમ ટલે મતિ દોષ; સુ૦
પરમ પદારથ સંપત્તિ સંપજે, આનંદઘન રસપોષ. સુ૦ ૬

---

૧ ત્રાસ–દુઃખ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૬) શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવન.

(રાગ મારૂ-સિંધુ.)

પદ્મપ્રભુ જિન તુજ મુજ આંતરૂં રે, કેમ ભાંજે ભગવંત;
કર્મ વિપાકે કારણ જોઈને રે, કોઇ કહે મતિમંત. પદ્મ૦૧
પયઈ ઠિઇ અણુભાગ પ્રદેશથી, મૂલ ઉત્તર બહુ ભેદ;
ઘાતી અઘાતી હો બંધોદય ઉદીરણા રે, સત્તા કર્મ વિચ્છેદ. પદ્મ૦૨
કનકોપલવત્ પયડી પુરૂષ તણી રે, જોડી અનાદિ સ્વભાવ;
અન્ય સંજોગી જિહાં લગે આતમા રે, સંસારી કહેવાય. પદ્મ૦૩
કારણ જોગે હો બાંધે બંધને રે, કારણ મુકતે મૂકાય;
આશ્રવ સંવર નામ અનુક્રમે રે, હેય ઉપાદેય સુણાય. પદ્મ૦૪
યુંજન કરણે હો અંતર તુજ પડ્યો રે, ગુણ કરણે કરી ભંગ;
ગ્રંથ ઉકતે કરી પંડિતજને કહ્યો રે, અંતર ભંગ સુઅંગ પદ્મ૦૫
તુજ મુજ અંતર અંતર ભાંજશે રે, વાજશે મંગલ તૂર;
જીવ સરોવર અતિશય વાધશે રે, આનંદઘન રસપૂર. પદ્મ૦૬

——:o:——

(૭) શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

(દેશી લલનાની.)

શ્રી સુપાર્શ્વજિન વંદીએ, સુખ સંપત્તિનો હેતુ લલના
શાંત સુધારસ જલનિધિ, ભવસાગરમાં સેતુ. લલના૦ શ્રી૦ ૧
સાત મહાભય ટાલતો, સપ્તમ જિનવર દેવ; લલના૦
સાવધાન મનસા કરી, ધારો જિનપદ સેવ. લલના૦ શ્રી૦ ૨
શિવ શંકર જગદીશ્વરૂ, ચિદાનંદ ભગવાન; લલના૦
જિન અરિહા તીર્થંકરૂ, જ્યોતિસ્વરૂપ અસમાન. લલના૦ શ્રી૦ ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અલખ નિરંજન વચ્છલુ, સકલ જંતુ વિસરામ; લલના૦
અભયદાન-દાતા સદા, પૂરણ આતમરામ. લલના૦ શ્રી૦ ૪
વીતરાગ મદ કલ્પના, રતિ અરતિ ભય સોગ; લલના૦
નિદ્રા તંદ્રા દુરંદશા, રહિત અબાધિત યોગ. લલના૦ શ્રી૦ ૫
પરમ પુરૂષ પરમાતમા, પરમેશ્વર પરધાન; લલના૦
પરમ પદારથ પરમેષ્ટી, પરમદેવ પરમાન. લલના૦ શ્રી૦ ૬
વિધિ વિરંચિ વિશ્વંભરૂ, હૃષીકેશ જગનાથ; લલના૦
અઘહર અઘમોચન ધણી, મુક્તિ પરમપદ સાથ. લલના૦ શ્રી૦ ૭
એમ અનેક અભિધા ધરે, અનુભવ ગમ્ય વિચાર; લલના૦
જે જાણે તેહને કરે, આનંદઘન અવતાર. લલના૦ શ્રી૦ ૮

---

(૮) શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જિન સ્તવન.

(રાગ કેદારો-ગોડી.)

દેખણ દે રે સખી મુને દેખણ દે, ચંદ્રપ્રભુ મુખચંદ; સ૦
ઉપશમ રસનો કંદ, સ૦ ગત કલિમલ દુઃખદંદ. સ૦
સેવે સુરનર વૃંદ સખી મુને દેખણ દે. એ ટેક
સુહમ નિગોદ ન દેખીઓ, સ૦ બાદર અતિહિ વિશેષ; સ૦
પુઢવી આઉ ન લેખિયો, સ૦ તેઉ વાઉ ન લેશ. સ૦ ૨
વનસ્પતિ અતિ ઘણ દિહા, સ૦ દીઠો નહિં [1]દીદાર; સ૦
બિ તિ ચઉરિંદિય [2]જલલીહા, સ૦ ગતસન્ની પણ ધાર. સ૦ ૩
સુર તિરિ નિરય નિવાસમાં, સ૦ મનુજ અનારજ સાથ; સ૦
અપજ્જત્તા પ્રતિભાસમાં, સ૦ ચતુર ન ચઢિયો હાથ. સ૦ ૪

---

૧ પાઠાંતર-દેદાર. ૨ પા૦ જબલીહા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એમ અનેક સ્થલ જાણીએ, સ૦ દર્શન વિણુ જિણુદેવ; સ૦
આગમથી મત જાણીએ, સ૦ કીજે નિર્મલ સેવ. સ૦ ૫
નિર્મલ સાધુ ભક્તિ લહી, સ૦ યોગ અવંચક હોય; સ૦
ક્રિયા અવંચક તિમ સહી, સ૦ ફલ અવંચક જોય. સ૦ ૬
પ્રેરક અવસર જિનવરૂ, સ૦ મોહનીય ક્ષય જાય; સ૦
કામિત પૂરણુ સુરતરૂ, સ૦ આનંદઘન પ્રભુ પાય. સ૦ ૭

---

(૯). શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ કેદારો.)

સુવિધિ જિણેસર પાય નમીને, શુભ કરણી એમ કીજે રે;
અતિ ઘણો ઉલટ અંગ ધરીને, પ્રહ ઉઠી પૂજીજે રે. સુ૦ ૧
દ્રવ્ય ભાવ શુચિ ભાવ ધરીને, હરખે દેહરે જઇએ રે;
[1]દહ [2]તિગ [3]પણુ અહિગમ સાચવતાં, એકમના ધુરિ થઇએ રે. સુ૦ ૨
કુસુમ[4] અક્ષત વરવાસ સુગંધો, ધુપ દીપ મન સાખી રે;
અંગપૂજા પણુ ભેદ સુણી એમ, ગુરૂમુખ આગમભાંખી રે. સુ૦ ૩
એહનું ફલ દોય ભેદ સુણીજે, અનંતર ને પરંપર રે;
આણા પાલણુ ચિત્ત પ્રસન્ની, મુગતિ સુગતિ સુરમંદિર રે. સુ૦ ૪
ફુલ અક્ષત વરધુપ પઇવો, ગંધ નૈવેદ્ય ફલ જલ ભરી રે;
અંગ અગ્રપૂજા મલી અડવિધ, ભાવે ભવિક શુભ ગતિ વરી રે. ૫
સત્તર ભેદ એકવીશ પ્રકારે, અઠ્ઠોત્તર શત ભેદે રે;
ભાવપૂજા બહુવિધ નિરધારી, દોહગ્ગ દુર્ગતિ છેદે રે. સુ૦ ૬
તુરિય ભેદ પડિવત્તી પૂજા, ઉપશમ ક્ષીણુ સયોગી રે,
ચઉહા પૂજા ઇમ ઉત્તરઝયણે, ભાખી કેવલ ભોગી રે. સુ૦ ૭
એમ પૂજા બહુ ભેદ સુણીને, સુખદાયક શુભ કરણી રે;
ભવિક જીવ કરશે તે લેશે, આનંદઘન પદ ધરણી રે. સુ૦ ૮

---

૧ દશ. ૨ ત્રિક. ૩ પાંચ. ૪ જાઇ, ચંદન ને કુસુમ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૦) શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ ધન્યાશ્રી–ગોડી.)

શીતલ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી, વિવિધ ભંગી મન મોહે રે;
કરૂણા કોમલતા તીક્ષણતા, ઉદાસીનતા સોહે રે. શી૦ ૧
સર્વજંતુ હિતકરણી કરૂણા, કર્મ વિદારણ તીક્ષણ રે;
હાનાદાન રહિત પરિણામી, ઉદાસીનતા વીક્ષણ રે. શી૦ ૨
પર દુઃખ છેદન ઈચ્છા કરૂણા, તીક્ષણ પરદુઃખ રીઝે રે;
ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણ, એક ઠામે કેમ સીઝે રે. શી૦ ૩
અભયદાન તે મલક્ષય કરૂણા, તીક્ષણતા ગુણ ભાવે રે;
પ્રેરણા વિણ કૃતિ ઉદાસીનતા, ઈમ વિરોધ મતિ નાવે રે. શી૦ ૪
શક્તિ વ્યક્તિ ત્રિભુવન પ્રભુતા, નિર્ગ્રંથતા સંયોગે રે;
યોગી ભોગી વક્તા મૌની, અનુપયોગી ઉપયોગે રે. શી૦ ૫
ઈત્યાદિક બહુભંગ ત્રિભંગી, ચમત્કાર ચિત્ત દેતી રે;
અચરજકારી ચિત્ર વિચિત્રા, આનંદઘન પદ લેતી રે. શી૦ ૬

---

(૧૧) શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન.

(રાગ ગોડી–પ્રભાતી.)

શ્રી શ્રેયાંસ જિન અંતરજામી, આતમરામી નામી રે;
અધ્યાતમ મત પૂરણ પામી, સહજ મુક્તિગતિ ગામી રે. શ્રી૦ ૧
સયલ સંસારી ઇંદ્રિયરામી, મુનિ ગુણ આતમરામી રે;
મુખ્યપણે જે આતમરામી, તે કેવલ નિઃકામી રે. શ્રી૦ ૨
નિજ સ્વરૂપ જે કિરિયા સાધે, તે અધ્યાતમ લહીએ રે;
જે કિરિયા કરી ચઉગતિ સાધે, તે ન અધ્યાતમ કહીએ રે. શ્રી૦ ૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

નામ અધ્યાતમ ઠવણ અધ્યાતમ, દ્રવ્ય અધ્યાતમ છંડો રે;
ભાવ અધ્યાતમ નિજગુણ સાધે, તો તેહશું રઢ મંડો રે. શ્રી૦ ૪
શબ્દ અધ્યાતમ અર્થ સુણીને, નિર્વિકલ્પ આદરજો રે;
શબ્દ અધ્યાતમ ભજના જાણી, હાન ગ્રહણ મતિ ધરજો રે. શ્રી૦ ૫
અધ્યાતમી જે વસ્તુવિચારી, બીજા જાણ લબાસી રે;
વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદઘન મત વાસી રે. શ્રી૦ ૬

---

(૧૨) શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન.

(રાગ ગોડી–પ્રભાતી.)

વાસુપૂજ્ય જિન ત્રિભુવન સ્વામી, ઘન નામી પરનામી રે;
નિરાકાર સાકાર સચેતન, કરમ કરમ ફલકામી રે. વા૦ ૧
નિરાકાર અભેદ સંગ્રાહક, ભેદ ગ્રાહક સાકારો રે;
દર્શન જ્ઞાન દુભેદ ચેતના, વસ્તુ ગ્રહણ વ્યાપારો રે. વા૦ ૨
કર્ત્તા પરિણામી પરિણામો, કર્મ જે જીવે કરિયે રે;
એક અનેક રૂપ નયવાદે, નિયતે [1]નર અનુસરિયે રે. વા. ૩
સુખદુઃખ રૂપ કર્મફલ જાણો, નિશ્ચય એક આનંદો રે;
ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે, ચેતન કહે જિનચંદો રે. વા. ૪
પરિણામી ચેતન પરિણામો, જ્ઞાન કરમ ફલ ભાવી રે;
જ્ઞાન કર્મફલ ચેતન કહીએ, લેજો તેહ મનાવી રે. વા. ૫
આતમજ્ઞાની શ્રમણ કહાવે, બીજા તો દ્રવ્યલિંગી રે;
વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદઘન મત સંગી રે. વા. ૬

---

૧ આત્મા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૩) શ્રી વિમલનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ મારૂ.)

દુઃખ દોહગ દૂરે ટલ્યા રે, સુખ સંપદશું રે ભેટ;
ધીંગ ધણી માથે કિયો રે, કોણ ગંજે નર ખેટ.
વિમલ જિન ! દીઠા લોયણ આજ, મારા સીધાં વાંચ્છિત કાજ
વિમલ જિન ! દીઠા દરિસણ આજ. ૧
ચરણ કમલ કમલા વસે રે, નિર્મલ સ્થિર પદ દેખ;
સમલ અસ્થિર પદ [૧]પરિહરી રે, પંકજ પામર પેખ. વિ. ૨
મુજ મન તુજ પદ પંકજે રે, લીનો ગુણ મકરંદ;
રંક ગણે મંદર-ધરા રે, ઇંદ્ર ચંદ્ર નાગેંદ્ર. વિ. ૩
સાહેબ ! સમરથ તું ધણી રે, પામ્યો પરમ ઉદાર;
મન વિસરામી વાલહો રે, [૨]આતમનો આધાર. વિ. ૪
દરિસણ દીઠે જિન તણો રે, સંશય ન રહે વેધ;
દિનકર કરભર પસરંતા રે, અંધકાર પ્રતિષેધ. વિ. ૫
અમિયભરી મૂરતિ રચી રે, ઉપમા ન ઘટે કોય;
શાંત સુધારસ ઝીલતી રે, નિરખત તૃપ્તિ ન હોય. વિ. ૬
એક અરજ સેવકતણી રે, અવધારો જિનદેવ !,
કૃપા કરી મુજ દીજિયે રે, આનંદઘન પદ સેવ. વિ. ૭

---

(૧૪) શ્રી અનંતનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ રામગિરી-પ્રભાતી.)

ધાર તરવારની સોહિલી દોહિલી,
ચઉદમા જિન તણી ચરણ સેવા;

---

૧ પાઠાંતર-પરિહરેરે ૨ પાઠાંતર-આતમચો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ધાર પર નાચતા દેખ બાજીગરા,
સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. ધાર ૧
એક કહે સેવિયે વિવિધ કિરિયા કરી,
ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે;
ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી બાપડા,
રડવડે ચાર ગતિમાંહી લેખે. ધાર. ૨
ગચ્છના ભેદ બહુ નયણે નિહાલતાં,
તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાજે;
ઉદરભરણાદિ નિજ કાજ કરતા થકા,
મોહ નડિયા કલિકાલ રાજે. ધાર. ૩
વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જૂઠો કહ્યો,
વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો;
વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસાર ફલ,
સાંભલી આદરી કાંઈ રાચો. ધાર. ૪
દેવગુરૂધર્મની શુદ્ધિ કહો કેમ રહે.
કેમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધા ન આણો;
શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિણ સર્વ કિરિયા કરી,
છારપર લીંપણું તેહ જાણો. ધાર. ૫
પાપ નહિં કોઈ ઉત્સૂત્ર ભાષણ જિસ્યો,
ધર્મ નહિં કોઇ જગ સૂત્ર સરખો;
સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક ક્રિયા કરે,
તેહનું શુદ્ધ ચારિત્ર પરખો. ધાર. ૬
એહ ઉપદેશનો સાર સંક્ષેપથી
જે નરા ચિત્તમાં નિત્ય ધ્યાવે;
તે નરા દિવ્ય બહુકાલ સુખ અનુભવી,
નિયત આનંદઘન રાજ પાવે. ધાર. ૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૫) શ્રી ધર્મનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ ગોડી રસિયાની દેશી.)

ધર્મ જિનેશ્વર ગાઉં રંગશું, ભંગ મ પડશો હો પ્રીત; જિનેશ્વર.
બીજો મનમંદિર આણું નહિ, એ અમ કુલવટ રીત. જિ. ધ. ૧
ધર્મ ધર્મ કરતો જગ સહુ ફિરે, ધર્મ ન જાણે હો મર્મ; જિ.
ધર્મ જિનેશ્વર ચરણ ગ્રહ્યા પછી, કોઈ ન બાંધે હો કર્મ. જિ. ધ. ૨
પ્રવચન અંજન જો સદ્‌ગુરૂ કરે, દેખે પરમ નિધાન; જિ.
હૃદય નયણ નિહાલે જગધણી, મહિમા મેરૂ સમાન. જિ. ધ. ૩
દોડત દોડત દોડત દોડિયો, જેતી મનની રે દોડ; જિ.
પ્રેમ પ્રતીત વિચારો ઢુકડી, ગુરૂગમ લેજો રે જોડ. જિ. ધ. ૪
એકપખી પ્રીતિ કેમ [1]પરવડે, ઉભય મિલ્યા હોય સંધિ; જિ.
હું રાગી હું મોહે ફંદિયો, તું નીરાગી નિરબંધ. જિ. ધ. ૫
પરમ નિધાન પ્રગટ મુખ આગલે, જગત ઓલંઘી હો જાય; જિ.
જ્યોતિ વિના જુઓ જગદીશની, અંધોઅંધ પલાય, જિ. ધ. ૬
નિર્મલ ગુણમણિ રોહણ ભૂધરા, મુનિજન માનસ હંસ; જિ.
ધન્ય તે નગરી ધન્ય વેલા ઘડી, માત પિતા કુળ વંશ. જિ. ધ. ૭
મનમધુકર વર કરજોડી કહે, પદકજ નિકટ નિવાસ; જિ.
ઘનનામી આનંદઘન સાંભળો, એ સેવક અરદાસ. જિ. ધ. ૮

---

(૧૬) શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ મલ્હાર.)

શાંતિ જિન એક મુજ વિનતિ, સુણો ત્રિભુવન રાય રે;
શાંતિ સ્વરૂપ કેમ જાણિયે, કહો મન કેમ પરખાય રે. શાં. ૧

---

૧ પાઠાંતર–વિરહ પડે. એ બંધ બેસતું જણાતું નથી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ધન્ય તું આતમ જેહને, એહવો પ્રશ્ન અવકાશ રે;
ધીરજ મન ધરી સાંભલો, કહું શાંતિ [1]પ્રતિભાસ રે. શાં. ૨
ભાવ અવિશુદ્ધ સુવિશુદ્ધ જે, કહ્યા જિનવર દેવ રે,
તે તેમ [2]અવિતથ્થ સદ્દહે, પ્રથમ એ શાંતિપદ સેવ રે. શાં. ૩
આગમધર ગુરૂ સમકિતી. કિરિયા સંવર સાર રે;
સંપ્રદાયી અવંચક સદા, શુચિ અનુભવાધાર રે. શાં. ૪
શુદ્ધ આલંબન આદરી, તજી અવર જંજાલ રે;
તામસી વૃત્તિ સવિ પરિહરી, ભજે સાત્વિક સાલ રે. શાં. ૫
ફલ વિસંવાદ જેહમાં નહીં, શબ્દ તે અર્થ સંબંધી રે;
સકલ નયવાદ વ્યાપી રહ્યો, તે શિવ સાધન સંધી રે. શાં. ૬
વિધિ પ્રતિષેધ કરી આતમા, પદારથ અવિરોધ રે;
ગ્રહણ વિધિ મહાજને પરિગ્રહ્યો, ઈસ્યો આગમે બોધ રે. શાં. ૭
દુષ્ટજન સંગતિ પરિહરી, ભજે સુગુરૂ સંતાન રે;
જોગ સામર્થ્ય ચિત્ત ભાવથી. ધરે મુક્તિ નિદાન રે. શાં. ૮
માન અપમાન ચિત્ત સમ ગણે, સમ ગણે કનક પાષાણ રે;
વંદક નિંદક સમ ગણે, ઇસ્યો હોય તું જાણ રે, શાં. ૯
સર્વ જગજંતુને સમ ગણે, સમ ગણે તૃણ મણિ ભાવ રે;
મુક્તિ સંસાર બેહુ સમ ગણે, મુણે ભવ જલ નિધિ નાવ રે. શાં. ૧૦
આપણો આતમ ભાવ જે, એક ચેતનાધાર રે;
અવર સવી સાથ સંયોગથી, એ નિજ પરિકર સાર રે. શાં. ૧૧
પ્રભુમુખથી એમ સાંભલી, કહે આતમરામ રે;
તાહરે દરિશણે નિસ્તર્યો, મુજ સિધ્યાં સવી કામ રે. શાં. ૧૨
અહો અહો હું મુજને કહું, નમો મુજ નમો મુજ રે;
અમિત ફલ દાન દાતારની, જેહને ભેટ થઈ તુજ રે. શાં. ૧૩

---

૧ સ્વરૂપ ૨ પાઠાંતર–અહાતથ

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શાંતિ સ્વરૂપ સંક્ષેપથી, કહ્યો નિજ પર રૂપ રે;
આગમ માંહે વિસ્તર ઘણો, કહ્યો શાંતિ જિન ભૂપ રે. શાં. ૧૪
શાંતિ સ્વરૂપ એમ ભાવશે, ધરી શુદ્ધ પ્રણિધાન રે;
આનંદઘન પદ પામશે, તે લહેશે બહુમાન રે. શાં. ૧૫

---

(૧૭) શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ રામકલી.)

હો કુંથુજિન મનડું કિમહિ ન બાઝે, હો કુંથુજિન મ૦;
જિમજિમ જતન કરીને રાખું, તિમતિમ અલગું ભાંજે હો. કું.૧
રજની વાસર વસતી ઉજડ, ગયણ પાયાલે જાય;
સાપ ખાયે ને મુખડું થોથું, એહ ઉખાણો ન્યાય હો. કું. ૨
મુક્તિ તણા અભિલાષી તપિયા, જ્ઞાન ને ધ્યાન અભ્યાસે;
વયરીડું કાંઇ એહવું ચિંતે, નાખે અવળે પાસે હો. કું. ૩
આગમ આગમધરને હાથે, નાવે કિણ વિધ આંકું;
[1]કિહાં કણે જો હઠ કરી [2]અટકું, તો વ્યાલ તણી પરે વાંકું હો. કું.૪
જો ઠગ કહું તો ઠગતો ન દેખું, સાહુકાર પણ નાંહિ;
સર્વમાંહે ને સહુથી અલગું, એ અચરજ મન માંહિ હો. કું. ૫
જે જે કહું તે કાને ન ધારે, આપ મતે રહે કાલો;
સુર નર પંડિત જન સમજાવે, સમજે ન મારો સાલો હો. કું. ૬
મેં જાણ્યું એ લિંગ નપુંસક, સકલ મરદને ઠેલે;
બીજી વાતે સમરથ છે નર, એહને કોઇ ન જેલે હો. કું. ૭
મન સાધ્યું તેણે સઘલું સાધ્યું, એહ વાત નહિં ખોટી;
એમ કહે સાધ્યું તે નવી માનું, એક હી વાત છે મોટી હો. કું. ૮

---

૧ પાઠાંતર—તિહાં. ૨ પા૦ હટકું.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મનડું દુરારાધ્ય તેં વશ આણ્યું, આગમથી મતિ જાણું;
આનંદઘન પ્રભુ મારૂં જો આણો, તો સાચું કરી જાણું હો. કું. ૯

---

(૧૮) શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ પરજિયો-મારૂ.)

ધરમ પરમ અરનાથનો, કેમ જાણું ભગવંત રે;
સ્વ પર સમય સમજાવીએ, મહિમાવંત મહંત રે. ધ. ૧
શુદ્ધાતમ અનુભવ સદા, સ્વ સમય એહ વિલાસ રે;
[1]પર વડ છાંહડી જે પડે, તે પર સમય નિવાસ રે. ધ. ૨
તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રની, જ્યોતિ દિનેશ મુઝાર રે;
દરશન જ્ઞાન ચરણ થકી, શક્તિ નિજાતમ ધાર રે. ધ. ૩
ભારી પીળો ચીકણો, કનક અનેક તરંગ રે;
પર્યાય દૃષ્ટિ ન દીજીએ, એકજ કનક અભંગ રે. ધ. ૪
દરશન જ્ઞાન ચરણ થકી, અલખ સ્વરૂપ અનેક રે;
નિર્વિકલ્પ રસ પીજીએ, શુદ્ધ નિરંજન એક રે. ધ. ૫
પરમારથ પંથ જે કહે, તે રંજે એક તંત રે;
વ્યવહારે [2]લખ જે રહે, તેહના ભેદ અનંત રે. ધ. ૬
વ્યવહારે લખ દોહિલો, કાંઇ ન આવે હાથ રે;
શુદ્ધ નય થાપના સેવતાં, નવી રહે દુવિધા સાથ રે. ધ. ૭
એક પખી લખી પ્રીતડી, તુમ સાથે જગનાથ રે;
કૃપા કરીને રાખજો, ચરણ તલે ગ્રહી હાથ રે. ધ. ૮
ચક્રી ધરમ તીરથ તણો, તીરથ ફલ તત સાર રે;
તીરથ સેવે તે લહે, આનંદઘન નિરધાર રે. ધ. ૯

---

૧ પાઠાંતર-પરવડી. ૨ લક્ષ્ય.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૧૯) શ્રી મલ્લિનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ કફી)

સેવક કેમ અવગણિયે હો મલ્લિજિન ! એ અબ શોભા સારી;
અવર જેહને આદર અતિ દિયે, તેહને મૂલ નિવારી હો. મ૦ ૧
જ્ઞાન સ્વરૂપ અનાદિ તમારૂં, તેહ લીધું તમે તાણી
જુવો અજ્ઞાન દશા રીસાણી, જાતાં કાણુ ન આણી હો. મ૦ ૨
નિદ્રા સુપન જાગર ઉજાગરતા; તુરિય અવસ્થા આવી;
નિદ્રા સુપન દશા રીસાણી, જાણી ન નાથ મનાવી. હો. મ૦ ૩
સમકિત સાથે સગાઇ કીધી, સપરિવારશું ગાઢી;
મિથ્યામતિ અપરાધણુ જાણી, ઘરથી બાહિર કાઢી હો. મ૦ ૪
હાસ્ય રતિ અરતિ શોક દુગંચ્છા, ભય પામર [૧]કરસાલી;
નોકષાય શ્રેણિ ગજ ચઢતાં, શ્વાન તણી ગતિ ઝાલી હો. મ૦ ૫
રાગ દ્વેષ અવિરતિની પરિણતિ, એ ચરણમોહના યોધા;
વીતરાગ પરિણતિ પરિણમતાં, ઉઠી નાઠા [૨]અબોધા હો. મ૦ ૬
વેદોદય કામા પરિણામા, કામ્યક× રસ સહુ ત્યાગી;
નિઃકામી કરૂણારસ–સાગર, અનંત ચતુષ્ક પદ [૩]પાગી હો. મ૦ ૭
દાન વિઘન–વારી સહુ જનને, અભયદાન પદ દાતા;
લાભ વિઘન જગ વિઘન નિવારક, પરમ લાભ રસ માતા હો. મ૦ ૮
વીર્ય વિઘન પંડિત વીર્યે હણી, પૂરણ પદવી યોગી;
ભોગોપભોગ દોય વિઘન નિવારી, પૂરણ ભોગ સુભોગી હો. મ૦ ૯
એ અઢાર દૂષણ વર્જિત તનુ, મુનિજન–વૃંદે ગાયા;
અવિરતિ રૂપક દોષ નિરૂપણ, નિર્દૂષણ મન ભાયા હો. મ૦ ૧૦
ઇણવિધ પરખી મન વિસરામી, જિનવર–ગુણ જે ગાવે;
દીનબંધુની મહેર નજરથી, આનંદઘન પદ પાવે હો. મ૦ ૧૧

---

૧ દંતાલિ–ત્રણ દાંતાવાલી, ૨ પા. બોધા × પા૦ કામ્ય કરમ સહુ. ૩ શોધક

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૨૦) શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન.

(રાગ કાફી.)

આતમ તત્ત્વ કર્યું જાણ્યું ? જગતગુરૂ !, એ વિચાર મુજ કહિયો;
આતમ તત્ત્વ જાણ્યા વિણુ નિર્મલ, ચિત્ત-સમાધી નવિ લહિયો.
મુનિસુવ્રત જિનરાજ ! એક મુજ વિનતિ નિસુણો. ૧
કોઇ અબંધ આતમતત[1] માને, કિરિયા કરતો દીસે;
ક્રિયા તણું ફલ કહો કોણ ભોગવે?, એમ પૂછયું ચિત્ત રીસે. મુ. ૨
જડ ચેતન એ આતમ એકજ, સ્થાવર જંગમ સરિખો;
સુખ દુઃખ શંકર દૂષણ આવે, ચિત્ત વિચારી જો પરીખો. મુ. ૩
એક કહે નિત્યજ આતમ તત, આતમ દરસણ લીનો;
કૃતવિનાશ અકૃતાગમ દૂષણ, નવી દેખે મતિહીણો. મુ. ૪
સૌગત મતરાગી કહે વાદી, ક્ષણિક એ આતમ જાણો;
બંધ મોક્ષ સુખ દુઃખ નવિ ઘટે, એહ વિચાર મન આણો મુ. ૫
ભૂત ચતુષ્ક વર્જિત આતમ તત, સત્તા અલગી ન ઘટે;
અંધ શકટ જો નજરે ન દેખે, તો શું કીજે શકટે ? મુ. ૬
એમ અનેક વાદી મત-વિભ્રમ, સંકટ પડિયો ન લહે;
ચિત્ત-સમાધિ તે માટે પૂછું, તુમ વિણુ તત કોઇ ન કહે. મુ. ૭
વલતું જગગુરૂ ઇણિપરે ભાખે, પક્ષપાત સવી છંડી;
રાગ દ્વેષ મોહ પખ વર્જિત, આતમસું રઢ મંડી. મુ. ૮
આતમ-ધ્યાન કરે જો કોઉ, સોહ ફિર ઇણમેં નાવે;
વાગ્જાલ બીજું સહુ જાણે, એહ તત્ત્વ ચિત્ત ચાવે. મુ. ૯
જેણે વિવેક ધરી એ પખ ગ્રહિયો, તે તત જ્ઞાની કહિયે;
શ્રી મુનિસુવ્રત ! કૃપા કરો તો, આનંદઘન પદ લહિયે. મુ. ૧૦

---

૧ તત્ત્વ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

(૨૧) શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ આશાવરી)

ષટ્ દર્શન જિન-અંગ ભણીજે, ન્યાસ ષડંગ જો સાધે રે;
નમિ જિનવરના ચરણ ઉપાસક, ષટ દર્શન આરાધે રે. ષ. ૧
જિન સુર પાદપ પાય [1]વખાણો, સાંખ્ય જોગ દોય ભેદે રે;
આતમ સત્તા વિવરણ કરતા, લહો દુગ અંગ અખેદે રે. ષ. ૨
ભેદ અભેદ સુગત મિમાંસક, જિનવર દોય કર ભારી રે;
લોકાલોક અવલંબન ભજિયે, ગુરૂગમથી અવધારી રે. ષ. ૩
લોકાયતિક કુખ જિનવરની, અંશ-વિચાર જો કીજે રે;
તત્ત્વ વિચાર સુધારસ ધારા, ગુરૂગમ વિણ કેમ પીજે રે. ષ. ૪
જૈન જિનેશ્વર વર ઉતમાંગ, અંતરંગ બહિરંગે રે;
અક્ષર ન્યાસ ધરા આરાધક, આરાધે ધરી સંગે રે. ષ. ૫
જિનવરમાં સઘલા દર્શન છે, દર્શને જિનવર ભજના રે.
સાગરમાં સઘલી તટિની સહી, તટિનીમાં સાગર ભજના[2] રે. ષ. ૬
જિન સ્વરૂપ થઈ જિન આરાધે, તે સહી જિનવર હોવે રે;
ભૃંગી ઈલિકાને ચટકાવે, તે ભૃંગી જગ જોવે રે. ષ. ૭
ચૂરણિ ભાષ્ય સૂત્ર નિર્યુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર-અનુભવ રે;
સમય પુરૂષના અંગ કહ્યા એ, જે છેદે તે દુરભવ રે. ષ. ૮
મુદ્રા બીજ ધારણા અક્ષર, ન્યાસ અર્થ વિનિયોગે રે;
જે ધ્યાવે તે નવી વંચીજે, ક્રિયા અવંચક ભોગે રે. ષ. ૯
શ્રુત અનુસાર વિચારી બોલું, સુગુરૂ તથાવિધ ન મિલે રે;
કિરિયા કરી નવી સાધી શકિયે, એ વિષવાદ ચિત્ત સઘલે રે. ષ. ૧૦

---

૧ પાઠાંતર-વખાણું. ૨ પા૦ વર્જના.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

તે માટે ઉભો કરજોડી, જિનવર આગલ કહીએ રે;
સમય ચરણ-સેવા શુદ્ધ દેજો, જેમ આનંદઘન લહીએ રે. ખ. ૧૧

---

(૨૨) શ્રી નેમીશ્વર જિન સ્તવન.

(રાગ મારૂણી–કલણા દોલા. એ દેશી.)

અષ્ટ ભવાંતર વાલહો રે, તું મુજ આતમ રામ; મનરા રે વાલ્હા
મુક્તિસ્ત્રીશું આપણે રે, સગપણ કોઇ ન કામ. મનરા૦ ૧
ઘર આવો હો વાલિમ ! ઘર આવો, મારી આશાના વિશ્રામ; મ૦
રથ ફેરો હો સાજન! રથ ફેરો, સાજન! મારા મનોરથ સાથ. મ. ૨
નારી પખો શ્યો નેહલો રે, સાચ [1]કહું જગનાથ !; મ૦
ઈશ્વરે અર્ધાંગે ધરી રે, તું મુજ ઝાલે ન હાથ. મ૦ ૩
પશુજનની કરૂણા કરી રે, આણી હૃદય વિચાર; મ૦
માણસની કરૂણા નહિં રે, એ કુણ ઘર આચાર. મ૦ ૪
પ્રેમ કલ્પતરૂ છેદિયો રે, ધરિયો યોગ ધતૂર; મ૦
એ ચતુરાઇરો કુણ કહો રે, ગુરૂ મલિયો જગસૂર. મ૦ ૫
મારૂં તો એમાં કંઇ નહિં રે, આપ વિચારો રાજ !; મ૦
રાજસભામાં બેસતા રે, કિસરી વધસી લાજ. મ૦ ૬
પ્રેમ કરે જગ જન સહુ રે, નિરવાહે તે ઓર; મ૦
પ્રીતિ કરીને છોડી દે રે, તેશું ન ચાલે જોર. મ૦ ૭
જો મનમાં એવું હતું રે, નિસપતિ કરત ન જાણ; મ૦
નિસપતિ કરીને છોડતાં રે, માણસ હુવે નુકસાન. મ૦ ૮
દેતાં દાન સંવત્સરી રે, સહુ લહે વંચ્છિત પોષ; મ૦
સેવક વંચ્છિત નવી લહે રે, તે સેવકનો દોષ. મ૦ ૯

---

૧ પાઠાંતર–કહે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સખી કહે એ શામલો રે, હું કહું લક્ષણ સેત; મ૦
ઈણ લક્ષણે સાચી સખી રે, આપ વિચારે હેત. મ૦ ૧૦
રાગીશું રાગી સહુ રે, વૈરાગીથી ક્યો રાગ; મ૦
રાગ વિના કેમ દાખવો રે, મુગતિ સુંદરી માગ. મ૦ ૧૧
×એહ ગુહ્ય ઘટતું નથી રે, સઘળો જાણે લોગ; મ૦
અનેકાંતિક ભોગવો રે, બ્રહ્મચારી ગતરોગ, મ૦ ૧૨
જિણ જોણી[૧] તમને જોઉં રે, તિણ જોણી જુવો રાજ !; મ૦
એકવાર મુજને જુવો રે, તો સીજે મુજ કાજ. મ૦ ૧૩
મોહદશા ધરી ભાવના રે, ચિત્ત લહે તત્ત્વ વિચાર; મ૦
વીતરાગતા આદરી રે, પ્રાણનાથ ! નિરધાર. મ૦ ૧૪
સેવક પણ તે આદરે રે, તો રહે સેવક મામ[૨]; મ૦
આશય સાથે ચાલિયે રે, એહી જ રૂડું કામ. મ૦ ૧૫
ત્રિવિધ યોગ ધરી આદર્યો રે, નેમિનાથ ભરતાર; મ૦
ધારણ પોષણ તારણો રે, નવરસ મુક્તાહાર. મ૦ ૧૬
કારણરૂપી પ્રભુ ભજ્યો રે, ગણ્યો ન કાજ અકાજ; મ૦
કૃપા કરી મુજ દીજીએ રે, આનંદઘન પદ રાજ. મ૦ ૧૭

---

(૨૩) શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

(રાગ સારંગ—દેશી રસિયાની.)

ધ્રુવપદ રામી હો સ્વામી ! માહરા, નિઃકામી ગુણરાય; સુજ્ઞાની.
નિજગુણ કામી હો પામી તું ધણી, ધ્રુવ આરામી હો થાય. સુ. ધ્રુ. ૧
સર્વવ્યાપી કહે સર્વ જાણગપણે, પર પરિણમન સ્વરૂપ; સુ.
પરરૂપે કરી તત્ત્વપણું નહિ, સ્વ સત્તા ચિદ્રૂપ. સુ. ધ્રુ. ૨
જ્ઞેય અને કહો જ્ઞાન અનેકતા, જલ ભાજન રવી જેમ; સુ.

+ પાઠાંતર એક ૧ જોવાની રીતિ—દૃષ્ટિ ૨ મર્મ, લજ્જા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દ્રવ્ય એકત્વપણે ગુણ એકતા, નિજપદ રમતા હો ક્ષેમ. સુ. ધ્રુ. ૩
પરક્ષેત્રે ગત જ્ઞેયને જાણવે. પરક્ષેત્રી થયું જ્ઞાન; સુ.
અસ્તિપણું નિજક્ષેત્રે તુમે કહ્યું, નિર્મળતા ગુણમાન. સુ. ધ્રુ. ૪
જ્ઞેય વિનાશે હો જ્ઞાન વિનશ્વરૂ, કાલ પ્રમાણે થાય; સુ.
સ્વકાલે કરી સ્વસત્તા સદા, તે પર રીતે ન જાય. સુ. ધ્રુ. ૫
પરભાવે કરી પરતા પામતા, સ્વ સત્તા થિર ઠાણ; સુ.
આત્મ ચતુષ્કમયી પરમાં નહિ, તો કેમ સહુનો જાણ. સુ. ધ્રુ. ૬
અગુરૂલઘુ નિજ ગુણને દેખતાં, દ્રવ્ય સકલ દેખંત; સુ.
સાધારણ ગુણની સાધર્મ્યતા, દર્પણ–જલનો દ્રષ્ટાંત. સુ. ધ્રુ. ૭
શ્રી પારસ જિન પારસ રસ સમો, પણ ઇહાં[૧] પારસ નાંહિં; સુ.
પૂરણ રસિયો હો નિજ ગુણ [૨]પરસનો, આનંદઘન મુજમાંહિં.સુ.ધ્રુ.૮

---

(૨૪) શ્રી વર્દ્ધમાન જિન સ્તવન.

(રાગ ધન્યાશ્રી.)

×શ્રી વીરજીને ચરણે લાગું, વીરપણું તે માગું રે;
મિથ્યા મોહ તિમિર ભય ભાગ્યું, જીત નગારૂં વાગ્યું રે. શ્રી. ૧
છઉમથ્થ વીરજ લેશ્યા સંગે, અભિસંધિજ મતિ અંગે રે;
સૂક્ષ્મ સ્થૂલ ક્રિયાને રંગે, યોગી થયો ઉમંગે રે. શ્રી. ૨
અસંખ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંખે, યોગ અસંખિત કંખે રે;
પુદ્ગલ ગણ તેણે+લેસ્યા વિશેષે, યથાશક્તિ મતિ લેખે રે. શ્રી. ૩
ઉત્કૃષ્ટે વીરજને આવેશે, યોગ ક્રિયા નવી પેસે રે;
યોગ તણી ધ્રુવતાને લેશે, આતમ શક્તિ ન ખેસે રે. શ્રી. ૪
કામ વીર્ય વશે જેમ યોગી, તેમ આતમ થયો ભોગી રે;

---

૧ પડખે રહેનાર. ૨ પાઠાંતર–પરસમાં=(સ્પર્શવામાં)
× પાઠાંતર–વીર જિનેશ્વર ચ૦ × પા૦–લેશુ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શૂરપણે આતમ ઉપયોગી, થાય તેહ અયોગી રે. શ્રી. ૫
વીરપણું તે આતમ ઠાણે, જાણ્યું તુમચી વાણે રે;
ધ્યાન વિન્નાણે શક્તિ પ્રમાણે, નિજ ધ્રુવપદ પહિચાણે રે. શ્રી. ૬
આલંબન સાધન જે ત્યાગે, પરપરિણતિને ભાગે રે;
અક્ષય દર્શન જ્ઞાન વૈરાગે, આનંદઘન પ્રભુ જાગે રે. શ્રી. ૭

અધ્યાત્મયોગી શ્રીમાન્ આનંદઘનજી મહારાજ કૃત-

×પાંચ સમિતિની ઢાલો.

(દોહરો.)

પંચ મહાવ્રત આદરી, આતમ કરો વિચાર;
અહો મુજ પ્રત્યક્ષ થયો. ધન્ય! ધન્ય! અવતાર. ૧

ઢાલ ૧ લી. (ચિત્રોડા રાજા-એ દેશી.)

વિનતિ અવધારો રે, ઈરિયાએ ચાલો રે;
શક્તિ સંભાલો આત્મ સ્વભાવની રે. ૧
ઇરિયા તે કહીએ રે, સુમતિશું ભેટ લહીએ રે;
પુંઠ તવ વાલી કુમતિ સંગથી રે. ૨
દ્રવ્યથી પણ સાર રે, કિલામણા લગાર રે;
રખે[૧] નવી ઉપજે હવે પરપ્રાણને રે. ૩
મુનિ મારગ ચાલો રે, દ્રવ્ય ભાવશું મ્હાલો રે;
આતમને અજવાલો ભવ દવ ચક્રથી રે. ૪

× આ અપ્રગટ કૃતિ છે એક જીર્ણ પત્ર ઉપરથી લખેલ છે. જો કે લખાણ અશુદ્ધ છતાં યથામતિ સંશોધન કરેલ છે, તથાપિ અશુદ્ધતા છદ્મસ્થતાને લઇને રહેવા સંભવ છે, તો સુજ્ઞજનોએ સંશોધન કરી '**સંગ્રહ કર્તા**' ને જણાવવા ભલામણ કરવામાં આવે છે. ૧ કદાપિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એમ સુમતિ ગુણ પામી રે, પરભાવને વામી રે;
કહે હવે સ્વામી આનંદઘન તે થયો રે; ૫

ઢાલ ૨ જી. (અહો ગુણવંતાજી—એ દેશી)

બીજી સમિતિ સાંભલો, જયવંતાજી. ભાષાકી ઈણ નામરે;ગુણવંતાજી.
ભાખે ભાષણ સ્વરૂપનું, જ૦ રૂપી પદારથ ત્યાગ રે. ગુ૦ ૧
નિજ સ્વરૂપ રમણે રહ્યા, જ૦ નવી પરનો પ્રચાર રે; ગુ૦
ભાષાસમિતિથી સુખ થયું, જ૦ તે જાણે મુનિરાય રે. ગુ૦ ૨
જ્ઞાનવંત નિજ જ્ઞાનથી, જ૦ અનુભવ ભાષક થાય રે; ગુ૦
ભાષાસમિતિ સ્વભાવથી, જ૦ સ્વપર વિવેચન થાય રે. ગુ૦ ૩
હવે દ્રવ્યથી પણ મહામુનિ, જ૦ સાવદ્ય વચનનો ત્યાગ રે; ગુ૦
સાવદ્યે વિરમ્યા જે મુનિ, જ૦ તે કહીએ મહાભાગ રે. ગુ૦ ૪
પર ભાષણ દૂરે કરી; જ૦ નિજ સ્વરૂપને ભાસ રે; ગુ૦
આનંદઘન પદ તે લહે, જ૦ આતમ ઋદ્ધિ ઉલ્લાસ રે. ગુ૦ ૫

ઢાલ ૩ જી. (રાગ બંગાલો—રાજા નહિ નમે.)

ત્રીજી સમિતિ એષણા નામ, તેણે દીઠો આનંદઘન સ્વામ;
ચેતન ! સાંભલો.
જબ દીઠો આનંદઘન વીર, સહજ સ્વભાવે થયો છે ધીર; ચે. ૧
વીર થઈ અરિ પુંઠે ધાય, અરિ હતો તે નાઠો જાય. ગયો આમલો.
વીરને સન્મુખ કોઇ ન થાય, રત્નત્રયશું મળવા જાય. ચે. ૨
અરિબલ હવે નથી કાંઈ રેખ, નિજ સ્વભાવમાં મ્હાલ્યો વિશેષ; ચે.
નિરખણ લાગ્યો નિજ ઘરમાંય, તવ વિસામો લીધો ત્યાંય. ચે. ૩
હવે પરઘરમાં કદીય ન જાઉં, પરને સન્મુખ કદીય ન થાઉં; ચે.
એમ વિચારી થયો ઘર રાય, તવ પરપરિણતિ રોતી જાય. ચે. ૪
મુનિવર કરૂણા રસ ભંડાર, દોષ રહિત હવે લે છે આહાર; ચે.
દ્રવ્ય થકી ચાલે છે એમ, પરપરિણતિનો લીધો નેમ. ચે. ૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દ્રવ્ય ભાવશું જે મુનિરાય, સમિતિ સ્વભાવમાં ચાલ્યા જાય; ચે.
આનંદઘન પ્રભુ કહીએ તેહ, દુષ્ટ વિભાવને દીધો છેહ. ચે. ૬

ઢાલ ૪ થી. (જગતગુરૂ હીરજી રે–એ દેશી.)

ચોથી સમિતિ આદરો રે, આદાન નિખેવણા નામ;
આદાનને જે આદર કરે રે, નિજ સ્વરૂપને તેમ–
સ્વરૂપ ગુણ ધારજો રે, ધારજો અક્ષય અનંત
ભવિક ! દુઃખ વારજો રે. ૧
નિખેવણા તે નિવારવું રે, પરવસ્તુ વલી જેહ;
તેહ થકી ચિત્ત વાળવું રે, કરવા ધર્મશું નેહ. સ્વ૦ ૨
ધર્મનેહ જબ જાગિયો રે, તવ આનંદ જણાય;
પ્રગટ્યો સ્વરૂપ વિષે હવે રે, ધ્યાતા તે ધ્યેય થાય. સ્વ૦ ૩
અજ્ઞાન વ્યાધિ નસાડવા રે, જ્ઞાન સુધારસ જેહ;
આસ્વાદન હવે મુનિ કરે રે, તૃપ્તિ ન પામે તેહ. સ્વ૦ ૪
સ્વરૂપમાં જે મુનિવરા રે, સમિતિશું ધરે સ્નેહ;
સુમતિસ્વરૂપ પ્રગટાવીને રે, દીધો કુમતિનો છેહ. સ્વ૦ ૫
કાલ અનાદિ અનંતનો રે, હતો સલંગણ ભાવ;
તે પરપુદ્ગલથી હવે રે, વિરક્ત થયો સ્વભાવ. સ્વ૦ ૬
દ્રવ્ય ભાવ દોય ભેદથી રે, મુનિવર સમિતિ ધાર;
આનંદઘન પદ સાધશે રે, તે મુનિ ગુણ ભંડાર. સ્વ૦ ૭

ઢાલ ૫ મી. (રૂડા રાજની–એ દેશી.)

સમિતિ પંચમી મુનિવર આદરો રે.
ઉન્મારગનો પરિહાર રે, સુધા સાધુજી;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મુનિ માર્ગ રૂડી પરે સાધજો રે,
પર છોડીને નિજ સંભાર રે. સુ૦ ૧
પારિઠાવણિયા નામ વળી જે કહ્યું રે,
તે તો પરિહરવો પરભાવ રે; સુ૦
આદર કરવો નિજ સ્વભાવનો રે,
એ તો અકળ સ્વભાવ કહેવાય રે. સુ૦ ૨
પરપુદ્‌ગલ મુનિ પરઠવે રે,
વિચાર કરી ઘટમાંય રે; સુ૦
લોકસંજ્ઞાને જે મુનિ પરિહરે રે,
ગતિ ચાર પછે વોસરાય રે. સુ૦ ૩
અનાદિનો સંગ વળી જે હતો રે,
તેનો હવે કરે મુનિ ત્યાગ રે; સુ૦
વિકલ્પ ને સંકલ્પને ટાલવા રે,
વલી જે થયા ઉજમાલ રે. સુ૦ ૪
અનાચીર્ણ મુનિ પરઠવે રે,
તે જાણીને અનાચાર રે; સુ૦
આચારને વલી મુનિ આદરે રે,
કર્ત્તા કાર્ય સ્વરૂપી થાય રે. સુ૦ ૫
ખટ્ દ્રવ્યનું જાણપણું કહ્યું રે,
તે જે જાણે આપસ્વભાવ રે; સુ૦
સ્વભાવનો કર્ત્તા વલી જે થયો રે,
તે તો અનવગાહી કહેવાય રે. સુ૦ ૬
સુમતિશું હવે મુનિ મ્હાલતા રે,
ચાલતા સમિતિ સ્વભાવ રે, સુ૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

કુમતિથી દૃષ્ટિ નહિં જોડતા રે,
વલી તોડતા જે વિભાવ રે. સુ૦ ૭
પર પરિણતિ કહે સુણ સાહેબા રે,
તમે મુજને મૂકી કેમ રે; સુ૦
કહો મુનિ કવણ અપરાધથી રે,
તમે મુજને છોડી એમ રે. સુ૦ ૮
મેં મારો સ્વભાવ નવી છોડિયો રે,
નથી મ્હારો કોઇ વિભાવ રે; સુ૦
પંચરંગી માહરૂં સ્વરૂપ છે રે,
તેને આદરૂં છું સદાકાળ રે. સુ૦ ૯
વર્ણ ગંધ રસાદિ છોડું નહિ રે,
તો શ્યો અવગુણ કહેવાય રે; સુ૦
કદી અવર સ્વભાવ ન આદરૂં રે,
સડણ પડણ વિધ્વંસન ન છંડાય રે. સુ૦ ૧૦
સિદ્ધ જીવથી અનંત ગુણ કહ્યા રે,
મારા ઘરમાં જે ચેતનરાય રે; સુ૦
તે સઘલા મારે વશ થઇ રહ્યા રે,
તમથી છોડીને કેમ જવાય રે. સુ૦ ૧૧
તવ મુનિવર કહે કુમતિ સુણો રે,
તારૂં સ્વરૂપ જાણ્યું અમે આજ રે; સુ૦
તારા સ્વરૂપમાં જિમ તું મગન છે રે,
મારા સ્વરૂપમાં થયો હું આજ રે. સુ૦ ૧૨
મારૂં સ્વરૂપ અનંત મેં જાણિયું રે,
તે તો અચલ અલખ કહેવાય રે; સુ૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સુમતિથી સ્વભાવમાં રંગે રમું રે,
તારા સામું જોયું કેમ જાય રે. સુ૦ ૧૩
તારે મારે હવે નહિ બને રે,
તમે તમારે ઘરે હવે જાઓ રે; સુ૦
આટલા દહાડા હું બાલપણે હતો રે,
હવે પંડિત વીર્ય પ્રગટાયો રે. સુ૦ ૧૪
સુમતિશું મેં આદર માંડીઓ રે,
એ તો બહુ ગુણવંતી કહેવાય રે; સુ૦
સુમતિના ગુણ પ્રગટપણે રે,
મેં તો લીધા ઉપયોગમાંય રે. સુ૦ ૧૫
સાંભલ સુમતિના ગુણ કહું રે,
જે અચલ અખંડ કહેવાય રે; સુ૦
સ્થિરતાપણું સુમતિમાં ઘણું રે,
તુજમાં તો અસ્થિરતા સમાય રે. સુ૦ ૧૬
તારા સુખ તો મેં હવે જાણિયા રે,
દુઃખદાયક સદા કાળ રે; સુ૦
તારા સુખ વિભાવ કહેવાય છે રે,
તે તો પુન્ય પાપનો ખ્યાલ રે. સુ૦ ૧૭
જ્ઞાની તો એહને સુખ નવી કહે રે,
સુખ તો જાણ્યું એક સ્વભાવ રે; સુ૦
તારા પુંઠે પડ્યા તે તો આંધલા રે,
ભવકૂપમાં પડ્યા સદાય રે. સુ૦ ૧૮
તારૂં સ્વરૂપ મેં બહુ જાણિયું રે,
તું તો જડ સ્વરૂપ કહેવાય રે; સુ૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જડપણું પ્રગટ મેં જાણિયું રે,
તું તો પરપુદ્‌ગલમાં સમાય રે. સુ૦ ૧૯
તેનો વિવરો પ્રગટ હવે સાંભળો રે,
સંસાર સમુદ્ર અથાહ રે; સુ૦
તૃષ્ણા રૂપ જલ તે મધ્યે ઘણું રે,
પણ પીધે તૃપતિ ન થાય રે. સુ૦ ૨૦
તે સમુદ્રનો અધિષ્ટાયક વલી રે,
તે તો નામે મોહ ભૂપાલ રે; સુ૦
તેના પ્રધાન વલી પંચ છે રે,
તે તલે[1] ત્રેવીશ છડીદાર રે. સુ૦ ૨૧
રાજ્યધાની ત્રેવીશ જણને ભાલવી રે,
તેની ખબર રાખે તે પંચ રે; સુ૦
રાજ્યધાની એવી તેં મેલવી રે,
ધર્મરાયનું લુંટે ધન-સંચ રે. સુ૦ ૨૨
બાહ્યધર્મી જો એને આદરે રે,
તેને ભોલવે તે છડીદાર રે; સુ૦
વશ કરી સોંપે મોહરાયને રે,
મોહ કરાવે પ્રમાદ પ્રચાર રે. સુ૦ ૨૩
તેથી જાયે નરક નિગોદમાં રે,
તિહાં કાળ અનાદિ ગમાય રે; સુ૦
દૃઢધર્મી એથી નવી ચલે રે,
જેહને કીધા ક્ષાયક ભાવ રે. સુ૦ ૨૪

---

૧ મોહના હાથ નીચે

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પ્રમાદીને મોહ પીડે ઘણું રે,
અપ્રમાદી ઘરે નવી જાય રે; સુ૦
તેણે પંચ મહાવ્રત આદર્યાં રે,
છોડ્યા સર્વ અનાચાર રે. સુ૦ ૨૫
આચારથી હું હવે નવી ચલું રે,
સુણ મુજ ચિત્તના અભિપ્રાય રે; સુ૦
કુમતિજી ! કહું તમને એટલું રે,
મારા સધર્મી છે અનંતકાય રે. સુ૦ ૨૬
તે સર્વને દાસપણું દીઓ રે,
તે સાલે છે મુજ ચિત્તમાંય રે; સુ૦
શું કીજે પુંઠ તે નવી ફેરવે રે,
તો પણ મુજને દયા થાય રે. સુ૦ ૨૭
તેથી દેશના બહુવિધ કરૂં રે,
જિહાં ચાલે મારો પ્રયાસ રે; સુ૦
ચેતનજીને બહુપરે પ્રીછવું રે,
તેને બતાવું સ્થિર વાસ રે. સુ૦ ૨૮
તે તો તારે વશ ફરી ન હોવે રે,
તને વોસરાવી શિવ થાય રે; સુ૦
ધર્મરાયની આણને અનુસરે રે,
તે તો આનંદઘન મહારાય રે. સુ૦ ૨૯

——:o:——

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat　　www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમાન્ જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત પાંચ વ્યવહારની ઢાલ.

(એ છીંડી કિહાં રાખી—એ દેશી.)

શ્રી જિનવરદેવે ભવિ હેતે, મુગતિ તણો પંથ દાખ્યો;
જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ ચઉવિધ, એથી શિવસુખ ચાખો રે.
આતમ! અનુભવ ચિત્તમાં ધારો, જેમ ભવ ભ્રમણ નિવારો રે. આ. ૧

જ્ઞાન થકી સવી ભાવ જણાયે, દર્શને તાસ પ્રતીત.
ચારિત્ર આવતાં આશ્રવ રૂંધે, પૂર્વ શોષે તપ નિત રે. આ. ૨
જ્ઞાન દર્શન બેહુ સહચારી, ચારિત્ર તસ ફલ કહિયે;
નિરાસંશ તપ કર્મ ખપાવે, તો આતમ ગુણ લહિયે રે. આ. ૩
તે ચારિત્ર નિશ્ચયથી નિજ ગુણ, સુમતિ ગુપ્તિ વ્યવહાર;
જ્ઞાનક્રિયા સમ્મત ફલ કહિયે, ચારિત્રનો નિરધાર રે. આ. ૪
તે વ્યવહાર કહ્યો પણ ભેદે, પંચમ અંગ મોઝાર;
પ્રથમ આગમ(૧) શ્રુત(૨) ને આણા(૩) ધારણા(૪) જીત(૫) વિચાર રે. આ. ૫
કેવલી મણપજ્જવ ને ઓહી, ચઉદ પૂર્વ દશ પૂર્વ;
નવ પૂર્વ લગે ખટ્ વિધ આગમ—વ્યવહારી હોય સર્વ રે. આ. ૬
શેષ પૂર્વ આચાર પ્રકલ્પહ (ક), છેદાદિક સવી જાણ;
શ્રુત વ્યવહાર કહીજે બીજો, અતિશય વિણ જે નાણ રે. આ. ૭

દેશાંતર સ્થિત બેહું ગીતારથ, જ્ઞાન ચરણ ગુણ વલગા;
કોઈ કારણથી મિલન ન હોવે, તિણ હેતે કરી અલગા રે. આ. ૮
પ્રશ્ન સકલ પૂછેવા કાજે, ગુણી મુનિ પાસે મૂકે;
તેહ (થી) ગ્રહીને ઉત્તર ભાખે, પણ આશય નવી ચૂકે રે. આ. ૯
તેની આણા તહત કરીને, જે નિઃશંક પ્રમાણ;
જેમ તૃષિત સર નદી ન પામે, પણ તસ જલે તૃષાહાણ રે. આ. ૧૦

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

તે આણા વ્યવહાર કહીજે, એ ત્રીજો પણ બેહુ સરિખો;
ગૂઢ આલોચના પદ જે ભાખ્યા, તે પ્રાયશ્ચિત્ત પરખો રે. આ. ૧૧
જીત વ્યવહાર સુણો હવે પંચમ, દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવ:
પુરૂષ સાહસ ને પડિસેવા, ગાઢ અગાઢ હેતુ દાવ રે. આ. ૧૨
ઇત્યાદિક બહુ જાણે ગીતારથ, તેણે જે શુભ આચરિયો;
આગમમાં પણ જે ન નિષેધ્યું, અવિધિ અશુદ્ધ નવિ ધરિયો રે. આ. ૧૩
પૂરવ ચાર વ્યવહાર ન બાધે, સાધે ચારિત્ર યોગ;
પાપભીરૂ પંચાંગી સમ્મત, સંપ્રદાયી ગુરૂલોગ રે. આ. ૧૪
ગચ્છગત અનુયોગી ગુરૂસેવી, અનિયતવાસી આઉત્ત;
એ પણ ગુણ સંયમનો ધારી, તેહજ જીત પવિત્તરે. આ. ૧૫
પાસત્થો ઉસન્નો કુશીલો, સંસત્તો અહાછંદો;
એ પંચ દોષને દૂર ન કરે, અને મુનિપણું ભાખે મંદો રે. આ. ૧૬
ગુણહીણો ને ગુણાધિક સરિખો, થાય જે અન્નાણી;
દર્શન અસાર તો ચરણ કિહાંથી, એ ધર્મદાસ ગણિ વાણી રે. આ. ૧૭
ગુણ-પક્ષી ને ગુણનો રાગી, શક્તિ વિધિ ઉજમાલ;
શ્રદ્ધા જ્ઞાન કથે ને કરણી, તે મુનિ વંદું ત્રિકાલ રે આ. ૧૮
વિષમ કાળમાંહે પણ એ ગુણ, પરખી જે મુનિ વંદે
પ્રવચનને અનુસારણી ક્રિયા, કરતો ભવ ભય છેદે રે. આ. ૧૯
એહ સુત્ત વ્યવહાર તણે બલ, શાસન જિનનું દીપે;
સંપ્રતિ દુપ્પસહ સૂરિ લગે એ, કુમતિ કદાગ્રહને જીપે રે. આ. ૨૦
ઇણ વ્યવહારે જે વ્યહરશે, સંયમનો ખપ કરશે;
જ્ઞાનવિમલ ગુરૂને અનુસરશે, તે ભવસિંધુને તરશે રે. આ. ૨૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજી વિરચિત–

આરાધના (પુણ્ય પ્રકાશ)નું સ્તવન.

દોહરા.

સકલ સિદ્ધિ દાયક સદા, ચોવીશે જિનરાય;
સદ્ગુરૂ સ્વામિની સરસ્વતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય. ૧
ત્રિભુવનપતિ ત્રિશલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;
શાસનનાયક જગ જયો, વર્દ્ધમાન વડવીર. ૨
એક દિન વીરજિણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;
ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ સ્વામ. ૩
મુક્તિ માર્ગ આરાધિયે, (કહો) કેણિ પરે અરિહંત;
સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાખે શ્રી ભગવંત. ૪
અતિચાર આલોઇયે, વ્રત ધરિયે ગુરૂ શાખ;
જીવ ખમાવો સયલ જે, યોનિ ચોરાસી લાખ. ૫
વિધિશું વલી વોસરાવિયે, પાપસ્થાનક અઢાર;
ચાર શરણ નિત્ય અનુસરો, નિંદો દુરિત આચાર. ૬
શુભ કરણી અનુમોદિયે, ભાવ ભલો મન આણિ;
અણુસણ અવસર આદરી, નવ પદ જપો સુજાણ. ૭
શુભ ગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;
ચિત્ત આણીને આદરો, જિમ પામો ભવપાર. ૮

ઢાલ ૧ લી. (એ છીંડી કિહાં રાખી–એ દેશી.)

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ વીરજ, એ પાંચે આચાર;
એહ તણા ઇહભવ પરભવના, આલોઈયે અતિચાર રે.
પ્રાણી! જ્ઞાન ભણો ગુણ ખાણી, વીર વદે એમ વાણી રે. પ્રા. જ્ઞા. ૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ગુરૂ ઓલવિયે નહિ ગુરૂ વિનયે, કાળે ધરી બહુમાન;
સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સૂધાં, ભણિયે વહી ઉપધાન રે. પ્રા. જ્ઞા. ૨
જ્ઞાન ઉપકરણ પાટી પોથી, ઠવણી નોકારવાલી;
તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાલી રે. પ્રા. જ્ઞા. ૩
ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વલી રે ભવોભવ, મિચ્છામિ દુક્કડં તેહ રે.
પ્રાણી ! સમકિત લ્યો શુદ્ધ જાણી. ૪
જિનવચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાષ,
સાધુતણી નિંદા પરિહરજો, ફલ સંદેહ મ રાખ રે. પ્રા. સ. ૫
મૂઢપણું છંડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરિયે;
[1]સાહમ્મિને ધર્મે કરી સ્થિરતા, ભકિત પ્રભાવના કરિયે રે. પ્રા.સ.૬
સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદ તણો જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યો;
દ્રવ્ય દેવકો જે વિણસાડ્યો, વિણસંતાં ઉવેખ્યો રે. પ્રા. સ. ૭
ઈત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડ્યું જેહ;
આ ભવ પર ભવ વલી રે ભવોભવ, મિચ્છામિ દુક્કડ તેહ રે.
પ્રાણી ! ચારિત્ર લ્યો ચિત્ત આણી. ૮
પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી, આઠે પ્રવચન માય;
સાધુ તણે ધર્મે પ્રમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાય રે. પ્રા. ચા. ૯
શ્રાવકને ધર્મે સામાયિક, પોસહમાં મન વાલી;
તે જયણા પૂર્વક જે આઠે, પ્રવચન માય ન પાલી રે. પ્રા. ચા. ૧૦
ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડહોળ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વલી રે ભવોભવ, મિચ્છામિદુક્કડં તેહ રે. પ્રા.ચા.૧૧

---

૧ સાધર્મી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

બારે ભેદે તપ નવિ કીધું, છતે જોગે નિજ શકતે;
ધર્મે મન વચન કાયા વીરજ, નવિ ફોરવિયું ભકતે રે પ્રા. ચા. ૧૨
તપ વીરજ આચાર એણીપરે, વિવિધ વિરાધ્યા જેહ;
આ ભવ પર ભવ વલી રે ભવોભવ, મિચ્છામિ દુક્કડં તેહ રે.પ્રા.ચા.૧૩
વલીય વિશેષે ચારિત્રકેરા, અતિચાર આલોઇયે;
વીર જિનેશ્વર વયણ સુણીને, પાપ મેલ સવી ધોઈયેરે. પ્રા. ચા. ૧૪

ઢાલ ૨ જી. (પામી સુગુરૂ પસાય–એ દેશી)

પૃથ્વી પાણી તેઉ રે, વાયુ વનસ્પતિ; એ પાંચે થાવર કહ્યા એ;
કરી કર્ષણ આરંભ રે, ખેત્ર જે ખેડિયા; કુવા તલાવ ખણાવિયાએ. ૧
ઘર આરંભ અનેક રે, ટાંકા ભોંયરાં; મેડી માલ ચણાવિયા એ;
લિંપણગુંપણ કાજ રે, એણીપરે પર પરે, પૃથ્વીકાય વિરાધિયાએ. ૨
ધોવણ નાવણ પાણી રે, ઝીલણ અપકાય; છોતી ધોતી કરી દુહવ્યાએ;
ભાઠીગર કુંભાર રે, લોહ સોવનગરા; ભાડભુંજા લિહારાગરા એ. ૩
તાપણ શેકણ કાજ રે, વસ્ત્રનિખારણ; રંગણ રાંધણ રસવતી એ;
એણીપરે કર્માદાન રે, પરે પરે કેળવી, તેઉ વાઉ વિરાધિયાએ. ૪
વાડી વન આરામ રે, વાવી વનસ્પતિ; પાન ફુલ ફલ ચુંટિયા એ;
પોંક પાપડી શાક રે, સેકયા સૂકવ્યાં; છેદ્યાં છુંદ્યાં આથિયાએ. ૫
અલસી ને એરંડ રે, ઘાણી ઘાલીને; ઘણા તિલાદિક પીલિયા એ;
ઘાલી કોલુ માંહિ રે, પીલી સેલડી; કંદમૂલ ફલ વેચિયા એ. ૬
એમ એકેંદ્રિય જીવ રે, હણ્યા હણાવિયા; હણતાં જે અનુમોદિયાએ;
આ ભવપર ભવ જેહરે, વલીરે ભવોભવ;તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ.૭
કૃમી સરમિયા કીડા રે, ગાડર ગંડોલા; ઈયલ પોરા અલશિયાએ;
વાળા જળો ચુડેલ રે, વિચલિતરસ તણા;વલી અથાણા પ્રમુખનાએ;
એમ બેઈંદ્રિય જીવ રે, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંએ. ૮

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઉદ્દેહી જુ લીંખ રે, માંકડ મંકોડા; ચાંચડ કીડી કુંથુઆ એ;
ગદ્દહિયાં ધીમેલ રે, કાન ખજુરડા; ગીંગોડા ધનેરિયા એ;
એમ તેઇંદ્રિય જીવરે, જે મેં દુહવ્યા; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડં એ. ૯
માખી મચ્છર ડાંસ રે, મસા પતંગિયા; કંસારી કોલિયાવડા એ;
ઢીંકણ વીંછુ તીડરે, ભમરા ભમરિયો; કોતા બગ ખડમાંકડીએ;
એમ ચૌરિંદ્રિય જીવ રે, જે મેં દુહવ્યા,તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડં એ.૧૦
જલમાં નાખી જાલ રે, જલચર દુહવ્યા; વનમાં મૃગ સંતાપિયા એ;
પીડ્યા પંખી જીવ રે, પાડી પાસમાં; પોપટ ઘાલ્યા પાંજરે એ;
એમ પંચેંદ્રિય જીવ રે, જે મેં દુહવ્યા;તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડં એ.૧૧

ઢાલ ૩ જી. (સમકિતનું મૂલ જાણિએ જી-એ દેશી.)

ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યથીજી, બોલ્યા વચન અસત્ય;
કૂડ કરી ધન પારકાં જી, લીધાં જેહઅદત્ત રે;
જિનજી ! મિચ્છામિ દુક્કડં આજ, તુમ સાખે મહારાજ રે,
જિનજી ! દેઇ સારૂં કાજ રે, જિનજી ! મિચ્છામિદુક્કડં આજ. ૧
દેવ મનુજ તિર્યંચના જી, મૈથુન સેવ્યાં રે જેહ;
વિષય રસ લંપટપણે જી, ઘણું વિડંબ્યો દેહ રે. જિનજી. ૨
પરિગ્રહની મમતા કરી જી, ભવ ભવ મેલીરે આથ;
જે જિહાંની તે તિહાં રહી જી, કોઇ ન આવી સાથ રે. જિનજી. ૩
રયણીભોજન જે કર્યાં જી, કીધાં ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય;
રસના રસની લાલચે જી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષ રે. જિનજી. ૪
વ્રત લઇ વીસારિયા જી, વલી ભાંગ્યા પચ્ચખ્ખાણ;
કપટ હેતુ કિરિયા કરી જી, કીધાં આપ વખાણ રે. જિનજી. ૫
ત્રણ ઢાલ આઠે દુહે જી, આલોયા અતિચાર;
શિવગતિ આરાધન તણો જી, એ પહેલો અધિકાર રે. જિનજી. ૬

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૪ થી. (સાહેલડીની દેશી.)

પંચ મહાવ્રત આદરો, સાહેલડી રે અથવા લ્યો વ્રત બાર તો;
યથાશક્તિ વ્રત આદરો, સા૦ પાલો નિરતિચાર તો. ૧
વ્રત લીધાં સંભારીએ, સા૦ હૈયડે ધરી વિચાર તો;
શિવગતિ-આરાધન તણો, સા૦ એ બીજો અધિકાર તો. ૨
જીવ સર્વે ખમાવિયે, સા૦ યોનિ ચોરાશી લાખ તો;
મન શુદ્ધે કરી ખામણા, સા૦ કોઇશું રોષ ન રાખ તો. ૩
સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો, સા૦ કોઈ ન જાણો શત્રુ તો;
રાગ દ્વેષ એમ પરિહરી, સા૦ કીજે જન્મ પવિત્ર તો. ૪
સાહમ્મિ સંઘ ખમાવીએ સા૦ જે ઉપની અપ્રીત તો;
સજ્જન કુટુંબ કરો ખામણા, સા૦ એ જિનશાસન રીત તો. ૫
ખમીએ ને ખમાવીએ, સા૦ એહજ ધર્મનો સાર તો;
શિવગતિ-આરાધન તણો, સા૦ એ ત્રીજો અધિકાર તો. ૬
મૃષાવાદ હિંસા ચોરી, સા૦ ધન-મૂર્ચ્છા મૈથુન તો;
ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા, સા૦ પ્રેમ દ્વેષ પૈશૂન્ય તો. ૭
નિંદા કલહ ન કીજીએ, સા૦ કૂડાં ન દીજે આળ તો;
રતિ અરતિ મિથ્યા તજો, સા૦ માયામોસ[1] જંજાલ તો. ૮
ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવીએ, સા૦ પાપસ્થાનક અઢાર તો;
શિવગતિ-આરાધન તણો, સા૦ એ ચોથો અધિકાર તો. ૯

ઢાલ ૫ મી. (હવે નિસુણો ઇહાં આવિયા—એ દેશી)

જન્મ જરા મરણે કરી એ, એ સંસાર અસાર તો;
કર્યાં કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઇ ન રાખણહાર તો. ૧

૧ કપટ સહિત જુઠું.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શરણુ એક અરિહંતનું એ, શરણુ સિદ્ધ ભગવંત તો;
શરણુ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણુ ગુણુવંત તો. ૨
અવર મોહ સવી પરિહરી એ, ચાર શરણુ ચિત્ત ધાર તો;
શિવગતિ–આરાધન તણો એ, એ પાંચમો અધિકાર તો. ૩
આ ભવ પરભવ જે કર્યા એ, પાપકર્મ કઇ લાખ તો;
આતમ–સાખે નિંદિયે એ, પડિક્કમિયે ગુરૂ–સાખ તો. ૪
મિથ્યામતિ વર્તાવિયા એ, જે ભાખ્યા ઉત્સૂત્ર તો;
કુમતિ કદાગ્રહને વશે એ, વલી ઉત્થાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫
ઘડ્યા ઘડાવ્યા જે ઘણાં એ, ઘંટી હલ હથિયાર તો;
ભવ ભવ મેલી મૂકિયાં એ, કરતાં જીવ સંહાર તો. ૬
પાપ કરીને પોષિયા એ, જન્મ જન્મ પરિવાર તો;
જન્માંતર પહોતા પછી એ, કોઇએ ન કીધી સાર તો. ૭
આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, એમ અધિકરણુ અનેક તો;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવિયે એ, આણી હૃદય વિવેક તો. ૮
દુષ્કૃત–નિંદા એમ કરી એ, પાપ કર્યાં પરિહાર તો;
શિવગતિ–આરાધન તણો એ, એ છઠ્ઠો અધિકાર તો. ૯

ઢાલ ૬ ઠી. (આદિ તું જોય ને આપની—એ દેશી.)

ધન્ય ! ધન્ય ! તે દિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ;
દાન શીયલ તપ આદરી, ટાળ્યાં દુષ્ટ કર્મ. ધન્ય० ૧
શત્રુંજયાદિક તીર્થની, જે કીધી યાત્ર;
જુગતે જિનવર પૂજિયા, વલી પોંખ્યા પાત્ર. ધન્ય० ૨
પુસ્તક જ્ઞાન લખાવિયા, [1] જિણુહર જિનચૈત્ય;
સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે ક્ષેત્ર. ધન્ય० ૩

---

૧ જિનગૃહ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પડિક્કમણા સુપરે કર્યાં, અનુકંપા દાન;
સાધુ સૂરિ ઉવજ્ઝાયને, દીધાં બહુ માન. ધન્ય૦ ૪
ધર્મકારજ અનુમોદિયે, એમ વારંવાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, સાતમો અધિકાર. ધન્ય૦ ૫
ભાવ ભલો મન આણિયે, ચિત્ત આણી ઠામ;
સમતા ભાવે ભાવિયે, એ આતમરામ. ધન્ય૦ ૬
સુખદુઃખ કારણ જીવને, કોઇ અવર ન હોય;
કર્મ આપે જે આચર્યાં, ભોગવીએ સોય. ધન્ય૦ ૭
સમતા વિણ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્યના કામ;
છાર ઉપર તે લીંપણું, ઝાંખર ચિત્રામ. ધન્ય૦ ૮
ભાવ ભલી પરે ભાવિયે, એ ધર્મનો સાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, આઠમો અધિકાર. ધન્ય૦ ૯

ઢાલ ૭ મી. (રેવતગિરિ ઉપર—એ દેશી)

હવે અવસર જાણી. કરીએ સંલેખણા સાર;
અણસણ આદરીએ, પચ્ચખ્ખી ચારે આહાર;
લલુતા સવી મૂકી, છાંડી મમતા [૧]અંગ,
એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧
ગતિ ચારે કીધાં, આહાર અનંત નિઃશંક,
પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચિયો રંક;
દુલહો એ વલી વલી, અણસણનો પરિણામ,
એહથી પામીજે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨

---

૧ પાઠાંતર—સગ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ધન્ય ધન્ના શાળિભદ્ર, ખંધક મેઘકુમાર,
અણુસણુ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર;
શિવમંદિર જાશે, કરી એક અવતાર,
આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩
દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર,
મનથી નવી મૂકો, શિવસુખ ફલ [1]દાતાર;
એ જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દોષ વિકાર,
સુપરે એ સમરો, ચૌદ પૂરવનો સાર. ૪
જન્માંતર જાતાં, જો પામે નવકાર,
તો પાતિક ગાળી, પામે સુર અવતાર;
એ નવપદ સરખો, મંત્ર ન કોઇ [2]સંસાર,
ઈહ ભવ ને પરભવ, સુખ સંપત્તિ દાતાર. ૫
જુવો ભીલ ભીલડી; રાજા રાણી થાય,
નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય;
રાણી રતનવતી એ,[3] પામ્યા છે સુરભોગ,
એક ભવથી લહેશે, સિદ્ધિવધૂ સંજોગ. ૬
શ્રીમતીને એ વલી, મંત્ર ફલ્યો તત્કાલ,
મણિધર[4] ફીટીને, પ્રગટ થઇ ફુલમાલ;
શિવકુમરે યોગી, સોવનપુરસો કીધ,
એમ એણે મંત્રે, કાજ ઘણાંના સિદ્ધ. ૭
એ દશ અધિકારે, વીર જિણેસરે ભાંખ્યો,
આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્તમાં રાખ્યો;
તેણે પાપ પખાલી, ભવભય દૂરે નાખ્યો,
જિન વિનય કરંતાં, સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮

---

૧ પાઠાંતર–ફલ સહકાર. ૨ પા૦ સાર. ૩ પાઠાંતર–એહુ. ૪ પા૦ ફણિધર.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ ૮ મી (નમો ભવી ભાવશું એ-એ દેશી)

સિદ્ધારથરાય કુલતિલો[1] એ, ત્રિશલા માત મલ્હાર[+] તો;
અવનિતલે તમે અવતર્યા એ, કરવા અમ ઉપકાર.
જયો જિન વીરજી એ. ૧
મેં અપરાધ કર્યા ઘણા એ, કહેતાં ન લહું પાર તો:
તુમ ચરણે આવ્યા ભણી એ, જો તારે તો તાર. જ૦ ૨
આશ કરીને આવિયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
આવ્યાને ઉવેખશો એ, તો કેમ રહેશે લાજ. જ૦ ૩
કર્મ અલુંજણ આકરા એ, જન્મ મરણ જંજાલ તો;
હું છું એહથી ઉભગ્યો એ, છોડાવો દીન[2] દયાલ. જ૦ ૪
આજ મનોરથ મુજ ફલ્યાં એ, નાઠાં દુઃખ દંદોલ તો;
તુઠો જિન ચોવીશમો એ, પ્રગટ્યા પુન્ય કલ્લોલ. જ૦ ૫
ભવભવ વિનય તુમારડો એ, ભાવભક્તિ તુમ પાય તો;
દેવ ! દયા કરી દીજિયે એ, બોધિબીજ સુપસાય. જ૦ ૬

પ્રશસ્તિ-કલશ.

[3]એમ તરણ તારણ સુગતિ-કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
શ્રી વીર જિનવર-ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલટ થયો. ૧
શ્રી વિજયદેવસૂરીંદ પટધર, તીર્થ જંગમ ઇણિ જગે;
તપગચ્છપતિ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ[4]તેજે જગમગે. ૨
શ્રી હીરવિજયસૂરિ-શિષ્ય વાચક, કીર્ત્તિવિજય સૂર ગુરૂસમો;
તસ શિષ્ય વાચક વિનયવિજયે, થુણ્યો જિન ચોવીશમો. ૩

---

૧ કુલ-તિલક. + પુત્ર. ૨ પાઠાંતર દેવદયાળ. ૩ પા૦ ઇહ.
૪ પા૦ સૂર્યતેજે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સય સત્તર સંવત ઉગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચૌમાસ એ;
વિજયદશમી વિજય-કારણ, કીયો ગુણ અભ્યાસ એ. ૪
નરભવ-આરાધન સિદ્ધિ-સાધન, સુકૃત લીલવિલાસ એ;
નિર્જરા હેતે સ્તવન રચિયું, નામે પુણ્યપ્રકાશ એ. ૫

વાચક શ્રી સમયસુંદર વિરચિત લઘુ આરાધના રૂપ

શ્રી ઋષભદેવ સ્તુતિ.

બે કર જોડી વિનવુંજી, સુણ સ્વામી ! સુવિદિત,
કૂડ કપટ મૂકી કરીજી, વાત કહું આપવીત;
કૃપાનાથ ! મુજ વિનતિ ! અવધાર.
તું સમરથ ત્રિભુવન-ધણીજી, મુજને દુરતર તાર. કૃ૦ ૧
ભવસાયર ભમતાં થકાંજી, દીઠા દુઃખ અનંત;
ભાગ્ય સંયોગે (તું) ભેટિયોજી, ભય-ભંજન ભગવંત. કૃ૦ ૨
જે દુઃખ ભાંજે આપણુંજી, તેહને કહીએ દુઃખ;
પર દુઃખ-ભંજન તું સુણ્યોજી, સેવકને દે સુખ. કૃ૦ ૩
આલોયણ લીધા [૧]પખેજી, જીવ રૂલે રે સંસાર;
રૂપી લખમણા મહાસતીજી, તેનો સુણ્યો અધિકાર. કૃ૦ ૪
દુસમકાલે દોહિલોજી, સુધો સુગુરૂ-સંયોગ;
પરમારથ પ્રીછે નહિજી, ગડરપ્રવાહી લોગ. કૃ૦ ૫
તિણે તુજ આગલ આપણાજી, પાપ આલોઉં આજ;
મા-બાપ આગે બોલતાંજી, બાલકને શી લાજ ? કૃ૦ ૬

---

૧ વિના.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જિનધર્મ જિનધર્મ સહુ કહેજી, થાપે (આપ) આપણી વાત;
સામાચારી જૂજૂઇજી, સાંસે પડયું અમ [1]છાત. કૃ૦ ૭
જાણુ અજાણુપણે કરીજી, બોલ્યા ઉત્સૂત્ર-બોલ;
રતને કાગ ઉડાવતાંજી, હાર્યો જન્મ નિટોલ. કૃ૦ ૮
ભગવંતે ભાંખ્યું તે કિહાંજી, કયાં મુજ કરણી એહ;
ગજપાખર ખર કેમ સહેજી. સબલ વિમાસણ એહ. કૃ૦ ૯
આપ પરૂપું આકરૂંજી, જાણે લોક મહંત;
પણ ન કરૂં પ્રમાદીઓજી, મહાસાહસ દૃષ્ટાંત. કૃ૦ ૧૦
કાલ અનંતે મેં લહ્યાંજી, ત્રણ રતન શ્રીકાર;
પણ પરમાદે પાડીયાજી, કિહાં જઈ કરૂં પોકાર. કૃ૦ ૧૧
જાણું ઉત્કૃષ્ટ કિરિયા કરૂંજી, ઉગ્રજ કરૂં વિહાર;
ધીરજ જીવ ધરે નહિંજી, પોતે બહુલસંસાર. કૃ૦ ૧૨
સહજ પડ્યો મુજ આપણેજી, ન ગમે રૂડી વાત;
પરનિંદા કરતાં થકાંજી, જાય દિન ને રાત. કૃ૦ ૧૩
કિરિયા કરતાં દોહિલીજી, આલસ આણે રે જીવ;
ધર્મપખે ધંધે પડ્યોજી, નરકે કરશે રીવ. કૃ૦ ૧૪
અણુહુંતાં ગુણ કો કહેજી, તો હરખું નિશદિશ;
કો હિત શીખ ભલી કહેજી, તો મન આણું રીસ. કૃ૦ ૧૫
વાદ [2]ભણી વિદ્યા ભણીજી, પર રંજન ઉપદેશ;
મન સંવેગ ધર્યો નહિજી, કેમ સંસાર તરેશ ? કૃ૦ ૧૬
સૂત્ર સિદ્ધાંત વખાણુતાંજી, સુણુતાં કર્મવિપાક;
ખિણ એક મનમાં ઉપજેજી, મુજ મરકટવૈરાગ. કૃ૦ ૧૭
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી ઉચ્ચરૂંજી, ભગવંત તુંહિ હજુર;
વારંવાર ભાંજું વલીજી, છુટકબારો દૂર. કૃ૦ ૧૮

---

૧ હૃદય ? ૨ માટે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

આપ કાજ સુખ રાચતાંજી, કીધા આરંભ ક્રોડ;
જયણા ન કરી જીવનીજી, દેવ ! દયાપર છોડ. કૃ૦ ૧૯
વચનદોષ વ્યાપક કહ્યાજી, દાખ્યા અનરથ દંડ;
કૂડ કહ્યાં બહુ કેલવીજી, વ્રત કીધાં શતખંડ. કૃ૦ ૨૦
અણદીધું લીજે તણખલુંજી, તોહી અદત્તાદાન;
તે દૂષણ લાગ્યા ઘણાંજી, ગણતાં નાવે જ્ઞાન. કૃ૦ ૨૧
ચંચલ જીવ રહે નહીંજી, રાચે રમણી–રૂપ;
કામ વિટંબના શી કહુંજી, તું જાણે તે સ્વરૂપ. કૃ૦ ૨૨
માયા મમતામેં પડ્યોજી, કીધો અધિકો લોભ;
પરિગ્રહ મેલ્યો[1] કારમોજી, ન ચઢી સંયમ–શોભ. કૃ૦ ૨૩
લાગ્યાં મુજને લાલચેજી, રાત્રિભોજન–દોષ;
મેં મન મૂક્યો મોકળોજી, ન ધર્યો ધર્મસંતોષ. કૃ૦ ૨૪
ઇણભવ પરભવ દુહવ્યાજી, જીવ ચોરાશી લાખ;
તે મુજ મિચ્છામિદુક્કડંજી, ભગવંત ! તોરી સાખ. કૃ૦ ૨૫
કર્માદાન પન્નરે કહ્યાંજી, પ્રગટ અઢારે પાપ;
જે મેં સેવ્યા તે હવેજી, બગસ બગસ માય બાપ ! કૃ૦ ૨૬
મુજ આધાર છે એટલોજી, સદ્દહણા છે શુદ્ધ;
જિનધર્મ મનમીઠો ગમેજી, જિમ સાકરશું દૂધ. કૃ૦ ૨૭
ઋષભદેવ ! તું રાજિયોજી, શત્રુંજય ગિરિ શણગાર;
પાપ આલોયાં આપણાજી, કર પ્રભુ ! મોરી સાર. કૃ૦ ૨૮
મર્મ એહ જિનધર્મનોજી, પાપ આલોયાં જાય;
મનશું મિચ્છામિદુક્કડંજી, દેતાં દૂરે પલાય. કૃ૦ ૨૯
તું ગતિ તું મતિ તું ધણીજી, તું સાહેબ તું દેવ;
આણ ધરૂં શિર તાહરીજી, ભવભવ તોરી સેવ. કૃ૦ ૩૦

---

૧ મેળવ્યો.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પ્રશસ્તિ-કલશ.

એમ ચઢી શેત્રુંજે ચરણ ભેટ્યા, નાભિનંદન જિનતણા;
કર જોડી આદિ જિણંદ આગે, પાપ આલોયા આપણા.
શ્રી પૂજ્ય જિનચંદ્રસૂરિ સદ્ગુરૂ, પ્રથમ શિષ્ય સુયશ ઘણે;
ગણિ સકલચંદ્ર સુશિષ્ય વાચક, સમયસુંદર ગણિ ભણે. ૩૧

જ્ઞાનવૃદ્ધ મહારાજ શ્રી નાનચંદ્રજી સ્વામી કૃત-

બોધ બાવની.

દોહરા.

અરિહંત સિદ્ધ ગણિ ગુણ ભર્યા, ઉવઝાયા અણગાર;
એ પાંચે પ્રણમી કરી, જોડ કરૂં જયકાર. ૧
વર[1] વર[2] આપો શારદા, મહેર કરી મુજ માય;
સહાય કરો સેવક ભણી, ઉદ્યમ સફલો થાય. ૨
અત્થાગમ[3] અર્થે ભર્યા, કથી ન શકે કોય;
પણ ગુરૂ-કૃપાએ કરી, સમજણ સહજે હોય. ૩
જોડ કરૂં જિન વચણથી, દેખી સૂત્રનો ન્યાય;
મુગ્ધલોક સમજાવવા, આનંદ હિત ચિત્ત લાય. ૪
નય પ્રમાણ જાણે નહિં, કરે વખાણ મલાય;
સમકિતમાં સંશય ઘણો, સંજમ કિમ ઠહરાય. ૫
ભેખ લઇ જિનરાજનો, કપટ કરો સહુ દૂર;
આણ આરાધો જિનતણી, સુખ પામો ભરપૂર. ૬

---

૧ ઉત્તમ. ૨ વરદાન. ૩ 'સુત્તાગમ' એ પાઠ હોવો જોઇએ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઢાલ—(આદર : જીવ ક્ષમા ગુણ આદર–એ દેશી.)

ઈણુ આરે નિન્હવ નીકલિયા, દુષમ પંચમ કાળજી;
શાણુપણું કહે મેંહિજ પાળાં, અવરાં શિર દે આળજી,
ન્યાય મારગરો નિરણો કીજે. ૧
આપ કર્તવમેં કસર ન જાણે, પેલારા વ્રત ઉડાયજી;
ખબર વિના તે ખોટ[1] પરૂપે, સમઝે નહિ અન્યાયન્યાયજી. ન્યા. ૨
તરતમ યોગે સાધુ દીસે, શ્રાવક પણ ઈણુ રીતજી;
સાધુ શ્રાવકમેં સાંસો ધારે, તો શ્રદ્ધા વિપરીતજી. ન્યા. ૩
ઠાણુાંગજીને સાતમે ઠાણે, પૂછે ગૌતમ એમજી;
છદ્‌મસ્થ કેવલીરો અંતર, તે જાણીજે કેમજી. ન્યા. ૪
હિંસા મૃષા અદત્ત જે સેવે, વેદે શબ્દાદિ પંચજી;
આહાર સદોષી પૂજા વંછે, ઉપદેશે જયું ન કરે રંચજી. ન્યા. ૫
એ સાતે સુલટા જો હોવે, તો હોવે કેવલ નાણુજી;
વલી ઠાણુાંગે ચોથે ઠાણે, વીર વદે એમ વાણુજી. ન્યા. ૬
ચાર વિકથા કરે તે ખિણુ ખિણુ, અશુદ્ધ આહાર પણ ખાયજી;
કાઉસગ્ગ ન કરે આતમભાવે, એ બીજો અન્યાયજી. ન્યા. ૭
નિશિ અંત દો ધર્મ ન ચિંતે, પ્રમાદે ઉદય વશ થાયજી;
સામુદાણી ભિક્ષા ન કરે, તો કેવલ રહ્યો અટકાયજી. ન્યા. ૮
વંક જડા સમજે નહિં સુપરે, તો કેમ ટાલે દોષજી;
સાતમે શતકને પહેલે ઉદ્દેશે, પંચમ અંગ વિલોકજી. ન્યા. ૯
દશમા [2]જીવઠાણુા લગે સાધુ, કષાય યુક્ત કહેવાયજી;
ગુણી ઘણો પણ વિપરીત ચાલે, સૂત્ર ન્યાયે ન ચલાયજી. ન્યા. ૧૦
પાપ પુણ્ય પ્રકૃતિ બાંધે, છઠે ગુણુઠાણે જીવજી;
છત્રીસ પાપ ને પુન્ય એકત્રીસે, બંધ તણી તિહાં નીવજી. ન્યા. ૧૧

૧. ખોટું. ૨. ગુણઠાણા.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

દશમે પાપ–પ્રકૃતિ ચઉદે, બંધ તણું છે ઠામજી;
અનંત ગુણાકર મુનિવર તે પણ, પાપ બંધે કિણ કામજી. ન્યા. ૧૨
શુદ્ધ સાધુ ઉપરલે [1]ચઉ ગુણઠાણે, તે નહિં પંચમ કાલજી;
પ્રમાદ સહિત આરંભ પણ લાગે, છઠે ગુણઠાણે ભાલજી. ન્યા. ૧૩
કષાય આશ્રવ તે દશમા તાંઇ, તેરમે જોગ પિછાણજી;
બકુશ નીયંઠો ઇણકાલે વરતે, જિણમેં સંયમ ગુણની હાણજી. ન્યા. ૧૪
બે ઘડી સૂત્ર–ન્યાયે ચાલે, તો લહે કેવલ નાણજી;
સૂત્ર ન્યાયે ન ચલાયે પૂરો, તેણે અટકી નિર્વાણજી. ન્યા. ૧૫
કલ્પસૂત્રે આ પંચમ કાલરા, કલહકારી મુનિરાયજી;
ડમર મચ્છર ને ઉદ્‌વેગી, ઘણી અસમાધિ થાયજી. ન્યા. ૧૬
ઉત્તરાધ્યયને એગુણત્રીશમેં, એકલો રહે અણગારજી;
અપ્પ[2] કલહો તુંકારો ન લહે, એમ કહ્યો જિનરાયજી. ન્યા. ૧૭
સ્થવિરકલ્પીમેં કલહો દીઠો, તવ ભાખ્યો ભગવંતજી;
દશાશ્રુતખંધે સાધરમીરો, કલહ મિટાવે સંતજી. ન્યા. ૧૮
સુયગડાંગ બીજે સુતખંધે, સપ્તમ અધ્યયન વિચારજી;
ઉદગપેઢાલ પુત્રરે આગે, કહે ગૌતમ અણગારજી. ન્યા. ૧૯
ચારિત્રિયો ઘણો ગુણવંત પોતે, યથોક્ત મુનિરાયજી;
તેની નિંદા કરે પરલોકે, નહિ આરાધક થાયજી. ન્યા. ૨૦
નવદીક્ષિત દ્રવ્યલિંગી સાધુ, જ્ઞાનાદિ ગુણ હીનજી;
જીવાદિ નવતત્ત્વ ન ભણિયો, પણ પ્રતીતે[3] લીનજી. ન્યા. ૨૧
તિણ સાથે સંભોગ[4] કરતાં, નહિ ઉત્તમને દોષજી;
દોષ કહ્યાં સંભોગ ન થાવે, સૂત્ર ન્યાય વિલોકજી. ન્યા. ૨૨

---

૧ ચાર–૧૧–૧૨–૧૩–૧૪ મો. ૨ અલ્પ. ૩ શ્રદ્ધા. ૪ આહારાદિ–પ્રવૃત્તિ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઉત્તરાધ્યયને ઇગ્યારમે અધ્યયને, ચૌદ [1]ગુણે અવિનીતજી;
પન્નર ગુણે પંડિત પણ પેખો, શિષ્ય ભલો સુવિનીતજી. ન્યા. ૨૩
સંભોગ કરે તે ભેલા પણ રહેવે, તિણ સમો તું જોયજી;
કેસર લગાવે તેહને ભારી, અવરાંને શું હોયજી. ન્યા. ૨૪
ત્રીજે સુપને ચંદ્રગુપ્ત નૃપે, દેખ્યો ચંદ્ર સયછિદ્રજી;
ભદ્રબાહુ સ્વામી એમ ભાખે, સુણ ચંદ્રગુપ્ત નરેંદ્રજી. ન્યા. ૨૫
ચંદ્ર સમો જિનમત એ નિર્મળ, અનેક મતે દેખાયજી;
પણ મુક્તિનો એહિજ મારગ, સેવ્યાં શિવસુખ થાયજી. ન્યા. ૨૬
ચૌદમે સુપને રયણ અમોલા, તેજે કરીને ખીણજી;
ભરત ઐરવતે સાધુ સાધવી, જ્ઞાનાદિ ગુણહીણજી. ન્યા. ૨૭
ઉત્તરાધ્યયને દશમે અધ્યયને, પંચમ આરામાંયજી;
બહુમતે આચારજ મારો, દેશી ધર્મ બતાયજી. ન્યા. ૨૮
સોલમે શતકને છઠ્ઠે ઉદ્દેશે, પંચ સુપન વિચારજી;
સંવુડ[2] સાધુ યથાર્થ દેખે, પેખે તેમ ફલ સારજી. ન્યા. ૨૯
અસંવુડ અયથાર્થ દર્શિત, યથાતથ્ય દેખે કોયજી;
સંપ્રતિ કાલે સાધુ સાધવી, સુપન વિલોકે દોયજી. ન્યા. ૩૦
[3]ગુણસ્થાનક્રમ ગ્રંથે ભાખ્યો, અચિત્ત મિશ્ર બે આહારજી;
છદ્મસ્થને સરાગપણાથી, એ દીસે વ્યવહારજી. ન્યા. ૩૧
સચિત્તાચિત્ત એષણી અણેષણી, [4]ભગવતી અંગે જોયજી;
શ્રમણ ભણી પ્રતિલાભે શ્રાવક, ફલ ભાખ્યા તિહાં દોયજી. ન્યા. ૩૨
ઘણી નિર્જરા પાપ અલ્પતા, એ પણ વીર વચનજી;
એહના પાઠ સિદ્ધાંતે દીસે, શ્રધ્ધે શ્રાવક ભવ્ય જનજી. ન્યા. ૩૩

---

૧ લક્ષણ, ૨ સંવૃતાત્મા. ૩ ગુણસ્થાનક્રમારોહ, ૪ શ ૮ ઉ. ૬ દે-
એષણીય અણેષણીય આહારનો પાઠ છે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat   www.umaragyanbhandar.com

સુયગડાંગ બીજે સુયખંધે, પંચમ ઝયણ મુઝારજી;
આધા કર્મી આહાર કરંતો, દેખીને અણુગારજી. ન્યા. ૩૪
કર્મે લિપ્ત અલિપ્ત ન ભાખે, જે મુનિવર ગુણધારજી.
છદ્મસ્થરો વ્યવહાર ન પહોંચે, બોલે ભાષા વિચારજી. ન્યા. ૩૫
ઠાણુંગજીને ત્રીજે ઠાણે, અલ્પ આયુ બંધાયજી.
હિંસા જૂઠ અશુદ્ધ આહારથી, પાપ કહ્યા જિનરાયજી. ન્યા. ૩૬
આધાકર્મીરી સીત[1] ભોગવે, બે પક્ષ સેવ્યા તેણજી;
સુયગડાંગ પહેલે સુયખંધે, તીર્થંકરના વેણજી. ન્યા. ૩૭
દ્રવ્યે છ લેશ્યા કહી મુનિવરમાં, પંચમ અંગ મુઝારજી;
ઉપરલી ત્રણ ભાવે ભાખી, સૂત્ર ન્યાય વિચારજી. ન્યા. ૪૮
પગલે પગલે વ્રત ઉડાવે, મૂર્ખ ન જાણે મર્મજી;
ચાર તીરથ શિર આલ દેતાં, નહિં લજ્જા નહિં શર્મજી. ન્યા. ૩૯
વલી કહે ઉત્કૃષ્ટ પરૂપ્યાં, પામે શ્રોતા ધર્મજી;
થરકારી ઉપજે તિણસેતી, ન બાંધે ગાઢા કર્મજી. ન્યા. ૪૦
મુનિ થયા પણ મર્મ ન જાણ્યો, પકડી ગાઢી રૂઢજી;
સ્યાદ્વાદ સમજ્યા વિણ મૂરખ, સેવે માયા ગૂઢજી. ન્યા. ૪૧
એક અંશે જો ઓછું થાપે, વલી અધિક કરે થાપજી;
તેહને સમકિત કેમ સંભવે, હોય મિથાત્વમેં વ્યાપજી. ન્યા. ૪૨
નિન્હવની તો એ નીશાની, કહે ઓછું વિપરીતજી;
સંજમ તેનો કેમ સદ્દહિજે, નહિં સમકિતરી રીતજી. ન્યા. ૪૩
બલ સામર્થ્ય આપણું દેખી, શ્રદ્ધા નિરોગ શરીરજી;
દ્રવ્ય ખેત્ર કાલ ભાવ જાણીને, પાલે સંજમ સધીરજી. ન્યા. ૪૪
દશવિકાલિક અધ્યયન આઠમેં, એમ કહ્યો જગદીશજી;
જઘન્ય મઝમ ઉત્કૃષ્ટે ભાવે, તે પાલે મુનિ-ઇશજી. ન્યા. ૪૫

---

૧ આધાકર્મી આહારનો અંશ જેમાં ભળેલ હોય તે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પરને કુશીલપણું નવિ દાખે, ભાખે પ્રવચન સારજી;
જિણુ વચને કોઇ ખેદ ન પામે, ત્યું ઉપદેશે અણુગારજી. ન્યા. ૪૬
દશવિકાલિક દશમે અઝયણે, એ જિનવચન રસાલજી;
શિવસાધન આરાધન કારણુ, આગમ અરથ સંભાલજી. ન્યા. ૪૭
જે જે વ્રત કરે ભવ્ય પ્રાણી, લારે દૂષણુ ચારજી;
અતિક્રમ વ્યતિક્રમ બીજો, અતિચાર અનાચારજી. ન્યા. ૪૮
ત્યાગ કીયા પછી મનમેં ધ્યાવે, બીજો સામો જાયજી;
ત્રીજે અંગે ફરસ કર મૂકે, ચોથે લે મોંઢામેં ખાયજી. ન્યા. ૪૯
ઇત્યાદિક જે ભાવ [1]વતાયા, સૂત્ર-સાખ દેખાયજી;
થાપ ઉત્થાપ કદી નહિં કરવું, લેજો સમજી ન્યાયજી. ન્યા. ૫૦
ભાવ પરૂપે એવંભૂતના, નહિ વ્યવહાર વિચારજી;
ગડરપ્રવાહી લોક ન જાણે, ડોળે ધર્મ અપારજી. ન્યા. ૫૧
એણીપરે ન્યાય અનેકજ દીસે, મત કરો ખાંચાતાણુજી;
ન્યાય સહિત જે [2]વાણી ભાખે, તેનો ભણ્યો પ્રમાણુજી. ન્યા. ૫૨
બોધ કારણુ એ બાવની કીધી, ભાવ ઉલટ મન આણુજી;
જિનવાણી પરિણુત ભવ્ય પ્રાણી, નિશ્ચય લહે નિર્વાણુજી. ન્યા. ૫૩
પૂજ્ય કર્મેંદુ ગુરૂ પસાયે, બાલેંદુ કહે એમજી;
સંવત ઉગણીસે અઠયાવીશમાં, મંડનપુરે ધરી પ્રેમજી. ન્યા. ૫૪

卐

૧ પાઠાંતર-પ્રરૂપ્યા. ૨ પા૦ જિન.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશીનો

ગુજરાતી અનુવાદ.

હરિગીત છંદ.

મંદિર છો મુક્તિતણી માંગલ્યક્રીડાના પ્રભુ,
ને ઇંદ્ર નર ને દેવના સેવા કરે તારી વિભુ;
સર્વજ્ઞ છો સ્વામી વળી શિરદાર અતિશય સર્વના,
ઘણું જીવ તું ઘણું જીવ તું ભંડાર જ્ઞાન કળા તણા. ૧
ત્રણ જગતના આધાર ને અવતાર હે કરૂણા તણા,
વળી વૈદ્ય હે દુરવાર આ સંસારનાં દુઃખો તણા;
વીતરાગ વલ્લભ વિશ્વના તુજ પાસ અરજી ઉચ્ચરૂં,
જાણો છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાલી કરૂં. ૨
શું બાળકો માબાપ પાસે બાળક્રીડા નવ કરે,
ને મુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે;
તેમજ તમારી પાસ તારક આજ ભોળા ભાવથી,
જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી. ૩
મેં દાન તો દીધું નહિ ને શિયળ પણ પાળ્યું નહિ,
તપથી દમી કાયા નહિ શુભ ભાવ પણ ભાવ્યો નહિ;
એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કર્યું,
મ્હારૂં ભ્રમણ ભવસાગરે નિષ્ફળ ગયું નિષ્ફળ ગયું. ૪
હું ક્રોધ અગ્નિથી બળ્યો વળી લોભ સર્પ ડસ્યો મને,
ગળ્યો માનરૂપી અજગરે હું કેમ કરી ધ્યાવું તને;
મન મારૂં માયાજાળમાં મોહન મહા મુંઝાય છે,
ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ઘણો ચગદાય છે. ૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ હિત કાંઈ કર્યું નહિ,
તેથી કરી સંસારમાં સુખ અલ્પ પણ પામ્યો નહિ;
જન્મો અમારા જિનજી ભવ પૂર્ણ કરવાને થયા,
આવેલ બાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા. ૬
અમૃત ઝરે તુજ મુખ રૂપી ચંદ્રથી તોપણ પ્રભુ !
ભીંજાય નહિ મુજ મન અરેરે ! શું કરૂં હું તો વિભુ !
પત્થર થકી પણ કઠણ મારૂં મન ખરે કયાંથી દ્રવે,
મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ ! હાર્યો હવે. ૭
ભમતા મહા ભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના,
જે જ્ઞાન દર્શન ચરણરૂપી રત્નત્રય દુષ્કર ઘણા;
તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરૂં,
કોની કને કીરતાર આ પોકાર હું જઇને કરૂં. ૮
ઠગવા વિભુ ! આ વિશ્વને વૈરાગ્યનાં રંગો ધર્યા,
ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા;
વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કહું,
સાધુ થઈને બ્હારથી દાંભિક અંદરથી રહું. ૯
મેં મુખને મેલું કર્યું દોષો પરાયા ગાઈને,
ને નેત્રને નિંદિત કર્યાં પરનારીમાં લપટાઇને;
વળી ચિત્તને દોષિત કર્યું ચિંતી નઠારૂં પરતણું,
હે નાથ ! મારૂં શું થશે ચાલાક થઇ ચૂકયો ઘણું. ૧૦
કરે કાળજાને કતલ પીડા કામની બીહામણી,
એ વિષયમાં બની અંધ હું વિડંબના પામ્યો ઘણી;
તે પણ પ્રકાશ્યું આજ લાવી લાજ આપ તણી કને,
જાણો સહુ તેથી કહું કર માફ મારા વાંકને. ૧૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો અન્ય મંત્રો જાણીને,
કુશાસ્ત્રનાં વાક્યો વડે હણી આગમોની વાણીને;
કુદેવની સંગત થકી કર્મો નકામા આચર્યાં,
મતિ ભ્રમ થકી રત્નો ગુમાવી કાચ કટકા મેં ગ્રહ્યા. ૧૨
આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર ! આપને,
મેં મૂઢધિએ હ્રુદયમાં ધ્યાયા મદનના ચાપને;
નેત્રબાણો ને પયોધર નાભી ને સુંદર કટી,
શણગાર સુંદરીઓ તણા છટકેલ થઇ જોયાં અતિ. ૧૩
મૃગનયની સમ નારી તણા મુખચંદ્ર નીરખવાવતી,
મુજ મન વિષે જે રંગ લાગ્યો અલ્પ પણ ગૂઢો અતિ;
તે શ્રુત રૂપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાતો નથી,
તેનું કહો કારણ તમે બચું કેમ હું આ પાપથી ? ૧૪
સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય ગુણ તણો નથી,
ઉત્તમ વિલાસ કળા તણી દેદિપ્યમાન પ્રભા નથી;
પ્રભુતા નથી તો પણ પ્રભુ ! અભિમાનથી અક્કડ ફરૂં,
ચોપાટ ચાર ગતિ તણી સંસારમાં ખેલ્યા કરૂં. ૧૫
આયુષ્ય ઘટતું જાય તો પણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે,
આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે;
ઔષધ વિષે કરૂં યત્ન પણ હું ધર્મને તો નવ ગણું,
બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું. ૧૬
આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી,
મિથ્યાત્વીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી;
રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તો પણ અરે,
દીવો લઇ કુવે પડ્યો ધિક્કાર છે મુજને ખરે ! ૧૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી,
ને શ્રાવકો કે સાધુઓનો ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ;
પામ્યો પ્રભુ નરભવ છતાં રણમાં રડ્યા જેવું થયું,
ધોબી તણા કુત્તા સમું મમ જીવન સહુ એળે ગયું. ૧૮
હું કામધેનુ કલ્પતરૂ ચિંતામણિના પ્યારમાં,
ખોટાં છતાં ઝંખ્યો ઘણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં;
જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ,
મુજ મૂર્ખ ભાવોને નિહાળી નાથ ! કર કરૂણા કંઈ. ૧૯
મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ,
આગમન ઈચ્છયું ધનતણું પણ મૃત્યુને પ્રીછયું નહિ;
નહિ ચિંતવ્યું મેં નર્ક કારાગ્રહ સમી છે નારીઓ,
મધુબિંદુની આશા મહીં ભય માત્ર હું ભૂલી ગયો; ૨૦
હું શુદ્ધ આચારોવડે સાધુહૃદયમાં નવ રહ્યો,
કરી કામ પરઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જન નવ કર્યો;
વળી તીર્થના ઉદ્ધાર આદિ કોઈ કાર્યો નવ કર્યાં,
ફોગટ અરે ! આ લક્ષ ચોરાશી તણા ફેરા ફર્યા. ૨૧
ગુરૂવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને,
દુર્જન તણા વાકયો મહીં શાંતિ મળે કયાંથી મને ?
તરૂં કેમ હું સંસાર આ અધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી,
તુટેલ તળીયાનો ઘડો જળથી ભરાયે કેમ કરી ? ૨૨
મેં પરભવે નથી પુન્ય કીધું ને નથી કરતો હજી,
તો આવતા ભવમાં કહો કયાંથી થશે હે નાથજી !
ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ ! હું હારી ગયો,
સ્વામી ! ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં લટકી રહ્યો. ૨૩

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ ! શું બકવું ઘણું ?
હે દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચરિત્ર મુજ પોતા તણું;
જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું તો માહરૂં શું માત્ર આ ?,
જ્યાં ક્રોડનો હિસાબ નહિ ત્યાં પાઇની તો વાત કયાં ? ૨૪

શાર્દૂલ વિક્રીડિત.

ત્હારાથી ન સમર્થ અન્ય દીનનો, ઉદ્ધારનારો પ્રભુ !
મ્હારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં, જોતાં જડે હે વિભુ !
મુક્તિ મંગળ સ્થાન ! તોય મુજને, ઇચ્છા ન લક્ષ્મી તણી;
આપો સમ્યગ્રત્ન શ્યામ જીવને, તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી. ૨૫.

શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતિ.

(વસંતતિલકા છંદ)

શ્રી તીર્થરાજ વિમલાચલ નિત્ય વંદો,
દેખી સદા નયનથી જિમ પૂર્ણ ચંદો;
પૂજે મળી સુરવરો નરનાથ જેને,
[1]ધોરી સદા ચરણ લંછન માંહિ તેને. ૧

શ્રેયાંસના ઘર વિષે રસ ઇક્ષુ લીધો,
ભિક્ષા ગ્રહી નિજ પ્રપૌત્ર પવિત્ર કીધો;
માતા પ્રત્યે વિનય ભાવ ધરી પ્રભુએ,
અર્પ્યું અહો પરમ કેવલ શ્રી વિભુએ. ૨

દેવાધિદેવ ગજ–લંછન ચંદ્રકાંતિ;
સંસારસાગર તણી હરનાર ભ્રાંતિ;

---

૧ વૃષભ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એવા જિનેશ્વર તણા યુગપાદ પૂજો,
દીઠો નહિ જગતમાં તુમ તુલ્ય દુજો. ૩
જન્મ્યા તણી નગરી ઉત્તમ જે અયોધ્યા,
પિતા નરેશ પ્રભુના જિતશત્રુ યોધા;
દેદિપ્યમાન જનની વિજયા સ્વીકારી.
સેવો સદા અજિતનાથ ઉમંગકારી. ૪
વાધે ન કેશ શિરમાં નખ રોમ વ્યાધિ,
[1]પ્રસ્વેદ ગાત્ર નહિ લેશ સદા સમાધિ;
છે માંસ શોણિત અહો ! અતિ શ્વેતકારી,
હે સ્વામી સંભવ ! સુસંપદ ગાત્ર તારી. ૫
છે શ્વાસ [2]અંબુજ સુગંધ સદા પ્રમાણે,
આહાર ને તુમ નિહાર ન કોય જાણે;
એ ચાર છે અતિશયો પ્રભુ-જન્મ સાથે,
વંદુ હમેશ અભિનંદન જોડી હાથે. ૬
ભૂમંડલે વિચરતા જિનરાજ જ્યારે,
કાંટા [3]અધોમુખ થઈ રજ શુદ્ધ ત્યારે;
જે એક જોજન સુધી શુભ વાત[4] શુદ્ધિ,
એવા નમું સુમતિનાથ સદા સુબુદ્ધિ. ૭
વૃષ્ટિ કરે સુરવરો અતિ સુક્ષ્મધારી,
જાનુ પ્રમાણ વિરચે કુસુમો શ્રીકારી;
શબ્દો મનહર સુણી શુભ શ્રોત્રમાંહિ,
શ્રી પદ્મનાથ પ્રભુને પ્રણમું ઉછાંહિ. ૮
સેવા કરે યુગલ યક્ષ સુહંકરોને,
વીંજે ધરી કર વિષે શુભ ચામરોને;

---

૧ પરસેવો. ૨ કમલ. ૩ ઉંધે મુખ. ૪ પવન.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

વાણી સુણે સરસ જોયણુ એક સારી,
વંદુ સુપાર્શ્વ પુરૂષોત્તમ પ્રીતિકારી. ૯
૧જલ્પે જિનેંદ્ર મુખ માગધી અર્ધભાષા,
દેવો નરો તિરિગણો સમજે સ્વભાષા;
આર્યો અનાર્ય સઘલા જન શાંતિ પામે,
ચંદ્રપ્રભુ ચરણલંછન ચંદ્રનામે. ૧૦
વેરો વિરોધ સઘલા જન ત્યાં વિસારે,
મિથ્યાત્વીઓ વિનયી વાક્ય મુખે ઉચ્ચારે;
વાદી કદી અવિનયી થઇ વાદ માંડે,
દેખી જિનેશ સુવિધિ જિન ગર્વ છાંડે. ૧૧
જે દેશમાં વિચરતા જિનરાજ જ્યારે,
ભીતિ ભયંકર નહિ લવલેશ ત્યારે;
ઇતી ઉપદ્રવ દુકાલ વિદૂર ભાગે,
નિત્યે કરૂં નમન શીતલનાથ આગે. ૧૨
છાયા કરે તરૂ અશોક સદૈવ સારી,
વૃક્ષો સુગંધ શુભ શીતલ શ્રેયકારી;
પચ્ચીશ જોયણુ લગે નહિ આધિવ્યાધિ,
શ્રેયાંસનાથ તુમ સેવનથી સમાધિ. ૧૩
સ્વપ્નો ચતુર્દશ લહે જિનરાજ માતા,
માતંગ ને વૃષભ સિંહ સુલક્ષ્મી દાતા;
નિર્ધૂમ અગ્નિ શુભ છેવટ દેખીને તે,
શ્રી વાસુપૂજ્ય પ્રભુતા શુભ સ્વપ્નથી તે. ૧૪

---

૧ બોલે.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

જે પ્રાતિહાર્ય શુભ આઠ અશોક વૃક્ષ,
વૃષ્ટિ કરે કુસુમની સુરનાદ દક્ષ;
બે ચામરો શુભ સુખાસન ભાસ્કરો તે,
છે છત્ર હે વિમલનાથ ! સુદુંદુભી તે. ૧૫
સંઠાણ છે સમ સદા [1]ચતુરસ્ત્ર તારૂં,
સંઘેણ વજ્રઋષભાદિ દીપાવનારૂં;
અજ્ઞાન ક્રોધ મદ મોહ હર્યા તમોએ,
એવા અનંત પ્રભુને નમિયે અમોએ. ૧૬
જે કર્મવૈરી અમને બહુ પીડનારા,
તે કર્મથી પ્રભુ તમેજ મૂકાવનારા;
સંસારસાગર થકી તમે તારનારા,
શ્રી ધર્મનાથ પદ શાશ્વત આપનારા. ૧૭
શ્રી વિશ્વસેન નૃપનંદન દિવ્ય કાંતિ,
માતા સુભવ્ય અચિરા તસ પુત્ર શાંતિ;
શ્રી મેઘના ભવ વિષે સુર એક આવી,
પારેવ સિંચનકનાં સ્વરૂપો બનાવી. ૧૮
પારેવને અભય જીવિતદાન આપ્યું,
પોતાતણું અતિ સુકોમલ માંસ કાપ્યું,
તેવા મહા અભયદાનથી ગર્ભવાસે,
મારી ઉપદ્રવ ભયંકર સર્વ નાસે. ૧૯
શ્રી તીર્થનાયક થયા વળી ચક્રવર્તી,
બન્ને લહી પદવીઓ ભવ એક વર્તી;
જે સાર્વભૌમ પદ પંચમ ભોગવીને,
તે સોલમા જિન તણા ચરણે નમીને. ૨૦

---

૧ સમચોરસ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ચોરાશી લક્ષ ગજ અશ્વ રથે કરીને,
છન્નુ કરોડ જન લશ્કર વિસ્તરીને;
તેવી છતી અતિ સમૃદ્ધિ તજી ક્ષણિકે,
શ્રી કુંથુનાથ જિન ચક્રી થયા વિવેકે. ૨૧

રત્નો ચતુર્દશ નિધાન ઉમંગકારી,
બત્રીશ બદ્ધ નિત નાટક થાય ભારી;
[1]પદ્માનની સહસ ચોસઠ અંગનાઓ,
તેવી તજી અર જિનેશ્વર સંપદાઓ. ૨૨

નિત્યે કરે કવલ ક્ષેપન કંઠ સુધી,
ષટ્ મિત્રને તરણુ કાજ નિપાઈ બુદ્ધિ;
ઉદ્યાન મોહનગૃહે રચી હેમમૂર્ત્તિ,
મલ્લિજિનેશ પડિમા ઉપકાર કરતી. ૨૩

નિસ્સંગ દાંત ભગવંત અનંત જ્ઞાની,
વિશ્વોપકાર કરૂણાનિધિ આત્મધ્યાની;
પંચેંદ્રિયો વશ કરી હણી કર્મ આઠે,
વંદો જિનેંદ્ર મુનિસુવ્રત તેહ માટે. ૨૪

ઇંદ્રો સુરો નરવરો મળી સર્વ સંગે,
જન્માભિષેક સમયે અતિ ભક્તિ રંગે;
વિદ્યાધરી સુરવરી શુભ શબ્દ રાગે,
સંગીત નાટક કરે નમિનાથ આગે. ૨૫

રાજિમતી ગુણવતી સતી સૌમ્યકારી,
તેને તમે તજી થયા મહા બ્રહ્મચારી;
પૂર્વે ભવે નવ લગે તુમ સ્નેહધારી,
હે નેમિનાથ ! ભગવંત પરોપકારી. ૨૬

---

૧ કમલ જેવા મુખવાલી.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

સંમેતશૈલ શિખરે પ્રભુ પાર્શ્વ સોહે,
શંખેશ્વરા અમીઝરા કલિકુંડ મોહે;
શ્રી અશ્વસેન કુલદીપક માતુ વામા,
નિત્યે અચિંત્ય મહિમા પ્રભુ પાર્શ્વનામા. ૨૭
સિદ્ધાર્થરાય ત્રિશલા સુત નિત્ય વંદો,
આનંદકારક સદા [1]ચરણારવિંદો;
જે શાસનેશ્વરતણો ઉપકાર પામી,
પૂજું પ્રભુચરણુ શ્રી મહાવીર સ્વામી. ૨૮
શ્વેતાંબરી શુભ પરંપર આદ્ય જેની,
સંવેગ રંગ રસ રંગિત આત્મ તેની;
શાસ્ત્રોક્ત શુદ્ધ ઉપદેશક મુખ્ય સૂરિ,
શ્રી પાર્શ્વચંદ્ર ગુરૂરાજ પ્રતાપ ભૂરિ. ૨૯
ચંદ્રાર્ધ શોભિત વિશાલ કપાલ કાંતિ,
શ્રી હર્ષચંદ્ર સૂરિરાજ સ્વભાવ શાંતિ;
શિષ્યો થયા તસપદે સૂરિ હેમચંદ્રો,
છે જેષ્ઠ ભ્રાત કુશલેંદુ સુમુક્તિચંદ્રો. ૩૦
પાટે પરંપર યુગંધર ઉગ્રભાગી,
ઋદ્ધિ પરિગ્રહ મહામદ મોહ ત્યાગી;
તે વિદ્યમાન વિચરે ગુણવંત આજે,
શ્રી ભ્રાતૃચંદ્ર ગુણ નિર્મલ સૂરિરાજે. ૩૧
વિખ્યાત શ્રી ગુરૂ સદા હર્ષચંદ્ર હેતે,
તેના પ્રતાપ સુપસાયથી શાંત ચિત્તે,
દ્વાત્રિંશિકા સ્તુતિ જિનેંદ્ર અખંડ કાવ્યે,
શ્રેયો વસંતતિલકા કૃતિ શુદ્ધ ભાવે. ૩૨

---

૧ ચરણકમલ.

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વિરચિતઃ—

ગુણસ્થાનકક્રમારોહની ભાવના.

અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે ?,
ક્યારે થઈશું ? બાહ્યાંતર નિર્ગ્રંથ જો;
સર્વ સંબંધનું બંધન તીક્ષ્ણ છેદીને,
વિચરશું કબ મહત્પુરૂષને પંથજો. અ૦ ૧
સર્વ ભાવથી ઔદાસિન્ય વૃત્તિ કરી,
માત્ર દેહ તે સંયમ–હેતુ હોયજો;
અન્ય કારણે અન્ય કશું કલ્પે નહીં,
દેહે પણ કિંચિત્ મૂર્ચ્છા નવ જોયજો. અ૦ ૨
દર્શનમોહ વ્યતિત થઇ ઉપજ્યો બોધ જે,
દેહ ભિન્ન કેવલ ચૈતન્યનું જ્ઞાનજો;
તેથી પ્રક્ષીણ ચારિત્રમોહ વિલોકીએ,
વર્તે એવું શુદ્ધ સ્વરૂપનું ધ્યાનજો. અ૦ ૩
આત્મસ્થિરતા ત્રણ સંક્ષિપ્ત યોગની,
મુખ્યપણે તો વર્તે દેહ પર્યંતજો;
ઘોર પરિસહ કે ઉપસર્ગ ભયે કરી,
આવી શકે નહી તે સ્થિરતાનો અંતજો. અ૦ ૪
સંયમના હેતુથી યોગ–પ્રવર્તના,
સ્વરૂપ લક્ષ્યે જિન આજ્ઞા આધીનજો,
તે પણ ક્ષણ ક્ષણ ઘટતી જાતી સ્થિતિમાં,
અંતે થાયે નિજ સ્વરૂપમાં લીનજો. અ૦ ૫

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પંચ વિષયમાં રાગદ્વેષ વિરહિતતા,
પંચ પ્રમાદે ન મલે મનનો ક્ષોભજો;
દ્રવ્ય ક્ષેત્રં ને કાલ ભાવ-પ્રતિબંધ વિણુ,
વિચરવું ઉદયાધીન પણ વીતલોભજો. અ૦ ૬
ક્રોધ પ્રત્યે તો વર્તે ક્રોધ સ્વભાવતા,
માન પ્રત્યે તો દીનપણાનું માનજો;
માયા પ્રત્યે માયા સાક્ષી ભાવની,
લોભ પ્રત્યે નહી લોભ કદી અસમાનજો. અ૦ ૭
બહુ ઉપસર્ગ કરતા પ્રત્યે પણ ક્રોધ નહી,
વંદે ચક્રી તથાપિ ન મલે માનજો;
દેહ જાય પણ માયા થાય ન રોમમાં,
લોભ નહીં છો પ્રબલ સિદ્ધિ નિધાનજો. અ૦ ૮

નગ્નભાવ મુંડભાવસહ અસ્નાનતા,
અદંતધાવન આદિ પરમ પ્રસિદ્ધજો;
કેશ રોમ નખ કે અંગે શૃંગાર નહી,
દ્રવ્ય ભાવ સંયમમય નિર્ગ્રંથ સિદ્ધજો. અ૦ ૯
શત્રુ મિત્ર પ્રત્યે વર્તે સમદર્શિતા,
માન અમાને વર્તે તેજ સ્વભાવજો;
જીવિત કે મરણે નહીં ન્યૂનાધિકતા,
ભવ મોક્ષે પણ શુદ્ધ વર્તે સમભાવજો. અ૦ ૧૦
એકાકી વિચરતો વલી સ્મશાનમાં,
વલી પર્વતમાં વાઘ સિંહ સંયોગજો;
અડોલ આસન ને મનમાં નહી ક્ષોભતા,
પરમ મિત્રનો જાણે પામ્યા યોગજો. અ૦ ૧૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ઘોર તપશ્ચર્યામાં પણ મનને તાપ નહીં,
સરસ અન્ને નહીં મનને પ્રસન્ન ભાવજો;
રજ કણ કે ઋદ્ધિ વૈમાનિક દેવની,
સર્વે માન્યા પુદ્ગલ એક સ્વભાવજો. અ૦ ૧૨
એમ પરાજય કરીને ચારિત્રમોહનો,
આવું ત્યાં જ્યાં કરણ અપૂર્વ ભાવજો;
શ્રેણિ ક્ષપક તણી કરીને આરૂઢતા,
અનન્ય ચિંતન અતિશય શુદ્ધ સ્વભાવજો. અ૦ ૧૩
મોહ સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર તરી કરી,
સ્થિતિ ત્યાં જ્યાં ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાનજો;
અંતસમય ત્યાં પૂર્ણ સ્વરૂપ વીતરાગ થઇ,
પ્રગટાવું નિજ કેવલજ્ઞાન નિધાનજો. અ૦ ૧૪
ચાર કર્મ ઘનઘાતિ તે વ્યવચ્છેદ જ્યાં,
ભવના બીજતણો આત્યંતિક નાશજો;
સર્વ ભાવ જ્ઞાતા દ્રષ્ટા સહ શુદ્ધતા,
કૃતકૃત્ય પ્રભુ વીર્ય અનંત પ્રકાશજો. અ૦ ૧૫
વેદનીયાદિ ચાર કર્મ વર્તે જિહાં,
બળી સીંદરી જેવાં આકૃતિ માત્રજો;
તે દેહાયુષ આધીન જેની સ્થિતિ છે,
આયુષ પૂર્ણે મટિયે દૈહિક પાત્રજો. અ૦ ૧૬
મન વચન કાયા ને કર્મની વર્ગણા,
છૂટે જિહાં સકલ પુદ્ગલ સંબંધજો;
એવું અયોગી ગુણસ્થાનક ત્યાં વર્તતું,
મહાભાગ્ય સુખદાયક પૂર્ણ અબંધજો. અ૦ ૧૭

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

એક પરમાણુ માત્રની મળે ન સ્પર્શના,
પૂર્ણ કલંક રહિત અડોલ સ્વરૂપજો;
શુદ્ધ નિરંજન ચૈતન્ય મૂર્ત્તિ અનન્યમય,
અગુરૂલઘુ અમૂર્ત્ત સહજપદ રૂપજો. અ૦ ૧૮

પૂર્વપ્રયોગાદિ કારણના યોગથી,
ઉર્ધ્વગમન સિદ્ધાલય પ્રાપ્ત સુસ્થિતજો;
સાદિ અનંત અનંત સમાધિ સુખમાં,
અનંત દર્શન જ્ઞાન અનંત સહિતજો. અ૦ ૧૯

જે પદ શ્રી સર્વજ્ઞે દીઠું જ્ઞાનમાં,
કહી શક્યા નહીં પણ તે શ્રી ભગવાનજો;
તેહ સ્વરૂપને અન્યવાણી તે શું કહે,
અનુભવ ગોચર માત્ર રહ્યું તે જ્ઞાનજો. અ૦ ૨૦

એહ પરમ પદ પ્રાપ્તિનું કર્યું ધ્યાન મેં,
ગજા વગર ને હાલ મનોરથ રૂપજો;
તો પણ નિશ્ચય રાજચંદ્ર મનને રહ્યો,
પ્રભુ-આજ્ઞાએ થાશું તેજ સ્વરૂપજો. અ૦ ૨૧

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ.

(દુહા.)

વંછિત પૂરે વિવિધ પરે, શ્રી જિનશાસન સાર;
નિશ્ચે શ્રી નવકાર નિત્ય, જપતાં જયજયકાર; ૧

અડસઠ અક્ષર અધિક ફલ, નવપદ નવે નિધાન;
વીતરાગ સ્વયંમુખ વદે, પંચ પરમેષ્ટિ પ્રધાન. ૨

એકજ અક્ષર એક ચિત્ત, સમર્યા સંપત્તિ થાય;
સંચિત સાગર સાતનાં, પાતક દૂર પલાય. ૩

સકલ મંત્ર શિર મુકુટ મણિ, સદ્‌ગુરૂ ભાષિત સાર;
સો ભવિયાં મન શુદ્ધશું, નિત્ય જપીએ નવકાર. ૪

છંદ.

નવકાર થકી શ્રીપાલ નરેસર, પામ્યા રાજ પ્રસિદ્ધ;
સ્મશાન વિષે શિવનામ કુમરને, સોવન પુરૂષો સિદ્ધ;
નવલાખ જપંતા નરક નિવારે, પામે ભવનો પાર,
સો ભવિયાં ભકતે ચોખે ચિત્તે, નિત્ય જપીએ નવકાર. ૫

બાંધી વડશાખા શીંકે બેસી, હેઠલ કુંડ હુતાશ;
તસ્કરને મંત્ર સમર્પ્યો શ્રાવકે, ઉડ્યો તે આકાશ;
વિધિ રીતે જપતાં વિષધર વિષ ટાળે, ઢાળે અમૃતધાર, સો૦ ૬

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

બીજોરા કારણ રાય મહાબલ, વ્યંતર દુષ્ટ વિરોધ;
જેણે નવકારે હત્યા ટાળી, પામ્યો યક્ષ પ્રતિબોધ;
નવલાખ જપંતા થાયે જિનવર, ઈસ્યો છે અધિકાર, સો૦ ૭

પલ્લીપતિ શિખ્યો મુનિવર પાસે, મહામંત્ર મન શુદ્ધ;
પરભવ તે રાજસિંહ પૃથ્વીપતિ, પામ્યો પરિગલ રિદ્ધ;
એ મંત્રથકી અમરાપુર પહોતો, ચારૂદત્ત સુવિચાર, સો૦ ૮

સંન્યાસી કાશી તપ સાધંતો, પંચાગ્નિ પરજાલે;
દીઠો શ્રી પાસકુમારે પન્નગ, અધબલતો તે ટાળે;
સંભળાવ્યો શ્રી નવકાર સેવક મુખ, ઇંદ્રભુવન અવતાર, સો૦૯

મનશુધ્ધે જપતાં મયણા સુંદરી, પામી પ્રિય સંયોગ;
ઇણ ધ્યાન થકી કુષ્ઠ ટળ્યો ઉંબરનો, રક્તપિત્તનો રોગ;
નિશ્ચેશું જપતાં નવ નિધિ થાયે, ધર્મતણો આધાર, સો૦ ૧૦

ઘટમાંહિ કૃષ્ણ ભુજંગમ ધાર્યો, ધરણી કરવા ઘાત;
પરમેષ્ટિ પ્રભાવે હાર ફુલનો, વસુધા માંહિ વિખ્યાત;
કમલાવતીએ(કલાવતીએ)પિંગલ કીધો, પાપતણો પરિહાર,સો૦૧૧

ગયણાંગણ જાતી રાખી ગ્રહીને, પાડી બાણ પ્રહાર;
પદ પંચ સુણંતાં પાંડુપતિ ઘર, તે થઇ કુંતા નાર;
એ મંત્ર અમુલખ મહિમા મંદિર, ભવદુઃખ ભંજણહાર, સો. ૧૨

કંબલ સંબલે કાદવ કાઢ્યા, શકટ પાંચશેં માન;
દીધે નવકારે ગયા દેવલોકે, વિલસે અમર વિમાન;
એ મંત્ર થકી સંપત્તિ વસુધા લહી, વિલસે જૈન વિહાર, સો. ૧૩

આગે ચોવીશી હુઇ અનંતી, હોશે વાર અનંત;
નવકારતણી કોઈ આદિ ન જાણે, એમ ભાખે અરિહંત;

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

પૂરવ દિશિ ચારે આદિ પ્રપંચે, સમર્યા સંપત્તિ સાર, સો. ૧૪
પરમેષ્ટિ સુરપદ તે પણ પામે, જે કૃત કર્મ કઠોર;
પુંડરગિરિ ઉપર પ્રત્યક્ષ પેખો, મણિધર ને એક મોર;
સહગુરૂ સન્મુખ વિધિએ સમરંતા, સફળ જન્મ સંસાર, સો. ૧૫

શુલિકારોપણ તસ્કર કીધો, લોહખુરો પરસિદ્ધ;
તિહાં શેઠે નવકાર સુણાવ્યો, પામ્યો અમરની રિદ્ધ;
શેઠને ઘર આવી વિઘ્ન નિવાર્યાં, સુરે કરી મનોહાર, સો. ૧૬

પંચ પરમેષ્ટિ જ્ઞાનજ પંચહ, પંચ દાન ચારિત્ર;
પંચ સજ્ઝાય મહાવ્રત પંચહ, પંચ સમિતિ સમકિત;
પંચ પ્રમાદ વિષય તજો પંચહ, પાલો પંચાચાર, સો. ૧૭

કલશ—છપ્પય.

નિત્ય જપીએ નવકાર, સાર સંપત્તિ સુખદાયક,
સિદ્ધમંત્ર શાશ્વતો, એમ જપે જગનાયક;
શ્રી અરિહંત સુસિદ્ધ, શુદ્ધ આચાર્ય ભણીજે.
શ્રી ઉવઝાય સુસાધુ, પંચ પરમેષ્ટિ થુણીજે,
નવકાર સાર સંસાર છે, કુશલલાભ વાચક કહે;
એક ચિત્તે આરાધતાં, વિવિધ ઋદ્ધિ વાંછિત લહે.

——:o:——

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

ક્ષમાપના.

હે ભગવાન ! હું બહુ ભૂલી ગયો, મેં તમારા અમૂલ્ય વચનોને લક્ષ્યમાં લીધા નહી, તમારા કહેલાં અનુપમ તત્વોનો મેં વિચાર કર્યો નહીં.

તમારા પ્રણીત કરેલાં ઉત્તમ શીલને મેં સેવ્યું નહીં, તમારા કહેલાં દયા, શાંતિ, ક્ષમા અને પવિત્રતા મેં ઓળખ્યા નહીં. હે ભગવાન્ ! હું ભૂલ્યો, આથડ્યો, રઝળ્યો અને અનંતસંસારની વિટંબણામાં પડ્યો છું. હું પાપી છું, હું બહુ મદોન્મત્ત અને કર્મરજથી કરીને મલીન છું. હે પરમાત્મન્ ! તમારા કહેલાં તત્વો વિના મારો મોક્ષ નથી. હું નિરંતર પ્રપંચમાં પડ્યો છું, અજ્ઞાનથી અંધ થયો છું, નિરાશ્રિત છું, અનાથ છું. નિરાગી પરમાત્મા ! હવે હું તમારૂં, તમારા ધર્મનું અને તમારા સાધુનું શરણ ગ્રહું છું. મારા અપરાધ ક્ષય થાય ને હું તે સર્વ પાપથી મુક્ત થાઉં એ મારી અભિલાષા છે. આગલ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાતાપ કરૂં છું. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી ઉંડો ઉતરૂં છું, તેમ તેમ તમારા તત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે.

તમે નિરાગી, નિર્વિકારી, સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ, સહજાનંદી, અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રૈલોકય–પ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિત અર્થે તમારી સાક્ષીએ ક્ષમા ચાહું છું, એકપણ તમારા કહેલા તત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા રસ્તા (માર્ગ) માં અહોરાત્ર હું રહું એજ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાઓ.

હે સર્વજ્ઞ ભગવાન ! તમને હું વિશેષ શું કહું ? તમારાથી કંઈ અજાણ્યું નથી, માત્ર પશ્ચાતાપથી હું કર્મજન્ય પાપની ક્ષમા ઇચ્છું છું. ॐ शांति ! शांति ! ! शांति ! ! !

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com

શાસન સમ્રાટ આ.ભ.
શ્રી વિજય નેમિસૂરિશ્વરજી મ.સા. નાં શિષ્યરત્ન
પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી પદ્મસૂરિ ગ્રંથાલય
દાદા સાહેબ, ભાવનગર

શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગ્રંથમાળા • ભાવનગર

Shree Sudharmaswami Gyanbhandar-Umara, Surat www.umaragyanbhandar.com